

SOKOL AMERICKÝ

ROČNÍK XXXVII.

CHICAGO, ILL., 15. ČERVENCE 1915.

ČÍSLO 7.

Fr. Hofman:

Dějinný význam M. J. Husi a hnutí husitské v Čechách.

Data zevního života Husova jsou prostá. Narodil se pravděpodobně r. 1369 v jihočeském městečku Husinci — vyšel tedy z kraje, kde lid je hloubavý a půda zvláště nábožensky žhavá a přemítavá dodnes. Odešel na studia do Prahy, dosáhl hodností akademických na universitě, žije život podobný jako tisíce jiných posluchačů slavného tehdy vysokého učení Karlova v Praze. Na počátku prvního desetiletí století patnáctého stal se děkanem fakulty filosofické a rektorem university — dosáhl hodností, které se mu jako studentovi zdály snem a důstojným cílem života.

Průlom do té hrdé stavby středověku a kritika se již nezařadila před ničím. Hledány a nalezeny chyby a závady v základech organismu církevního, hledána cesta k nápravě změnou celého systému. Husova kázání byla revoluční, chtěla úplnou změnu celé církve od základu a postavení její na prvotní podklad čistého křesťanství. A od té doby nemohla již oficiální církev Husa potřebovat. Hrnou se stížnosti naň k arcibiskupovi, a když se tento nemůže odhodlati k ráznému zakročení, stěžuje si nespokojené duchovenstvo u dvora papežského.

Na dráhu reformátorskou byl přiveden tím, že byl ustanoven za kazatele na synodách (sjezdech kněžských). Tehdejší arcibiskup, Zbyněk Zajíc z Hasenburka, více voják a lovec, nežli kněz, nevzdělaný a moudrosti nevalné, měl při tom všem dobrou vůli a snahu stavět hráze přebujelé nemravnosti kněžské. Proto oblíbil si Husa, který žil životem prostým a bezúhonným a určil ho, aby na sjezdech kněžských působil k nápravě nižšího duchovenstva. Jak vidno, vzal ale věc za nepravý konec. Jak měla ctnost a zbožnost usídliti se v nižším kleru, když ve vyšším vládl pravý opak, když papežství bylo tak vzorným příkladem úplné a naprosté nemravnosti a zkaženosti? I Hus brzo poznal, že činnost jeho nemůže býti úspěšná mezi kněžstvem, dokud nedocílí se nápravy na místech vedoucích. Tam počal obracet ostří kritiky své.

Jakmile jednou takto byla otřesena naprostá autorita církve, víra v její mravní neporušenost, byl učiněn první

Bezprostřední zámikou k vystoupení církevních úřadů proti Husovi bylo jeho hlásání některých zavržených článků Wiclefových. Byla to zřejmě jen záminka, protože v tom netkvěl kořen rozporu Husova s církví. Knihy Wiclefovy byly slavnostně v Praze spáleny a učení jeho za kacířské prohlášeno a zakázáno. Hus setrval však na tom, co pokládal z učení Wiclefova za správné. Zejména hlásal dále, že mravnost je a musí býti základem společnosti lidské, že kněz, který zhřeší, přestává být knězem a hříšný král ztrácí hodnotu svoji.

Tím stal se rozpor Husův s církví zřejmým a nepřeklenutelným, leda ústupem jedné strany. Zlomena byla hůl nad nepodajným synem církve, když zvláštní legát papeže Jana XXIII. přijel do Prahy s bullou odpustkovou, v níž na odpuštění každého hříchu vypsána byla určitá cena. Kdo zaplatil tento poplatek, byl nevinný a čist jako beránek a mohl hřešiti dále. Krádež, smilstvo, cizoložství, vražda,

vše mělo vyměřenou svoji taxu. Cynicky zněla poznámka, k bulle připojená: "Útěchy této (odpuštění) nemohou být účastni chudí, kteří nemohou taxy zaplatiti." Legát přivítán byl posměšným průvodem, v jehož čele nesena byla papežská bulla, která na konec slavnostně spálena. Církev vytáhla ze svého arsenálu nejpádňější zbraně, aby Husa zničila. Vyřkla nad ním klatbu a nad místem jeho pobytu interdikt. Byl to zákaz církevních úkonů v Praze. Novorozeňata zůstávala beze křtu, umírající bez posledního pomazání, nebyly slouženy mše, nebylo zpovídáno ani udíleno přijímání. Dnes církev podobné zbraně neužívá, ví, že by byla nejen neúčinnou, ale i směšnou. Představte si, že by dnes byl vyřčen takový interdikt. Život by plynul bez církve a jejích bohoslužeb zcela klidně a vesele dále a snad i lépe, a prokletí vzbudilo by jen úsměch a posměch. Dnes naopak církev se nám vnučuje, vtírá se svými prý posvátnými službami a svátostmi. Ale tehdy v XV. století většina lidí, téměř všichni, věřili upřímně v nauku křesťanskou, jejích vnitřní potřebou bylo bráti účast na těchto úkonech náboženských a proto interdikt působil. Sám král Václav IV., který do té doby nad Husem držel ochrannou ruku, dal mu na srozuměnou, aby Prahu opustil.

Církev samá dala tím způsobem příležitost, aby hnutí, jehož představitelem byl Hus, se rozšířilo a upevnilo. Hus v době svého pobytu mimo Prahy měl čas a klid k úvahám, zda cesta nastoupená je správná a zda jednání své může srovnat se svým svědomím. Tato doba poskytla mu nutné zotavení z ruchu a šumu Prahy a ustálila jeho myšlenky, ukázala mu, co dosud vykonal a jak dále má se bráti, aby zůstal věrným sám sobě. Utužila v něm vědomí, že na jeho straně jest pravda, a dodala mu mravní síly k boji s veškerými autoritami a s celou oficiální církví. Jediná autorita zůstala mu nadále a té podrobil všechno své myšlení a konání, jediná autorita měla se uplatnit: **pravda**.

Kromě toho Hus šířil v kázáních své učení i po venkově a získával si nové a nové stoupence. Hnutí rozšířilo se a stalo se celonárodním.

Mezitím schylovalo se k velikým událostem v církvi. Trojpapežství a klatby, sesílané třemi trůny, třemi "jedinými" náměstky božími, úplný rozvrat a rozklad církve — to byl přes příliš silný tabák všemu světu. Byl svolán všeobecný koncil církevní do Kostnice r. 1414, na němž mělo se odstranit trojpapežství a projednat též aféra Husova. Hus byl vyzván, aby se dostavil k zodpovídání svých "bludů". Císař Sigmund zaručil mu bezpečný návrat do Čech a vydal mu za tím účelem zvláštní ochranný list "glejt". Co byl Husovi platen? Pomohl mu na hranici. Národové, vízte, jak mocné jest slovo králů a věřte mu!

Hus vydal se na cestu do Kostnice a tam před koncilem postavil se mužně za své učení. Chtěl dokazovati správnost svých výroků, aneb přesvědčiti se o pravdě jiné. Smír však nebyl možný. Nehledíme-li k podružným a bezvýznamným podrobnostem, nehledíme-li k naukám, které živě byly Husovy přičítány, vidíme, že Hus rozecházel se s církví zásadně. Chtěl oproštění její od všeho světského, od lesku a bohatství, chtěl aby sloužila jen svému úkolu spásy lidstva, a to znamenalo v mluvě církevní, že podvrací řády, spíatě se samým základem církve, že podkopává její základy, a proto: "Anathema sit! Budiž proklet!"

Hus žádal, aby za základ věrouky bylo vzato písmo a hlavní důraz kladl opět na mravnost oproti víře. Rozcházel se s církví svým rozumnějším, volnějším názorem na svět a na život, z něhož právě vyplývalo stavění mravního života nad pobožnostkářství. Žádal zrušení výsad duchovenstva, které jen zanášely mezi ně bezuzdnost a zvlí. Kněz byl vyňat z právomoci světských soudů a mohl jím být vydán jen se svolením svého biskupa. Kryl-li ho tento, mohl kněz dopouštět se všech hříchů, aniž měla k němu sprá-

vednost přistupu. I žádal Hus zcela právem, aby i kněží byli podrobeni soudům světským. A čím nejvíce narazil, byl jeho požadavek naprosto chudoby kněžské. To byl omračující úder pro kněžstvo, které ve svých úřadech duchovních vidělo jen stránku hmotnou, bohatý příjem, které své funkce provozovalo jako výnosné řemeslo. Stěží bylo docíliti souladu mezi Husem a církví v ostatních otázkách, ale nikdy nebylo to možno v tomto ohledu. Tot' bylo ono podvracení řádů církevních.

Velikolepý obraz poskytuje nám koncil kostnický. Probojoval se tu spor dvou světů, od jehož výsledků závisel další běh dějin lidstva. Na jedné straně papež Jan XXIII. bývalý mořský loupežník, potom kardinál a hlava církve, důstojný zástupce starého světa, středověké církve, člověk bez víry a bez mravnosti, jemuž peníze byly vším, at' jakkoliv k nim došel, a s ním tisícový sbor hodnostářů církevních, kardinálů, opatů, biskupů, oděných v purpur a zlato, sbor provázený davy nevěstek, jichž přes pět tisíc se za knížaty církve do Kostnice sjelo, a na druhé straně bezvýznamný magister theologiae z Čech, člověk malý svým postavením, ale veliký svým duchem, jenž ukazuje cestu lidstvu ze slepé uličky, do které je zavedla církev, muž, chtějící smířit všechny bol a všechno neštěstí velikým pojátkem lásky a dobré srdce, dva světy se utkaly, starý, prohnílý, špatný a plný bahna s novým, jasným, plným uslechtilých ideálů. Spor není o články víry, ale o to, zda i nadále má myslící rozum lidský podrobovat se autoritě Říma a má se jí nechat vést kamkoli, či zda má sám cestu lidstvu určovat a ukazovat. Svět nový chce strhat pouta, která naň křesťanství navěsilo a kterými brání mu hnout se ku předu, kde kynou krásné obzory, svět starý dusí, rdousí toto hnutí a všemi prostředky moci, které v ruce má je potlačuje.

Ne Hus, ne Jan XXIII. tu stojí proti sobě — to jsou dvě loutky dějin, dvě osoby, které nesou v sobě vše, co doba do nich uložila, které staly se ukazateli, představiteli oněch dvou světů.

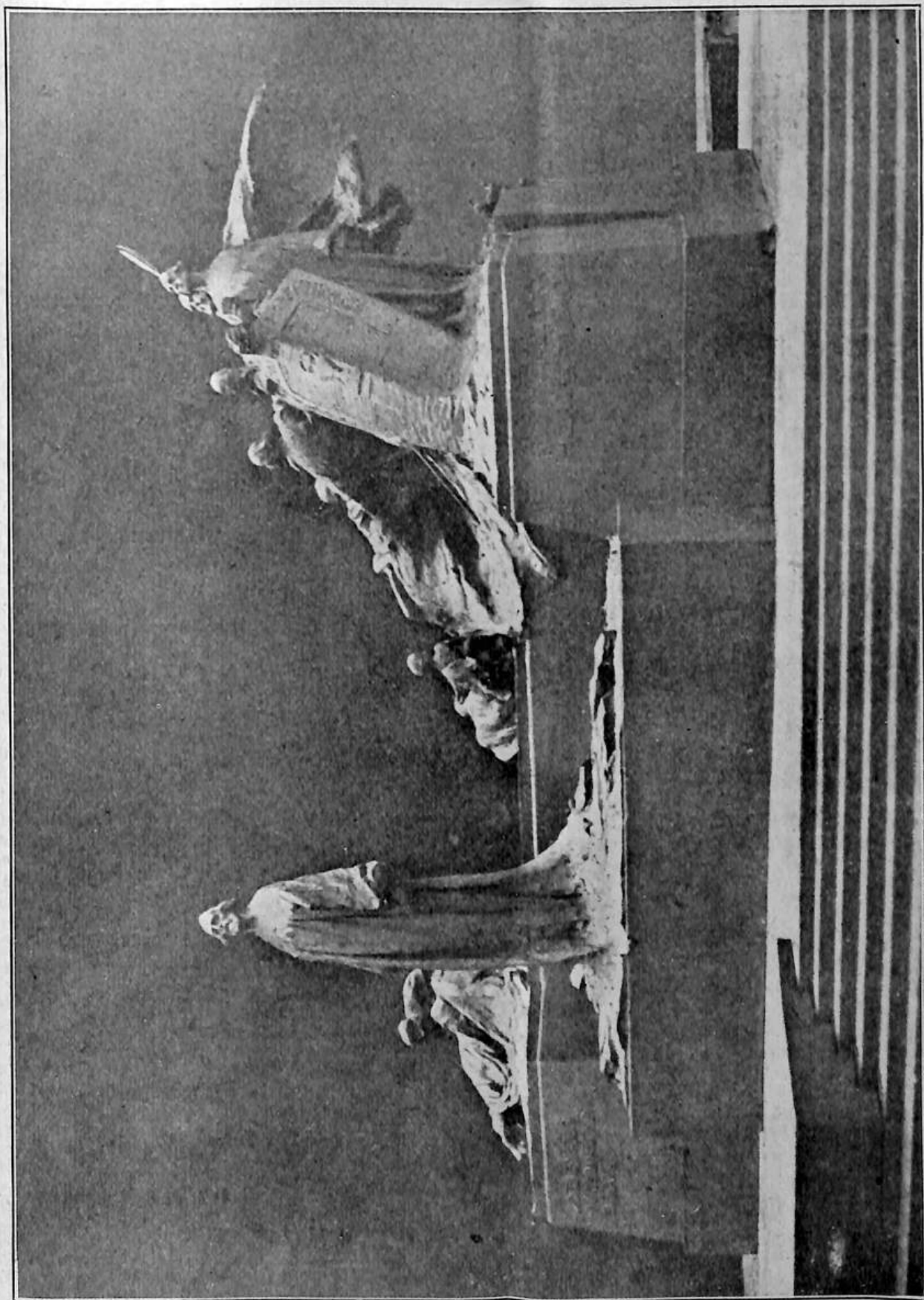
První jednání dramatu končí. Hus neodvolává bludů, o jichž nesprávnosti nebyl přesvědčen, ač ví, co ho čeká. Koncil prohlašuje ho za kacíře, postupným způsobem zbavuje ho hodností duchovních a předává ho rameni spravedlnosti světské. Církev dnes prohlašuje, že Hus nebyl odsouzen k smrti církví, ale soudem světským. Že je to obvyklá v církvi výmluva vysvitne, uvědomíme-li si, že Hus byl vydán moci světské výslovně s tím určením, aby "tělo jeho odevzdala plamenům a duši d'áblu". Koncil to učinil a dnes církev otáčí se stranou, myje ruce své a volá: "Nevinna jsem já krvi tohoto spravedlivého!"

S vysokou papírovou čepicí s nápisem: "Ejhle kacíř!" na hlavě vyveden Hus na břeh Rýna, kde připravena byla hranice, naposledy otázan, zda podrobuje se autoritě církve, a když odepřel, přivázán jest na hranici a tato podpálena. Z dýmu zřítí bylo jen hlavu mučedníka přesvědčení a slyšeti zpěv žalů, dokud smrt nenastala. Popel z hranice i z těla sebrán pečlivě a vmeten do Rýna, aby ani špetka jeho nevrátila se do Čech a nevnesla tam ducha odporu proti černé vládě Říma.

To se stalo dne 6. července 1415.

— Zákon přírody: "Co nechceš, aby se tobě dalo, sám ty nechtěj jiným," a "co chceš, aby se ti dalo, sám ty jiné mu dělej!" A národ německý by nechtěl, aby se mu dalo, že by byl národ český vyvýšenější ve Vídni nebo v Heidelbergu a že by národ český tam byl za hlavu a vždy nahoře. — Jestliže tedy chtí Němci, aby Čechové, kdyby byli v Němcích, jednali tak, aby rad jejich, hlasů a prospěchů nerušili a nekladli sebe nahoru a za hlavu, at' dělají tak v Čechách Čechům.—HUS.

Šalounův pomník Mistra Jana Husi.

Karel Matoušek:

MÁME PRÁVA SLAVITI PAMÁTKU HUSOVU?

Význam Husův pro náš národ a veškeré lidstvo vůbec je sice plně chápán učenici a vzdělanci celého světa, ale mezi širokými vrstvami lidovými panují dosud dosti mylné názory o Husovi. Ba i mezi svobodomyšlnými lidmi najdeme dosti těch, kteří nevěnovali času zkoumání života a působení Husova a při svých poněkud povrchních znalostech přijímají beze všeho tvrzení protestantů, že Hus náleží jim; z toho pak usuzují, že ne my, ale jen protestanti mají práva oslavovati památku Husovu. S názory podobnými často již jsem se setkal i u lidí svobodomyšlných a proto pokusím se v následujících řádkách názory ty, pokud možno, opravit.

Mistr Jan Hus jak ve svých kázáních, tak i ve svých spisech prozrazoval velkou náchylnost ku kritice, vlastnost' to, která ani v dnešním dvanáctém století není jen tak lehce odpouštěna. Tato vlastnost' jeho povahy vedla jej ku zkoumání toho, co bylo vydáváno za pravý zákon boží a když shledal, že mnohé ty články víry jsou původu nikoliv božského, ale lidského, a že jednání kněží je v pravém rozporu s učením legendárního Krista, vystoupil směle proti církvi a jejím představitelům, vytýkal církvi její zlořády a neřesti, přísně káral žebravé a lenošivé mnichy, a odsuzoval mocnost' kletby i odpustky papežské. A ač Hus i nadále zůstal věřícím katolíkem, přec za pouhé odchylky ve víře své byl potupně upálen na hranici.

Dnes velmi četní katolíci v hloubi duše své stydí se za to, co církev katolická spáchala na Husovi před 500 lety a aby očistili tu církev svoji, říkají, že Husa utratila moc světská. Jsou to lživé výmluvy a žádná lež není dosti velkou, aby zakryla vražedný skutek, jehož se církev katolická na Husovi dopustila. Hus nebyl souzen pro spáchání nějakého zločinu, nýbrž pro kacířství; Hus nebyl souzen soudem světským, nýbrž soudem církevním. Hus souzen a odsouzen církví, že proti ní se prohřešil. Popravu vykonala sice světská moc, ale ta byla v tehdejší době jen pouhým vykonavatelem a pouhým služebníkem moci církevní. Katolická církev, která sama před 500 lety odsoudila Husa co kacíře, má tedy nejméně práva památku Husovu slaviti. Někteří katolíci předáci, nemohouce jen tak zhola upřítí velký význam Husův, tvrdí, že Hus zasluhuje býti etěn co velký Čech a vlastenec a jako muž, který nám opravil náš český pravopis. Těmito vytáčkami chtějí zakrýti pravý význam Husův, jehož nutno staviti do nejpřednější řady velkých světových bojovníků za svobodu svědomí a svobodu lidského ducha.

Jakým právem osvojují si Husa protestanti? Hus byl první, který "protestoval" proti učení katolické církve a to slovo "protest" je to jediné co spojuje Husa s dnešními církvemi reformačními. Duch Husův a jeho čistě snahy jsou jim úplně cizími. Evangelíci chápou Husa pouze potud, pokud on je v rozporu s učením církve katolické, ale při tom stále zůstává člověkem věřícím; za to my racionalisté musíme jíti dále, my musíme vyvozovati logické důsledky z učení a veškeré činnosti Husovy a důsledky těmi není nic jiného, než naše svobodomyšlnost náboženská. Hus celou svojí činností byl bojovníkem proticírkevním. On porážel staré bludy církevní a na jich místo stavěl pravdu — čili to, co on sám ve svém svědomí poctivě za pravdu považoval. To činil Hus na počátku 15. století a my dnes na počátku století dvacátého činíme podobně. Porážíme staré církevní bludy, ale jsouce následkem pozdějších výzkumů vědeckých přesvědčení o naprosté bezúčelnosti, ba škodlivosti všech náboženských systémů, pracujeme zároveň na jich odstranění, chtěje je nahraditi racionalismem. Tady spočívá ten jediný rozdíl mezi námi — lidmi svobodomyšlnými a Husem. Rozdíl ten dá se snadno vysvětliti. Hus žil a působil v době,

kdy církev katolická nalezala se na vrcholi své slávy a moci, kdy neomezeně vládla celé západní a střední Evropě, kdy moc světská ve všem poslušně se musela podrobiti moci církevní, neboť i sám velký císař římský se musel považovati za pouhého služebníka papežova. Tato obrovská moc církve byla zhoubou všem uměním a vědám, které na školách musely býti vykládány v souhlase s učením církve katolické. Za těch okolností žádný člověk na světě nemohl se státi tak učeným, aby úplně prohlédl všechn ten klam náboženský a aby vystihl to "lidské" stvoření boha. Hus byl jedním z nejučenějších mužů celé střední Evropy, on byl tím co my dnes zoveme doktorem filosofie a doktorem theologie, byl děkanem filosofické fakulty a konečně rektorem slavné Karlovy koleje, ale on vzdor těmto hodnostem nemohl sobě osvojiti jisté vědomosti, které tak lehce jsme si osvojili my, Hus vzdor své tehdejší učenosti byl přec jen synem své doby, byl synem středověku a proto pravda Husova, jež spočívala v náboženství očistěném ode všech neřestí, bludů a humbuků církevních, mohla býti pravdou v 14. a 15. věku, ale nemohla zůstatí pravdou ve století dvacátém. To ale nikterak neubírá Husovi na jeho významu a jeho zásluhách. Povážíme-li jak obrovský prostor časový dělí nás od doby Husovy, tu teprve řádně pochopíme jeho velký význam, neboť každý poctivý člověk v hluboké úctě musí se skloniti před památkou muže, který již před pěti sty lety, v době kdy náboženství a spisy náboženské považovány byly za neomylné, vzdor těmto tehdež panujícím názorům vystoupil proti církvi a kritisoval to, co vydáváno dosud za pravý zákon boží. Tento rys povahy Husovy zblíží je s námi a dává nám také právo tvrditi, že kdyby Hus žil v naší době, že byl by úplně náš. Hus byl sice člověkem věřícím — ba zbožným, on věřil v boha po celý svůj život a nepřestal v něj věřiti ani v tom okamžiku, kdy již plameny dotýkaly se jeho těla a dým zahaloval celou jeho postavu. Hus tou svoji velikou a neochvějnou vírou překonal i legendárního Krista, o němž tak zvané písmo svaté praví, že když přibit byl na kříži, skormouceně volal: Bože můj, proč jsi mne opustil. Hus na kříži nenaříkal na svoji opuštěnost, on hrdině snášel muka své hrozné a potupné smrti, ač mohl se jí vyhnouti jen vyřknutím několika slov. Hus ale slov těch nevyřkl a sice proto, že v nitru svém byl úplně přesvědčen, že umírá — za pravdu. Pravda Husova je nám, dítkám 19. a 20. století dávno překonaným stanoviskem. My náboženský názor na svět zaměnili za názor moderní a proto v přesvědčení svém se podstatně lišíme, ale v zásadě jsme s Husem za jedno. On bojoval za pravdu tak jako za ni bojujeme my a rozdíl v našem přesvědčení dostatečně je vysvětlen zákonem vývoje. Hus žil v době, kdy věda neměla ani práva ani prostředků, nimiž by rozhrnula ty husté clony, jež zabráňovaly tehdejšímu člověku pohled do dávné minulosti. Kdyby Hus na místě středověké astrologie byl poznal výsledky bádání pozdějších astronomů a kdyby byl poznal planetární soustavu jako ji známe my; kdyby Husovi byly známy vědy přírodní jak známy jsou dnes nám; kdyby Hus byl poznal výsledky pátrání učenců, kteří řídili vykopávací práce v Řecku, Itálii, Egyptě a Babyloně; kdyby Hus byl poznal cizí země a cizí rasy, se vzdělaností mnohem starší než je naše země dle tvrzení starého zákona; tu Hus při své pravdivilovnosti byl by s rozhořčením odvrhl od sebe všechno učení církevní, byl by na počátku 15. století hlásal zcela jinou pravdu než tu svoji a konečně byl by krácel ku hranici na svoji popravu ne co člověk věřící, ale jako úplný nevěrec ve všechny zjevy nadpozemské.

Vzdor tomu, že Hus zůstal věřícím, on přece jen stal se průkopníkem svobody lidského ducha. Hus nebyl zakladatelem nějaké nové víry, neb nějaké náboženské sekty, on ale byl bojovníkem za svobodu lidského svědomí, od které

Kostnický Muenster, chrám Husova odsouzení.

je jen nepatrný krůček k svobodomyšlnosti náboženské. Hus svoji činností byl takřka predestinován, by stal se hlavou i duší všech svobodomyšlných bohoslovců v naší vlasti. Hus vydal heslo: "Hledej pravdu, slyš pravdu, uče se pravdě, miluj pravdu, prav pravdu, drž pravdu, braň pravdu až do smrti." Heslo takové mohl vydati pouze muž svobodomyšlný, který neohroženě dovedl se podívatí pravdě v tvář a představití jí celému světu, byť i celý ten svět byl v rozporu s pravdou ním poznanou a hlásanou; heslo takové mohl vydati pouze muž, který pevně byl odhodlán kráčet na vytknuté cestě, necht' již cesta ta dovede jej kamkoliv! Když Hus již přivázan byl ku hranici a zvláště ním poslem císaře Zikmunda naposledy žádán by odvolal své učení, Hus odpověděl: "Nevinným se cítím ve svém svědomí a s radostí umírám za pravdu, kterou jsem poznal a hlásal." S těmi slovy zemřel největší pravdomil celého světa.

Nuže, co mají církve společného s Husem? Katolická jej odsoudila co kacíře a církve reformační? Podívejme se na ně blíže! Kněží církví těch mohou dnes osvojiti si zcela jiné vědomosti než jakých si mohl osvojiti Hus. Mají k dispozici všechny prameny vědy a nikdo jim nebrání jich použití a také jich používají. Vědí oni tak dobře jako my, že naše země je o miliony let starší než tvrdí jejich bible, která je přece základem celé jejich víry. Oni vědí, že kniha Genesis lže, když tvrdí, že svět stvořen byl za 6 dnů a že Jehova uhnětl prvního člověka z hlíny. Vědí, že celé jejich náboženství spočívá na takovýto lživých důvodech a směšných domněnkách a přece zůstávají ve svých církvích a hlásají učení jejich těm, kteří dosud jsou volni je přijímati. Co Hus směle vystoupil na obranu pravdy, kněží reformačních církví pravdu rdousí, pravdu překrucují, pravdu nenávidí a pravdu zatajují. Co Hus pro pravdu položil život — oni pravdu ubíjí a proč? Pouze z materiálních důvodů. Jak obrovský to rozdíl mezi nimi a Husem.

Přicházím k závěru; tvrdím, že jen lidé svobodomyšlní mají práva slaviti památku Husovu, neboť jen oni žijí v jeho duchu a kráčí po stopách jeho. On první nastoupil tu cestu pravdy, která je tak neschůdnou a plnou nebezpečí

pro ty, kteří stále bojují za větší štěstí, blaho a svobodu lidstva. Po smrti Husově v Čechách povstalo hnutí husitské a doba husitská je nejslavnější dobou dějin českého národa. Po době slávy a vítězství nastal úpadek, o nějž nejvíce se zase přičinila církev katolická, která měla ten nejlepší úmysl, vyvraždití národ náš do posledního nemluvněte. Že národ náš dnes žije, za to nemusíme děkovati církvi katolické. Hnutí husitské, byť i potřebo, přece mělo obrovský význam pro celé lidstvo, neboť v něm možno spatřovati zdroj všech pozdějších hnutí za osvobození lidstva jak po stránce fyzické, tak po stránce mravní. Boj za svobodu lidstva je veden dále a my v těchto těžkých a pohnutlivých dnech, kdy na četných bojištích evropských se rozhoduje znovu o budoucnosti tak četných národů, kdy rozhoduje se o budoucnosti slovanské rasy — o budoucnosti milené vlasti a nám drahého národa českého — my v těchto dnech vzpomínáme v hluboké úctě muže, který zasadil mocnému Římu první ránu — vzpomínáme drahého Mistra Jana Husa, který mimoděk stal se největším průkopníkem svobody lidského ducha, jehož nejkrásnější plod — volná myšlenka razí si směle cestu mezi lidstvem a získává stále více stoupenců.

H. B. Workman, přeložil T. Vonásek:

HUS A LUTHER.

Listy Husovy měly veliký vliv na duševní vývin Lutherův. To přiznává on sám. V životopisu svém praví: Když jsem byl studentem v Erfurtu přišel jsem v knihovně kláštera na svazek "Řečí Jana Husa." Po přečtení názvu byl jsem dyektiv poznat učení, které tento arcikacíř hlásal, když spis jako tento ve veřejné knihovně ušetřen byl spálení. Když jsem četl, byl jsem údivem přemožen. Nemohl jsem pochopit z jaké příčiny upálili takového velikána, jenž dovedl vykládat písmo s takovou vážností a dovedností. Ale protože pouhé jméno Husovo bylo v takovém opovržení, že jsem si představoval, že obloha na mne spadne a že slunce se zatmí kdybych čestnou zmínku o něm učinil, zavřel jsem knihu a odešel nemálo rozhořčen. Domněnkou mou později bylo, že snad Hus napsal tyto věci než se stal kacířem. Tak jsem si

Husův dům v Kostnici.

to vysvětloval, nebot' do té doby nevěděl jsem nic o tom, co se odehrálo na sněmu kostnickém."

O několik let později, v únoru 1529, když o věcech těch pojednával s Melanethonem, Luther byl donucen napsati Spalatiimovi: Do dnešní doby jsem učil to, co Hus a byl jsem stejného úsudku s ním, aniž bych si toho byl vědom. Staupitz hlásal nevědomky to samé učení. Jsme všichni Husity, aniž bychom o tom věděli. Podivením v něž jsem tím přiveden nevím ani co si o tom myslet mám." V dopisu tomto Luther as narážel na čtení **sporných** děl Husových zvláště, pak jeho "De Ecclesia". Krátce na to pak přišel na svazek jeho Listů. Ihned poznal jejich cenu, nejen pokud se vztahovaly na očekávaný sněm svolaný do Mantua, který později sešel se v Trentu r. 1542, ale i pro širší názor na duševní život. Učinil hned kroky aby německá veřejnost byla s nimi seznámena. R. 1536 a 1537 nejméně tři vydání jich v řeči latinské a tři v řeči německé vyšla tiskem ve Wittenbergu a Lipsku a každé vydání mělo předmluvu napsanou Lutherem. Nejdůležitější z těchto vydání bylo ono nadepsané Epistolae Onaadam Piisimal et Eruditissimal, tištěné ve Wittenbergu Janem Sufftem r. 1557, vydání, které nyní je jediným zachovalým zřídlem četných dopisů Husových. V předmluvě k tomuto vydání Luther nebyl skoupý s chválou Listů. "Všimněte si," píše, "jak pevně Hus ve svých dopisech a kázáních stál při učení Kristově, s jakou odvahou podstupoval hrůznou smrt; s jakou trpělivostí a pokorou snášel všechny potupy, s jakou velkodušností konečně podstoupil hroznou smrt na obhajobu pravdy; a vše to se odehrávalo před vznešeným shromážděním mocných světa, on stál před nimi sám a sám jako beránek uprostřed vlků a lvů. Když takový muž má být považován za kacíře, nemůže býti nikdo považován za pravého, věrného křesťana. Podle jakého ovoce tehdy poznáme pravdu, když ne podle toho, kterým Jan Hus byl tak bohatě ozdoben?" A Luther není sám kdo obdivuje Listy Husovy. Dle biskupa Creightona dopisy ony předvádí obraz prosté, upřímné zbožnosti kořenící v hlubokém uznání boha. Tyto Listy neukazují ani fanatika, ani horlivého vůdce stranického, ale muže ducha dítěte, jehož jedinou snahou je vykonati věrně své povinnosti a konati vše dle přání boha a ne člověka. Jiná vysvědčení o ceně těchto Listů snadno by mohla být předvedena, ale tím by nepřibýlo na váze úsudku velkého reformátora Luthera a moderního historika.

Možno s bezpečností tvrditi, že ještě po mnohá léta, do daleké budoucnosti Listy Husovy budou tou jedinou částí z jeho spisů, která bude čtena i studenty. Ostatní díla náboženská zakládají se na Wyklifovi a namnoze jsou pouhými opisy, často celé statě toho velkého Angličana jsou doslovně v nich uvedeny, bez změny, odchylky nějaké, dokazuje Lozerth. Názvy nejsou původní; jich nádhra učení, která mála Luthera, je vypůjčena, když ne od Wyklifa, tedy od Gratiani neb jiných uznaných středověkých spisovatelů. Angličan Stokes vším právem v Kostnici se tázal: Proč se chlubíš těmito spisy, falešně za své je vydávaje, když ve skutečnosti nejsou Tvými, ale Wyklifovými, v jehož šlépějích kráčíš? Toho samého smyslu byla narážka jeho bývalého přítele, Ondřeje Broda: Byl Wyklif pro nás ukřizován? Jsme křtění ve jméno jeho?

Jinak je s Listy Husovými z nichž osmdesát dva unikly ničivosti času. Jestli sporová díla Husova málo přispěla k duševním pokladům lidstva, jeho Listy na vždy obohataly naše mravní vyhlídky. Vděčíme Petru Mladenowicovi za zachování těchto Listů. Ony tvoří neocenitelnou památku jednoho z nejvěrnějších synů božích. Zvláště jeho pozdější listy, jeho dopisy z vyhnanství a vězení, ukazují Jana Husa za jednoho z málo vyvolených, kteří povznášejí lidskost.

Ač nepochybně poslední listy jsou nejzajímavějšími pro-

tože v nich osobní úsudky dostupují výše své, přec v celé sbírce není ničeho co by bylo bez hodnoty nějaké, něco, co by bylo unavujícího.

Biskup Creighton je správný v úsudku svém: "Vše co Hus píše je výsledkem zkušenosti jeho vlastního ducha, je prodechnuto hlubokou mravní upřímností, je ozářeno směrností a sebezapomínáním, které dýše duchem spravedlivým."

HLEDEJ PRAVDU, SLYŠ PRAVDU . . .

Drobné myšlenky.

Hus byl jedním z těch nešťastných velikánů našich dějin, jichž jménem po celé dlouhé řady let přemnoží šperkovali duchovou chudobu svých řečí a projevů, přechasto směřující k prospěchům sobětným a posluchačstvo takových řečí samo málo znajíc toho neprohlédlo nebo sice vědouce ale už otupené odpouštělo a na konec celé vrstvy uspokojovaly se zvukem jména ozářeného leskem tradice.

Tak stalo se, že jméno Upáleného nevyvolávalo ani snah ani skutků, že zůstalo jako prskavka pěkně svítivá, ozdoba večerů velkých shromáždění, která časem ztrácí opakováním na své kdysi překvapující působivosti. Národ dospěl ve svých "oslavách" ve stadium lampionových průvodů, doprovázených falešným nápěvem písně husitské, rozsvěcoval svíčky za okny jako při slavnostech římských a — Pravdy zapomněl úplně. Ovšem k nemalé radosti těch, kdož kdysi neopomíjeli vymazávat z kalendářů svátek šestého července.

Hledej pravdy! Tudiž: studuj, poučuj se důkladně o životu Husovu, čti jeho spisy, abys vniknul do ducha jejich, abys sám očitě poznal jejich hlavní podstatu a cenu, znej vše to a pak mluv, poučuj jiné, přednášej sám dokonale poučen jiným.

Slyš pravdu! Pochop vnitřní obsah, slyš ono tajemné hučení proudů dějin, naslouchej pozorně, čemu učí tě celé dějiny husitství, promysli, proč že všechno toto oslavování, v jaké souvislosti dnešek Čech s jich minulostí . . .

Uč se pravdě! Oči se rozzáří tobě, jenžs pochopil, i těm, jimž právě proslovením umožníš nebo aspoň usnadníš ono hluboké ponoření se v temné noci událostí dávných, aby tam viděli tajemné záření hvězd, při jichž svitu naleznou cesty mlčími zahradami života . . . V těch chvílích nebude ani potřeba, aby kdo řekl ti:

Miluj pravdu! Nebot' nalezneš pramen její, skloníš se k němu se slzami v očích a jako léku napiješ se čisté vody živé . . . Proto i v řeči své nenadsazuj, nezveličuj, nepřekrucuj! Dáváš sebe v šanc nepřítelům, zbavuješ se důvěry sama k sobě. Konstataj stíny a světla, prostě lič, velič jen ve velikých, mohutných rysech mohou býti podávány; jich moc a sláva nepotřebuje dekoratérů; nebot' oni jsou tu a nelze bez nich mluvit o celku.

Prav pravdu! Ona ve své ryzosti působí nejvíce, cudná svou nahotou, nekonečně mohutná svými nedohlednými horizonty, prostá svou vůní přirozenosti. A kdyžs pověděl, co bylo, kdyžs jednoduše načrtl pevnou rukou obraz, upevniv jej tvrdými úhozy v nitru posluchačů, aby tam trval jako v kovy ryt — pak vzpomeň:

"Drž pravdu!"

A dojdeš k poslední zastávce na křížové cestě Husovy Pravdy:

Braň pravdy do smrti! Tu můžeš už vyzpovídati sebe i ostatní. Hledej příčiny chyb i jejich následky, posiluj povzbuď, nejen naši keř a lamentuj nad českou ubohostí, jako by i jinde nebylo v dnešní době plné očekávání převratů a připravující veliké změny také nahromaděno hnijeících odpadků tradice a předsudků, v nichž právě dobře žije se všeliké té havěti zlořádné.

Kaple Božího těla v Praze.

Přemýšlet, domýšlet! —

Spravedlnost k sobě i jiným, neochvějná snaha pravdy, skromnost a pokora, mravnost — tot' enosti Husovy; hluboká láska k vlasti, mužná důslednost, statečná přímost, strhující přesvědčivost řečnická tot' ony city a vlastnosti, jimiž rostl, trval, pro něž umíral a jež učinily jej průkopníkem osvěty nového věku! Umíral-li Hus na hranici pro svoje přesvědčení — my českého člověka učíme a učíme pro pravdu svou se bít, po vzoru poctivcově být mravně důslednými do posledních konců — ale neustoupit, nepodrobit se — tu už jsou vzory ti, kdož zdvihli se pro Jeho smrt!

(K. Domorázek, z Husovy školy.)

E. Tůma:

JAN HUS.

Celý vzdělaný svět vzpomíná letos na Mistra Jana Husa. Tak si totiž myslíme. Po okamžiku však si uvědomujeme, že nikoliv. Vždyť ti, kteří se chystali památku Husovu uctítí nejokázaleji, krváčí dnes. I Hus umíral. Ale jaký tu vidíme rozdíl. Hus umíral za své přesvědčení, ale český lid dnes umírá za věci cizí, jemu nepřátelské.

Lid český chystal velikou slavnost. Chystalo se tisíce poutníků do Prahy, kterou Hus vše miloval, chtěli všichni vzdát svůj hold, ale jinak se stalo. Proto tím spíše by měla česká Amerika usilovněji oslaviti Husa. —

Vzpomínáme dnes, přátelé, hrozného dne, který byl příčinou ohromného zápasu malého národa našeho s celou téměř střední Evropou. Na břehu Rýna vypustil šlechtetnou duši svou oddaný syn české vlasti, hluboký myslitel a oprávece ve veřejného života a hlavně života rozvaděné církve, která vládla světem, a již se císařové a králové museli dotazovati, zda smí to či ono učiniti.

Upálen byl Hus, aby zničeno bylo s ním vše to, so hlásal. Upálili sice jeho, ale nic více. Plamen z daleké Kostnice занесен do vlasti Husovy, vznítit požár, jenž neutuchl, pokud Češi nerozeštvání Římem, pevně při sobě drželi.

Hus stal se, tak jako mnoho jiných našich slavných mužů drahocenným šperkem, jímž po celá léta řečníci zakrývali chabé své vědomosti o něm samotném. Přednášky takové ovšem byly oslněny leskem zářné postavy mistrovy, ale lid, ten z přednášky odešel rozrušen sice, ale nic více.

Zapomínal, a vzpoměl zase, až jej volali za rok, nebo snad ještě později k přednášce nové, která se od první nelíšila mnoho, nebo pranic.

To mělo za následek, že jména Mistrova sice nezapomínáno, ale že oslavy takové nevyvolaly prázdných snah po lepším životě a dokonce ne nějakých skutků. Zpívalo se, plály někde i ohně, ale na Pravdu, pro kterou Mistr skončil, na tu se zapomínalo. Ta byla něčím vedlejším.

Z oslav takových neměli jsme pranic, leda tajný výsměch těch, kteří jsou jiného názoru o smrti Jana Husa. —

Já pokládám za nutno, aby každý se veřejně hlásil k památce slavného Mistra, jenž byl hrdinným bojovníkem a mučedníkem za svobodu každého jednotlivce. „Pokládám za mravní závazek,“ praví Hus, „aby každý žil dle svého přesvědčení, aby si sám své vnitřní přesvědčení upravil dle toho, jak mu jej jeho vlastní život dal. Nejsem služebníkem toho, več věřím, ale jdu za svou vlastní poznanou pravdou, za svým vnitřním přesvědčením, za které jsem hotov vždy a všude státí.“ Takovými chtěl Hus míti všechny příslušníky svého národa, jehož syny a deerymi jsme i my. A na nás tedy záleží, abychom stáli v první řadě, lidí jemu oddaných a v jeho šlépějích jdoucích. —

Příčiny hnutí husitského nebyly jen náboženské. Ony byly též sociální, hospodářské a národnostní. U lidu tehdejšího záviselo úplně duševní jeho vyvíjení se, na stránce hmotné.

My víme velmi dobře, že lid městský a zvláště pražský byl v područí Němců a to nikoliv jen v době Husově, ale od dávných již let. Panovníci čeští v dobrém úmyslu povolávali Němce, aby svými vědomostmi pomáhali lidu českému k blahobytu. Němci však brzy z učitelů stali se pány, proti nimž byli i králové skoro bezmocní. Za živobytí Husova přece již nebylo tak zle, poněvadž již Karel IV. a syn jeho Václav, snažili se práva českého národa uplatňovati. Němci byli v některých městech vládnoucí třídou, nehledě k městům, jako Loket, Trutnov, kde byli vůbec pány jedinými. Universita byla v rukách německých, v kostelích lid neslyšel slova českého a v některých klášterech opati odmítali přijímati vůbec české novice, ač kláštery ony byly po většině založeny českými pány. Lid domáci to těžce nesl. Poněvadž se však národní cítění stále více a více probouzelo, začali se Češové, jako přirození majitelé zemí českých, domáhati práv. Pomalu se stav lepšil. Tak čteme, že arcibiskup pražský Jan z Jenštejna dal do zakládající listiny kláštera Roudnického, že jen synové po otcích i matkách české smějí býti do kláštera onoho přijímáni. V listině stojí „Jakož dvě protivy v jednom stvoření nemohou býti, tak nemohou dvě rozdílné národnosti v jednom klášteře vedle sebe zůstatí.“ To dokazuje, že byly poměry tehdy velice pro Čechy zlé. — V Praze, kde vůbec nebylo kázáno česky, uchopili se Češové svépomoci, založili kapli betlemskou, kde pak kázáno česky.

Husův domek před požárem r. 1859.

SOKOL AMERICKÝ

ČASOPIS NÁRODNÍ JEDNOTY SOKOLSKÉ VE SPOJ. STÁTECH.

Published monthly by the NATIONAL PRINTING & PUB. CO., 2146—50 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Official Paper of the National Gymnastic Union of Sokols of U. S. North America.

Vychází 15 každého měsíce v Chicagu, Illinois.

Pořadatel:

T. VONÁŠEK, 1647 So. St. Louis Ave., Chicago, Ill.

Editor:

SUBSCRIPTION - - - - - \$1.00 per year
Předplatné \$1.00 ročně - - - - - Do Čech \$1.00

Kdo z Evropy zasílá předplatné mezinárodní poštovní poukázkou, zděl tak rovněž i výpravčímu listu našeho, aneb jednatele V. V. Předplatné, jakož i oznámky do listu přijímá jednatel Výkonného Výboru N. J. S., aneb ustanovení jednatele zvláštní.

T. VONÁŠEK, 1647 So. St. Louis Ave., Chicago, Ill.

Redakce zodpovídá pouze za své vlastní práce. Příspěvky a dopisy do listu, články, ilustrace, návrhy k těmto a jiné musí býti v rukou pořadatele do 5. dne měsíce, v němž mají být uveřejněny a to ještě s výhradou, že práce pilnější a důležitější vždy mají přednost. Rukopisy se nevrací a neschovávají déle nežli od čísla k číslu.

Přestěhování oznámí výpravčímu každý přesídlivší se bratr sám, a sice možno-li do posledního toho kterého měsíce, s podotknutím, ku které jednotě náleží. Nové, odstoupilé a vyloučené členy oznamuje tajemník aneb účetní jednot výpravčímu každý měsíc.

Tiskárna a výpravčí listu:

Národní Tiskárna, 2146—50 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Lid mohutněl a nechtěl již nésti podruží v němž tak dlouho se nalezal. Kroniky a pověsti uvedly v lidu jakési ohlasy, které mu stále a stále našeptávaly, že byli Čechové národem svobodným, nikým v domově svém neutlačovaným a tak pozvolna v lidu rostlo ušlechtilé chtění, domoci se svého práva, své naprosté, nikým neobmezené svobody. Lid městský byl také vedle toho proti Němcům podněcován jich vzpurností a panovitostí.

Na venku zase lid zanevřel na vrchnosti, které chudý lid připoutaly k sobě, nutily jej k odvádění poplatků a pracím na jich polích. O tom svědčí nejlépe slova vladyky Tomáše ze Štítného: „Páni nechtějí od sebe pouštět lidi, kteří jim nic dlužni nejsou; ale ti jsou před bohem křiví. Všichni lidé jsou svobodní. Jestliže jest však pánův statek půda, člověk jest boží, svobodný. Proč by svého dobrého a svých dětí chudý člověk nehledal kde moha?“ Panstvo bylo k poddařným velice ukruté a hrozné tresty a pokuty nebyly ničím vzácným. To ovšem lid v duši zatvrzovalo a Hus sám napomínal mnohdy panstvo, aby upustilo od hrozného způsobu proti poddařným. Hus pochybuje, že by trest pobádal k dobrému chování a na panstvu žádal, aby, když uloží poddařnému pokutu a přijmou ji, obrátili ji ve prospěch chudých. Chudých zastával se Milič i Waldhauser již před Husem, jest tedy patrné, že lid byl v porobě.

Lid venkovský, starostmi a utlačovaním, jsa odkázán jen na půdu, vyčerpával celou svoji činnost v zápase s ní. Celotýdenní úmorné dření nedovolovalo mu, aby mohl přemýšlet o věcech i nejobyčejnějších. Jen v neděli nalezal potravu duševní. Tu pak mu poskytovali kazatelé, kteří byli jedinými, a jich nedělní výklady byli stálými proužky světla, jež zasahovala do zmučené duše. Kněz byl selskému člověku vším. On se podřizoval, poslouchal a vykonával vše co mu kněží uložili. Církev pak těmito kněžími, kteří byli v lidu jedinou mocí, jediným spojením s jich duší, nad ubohým lidem tím vládla a namnoze nebyla vláda nad selskou duší o nic lepší, nežli panská vláda nad selským tělem.

Církev byla pomocníkem panstva a panstvo zase pomáhalo církvi. Doplnovaly se. Církev učila, jako učí do dnes, není království člověka na tomto světě, ale v nebi a tak lid, v domnění, že je to pravda, snášel příkoří sebe horší, poněvadž věřil, že těžký život bude mu v nebi, čili v království nebeském proměněn v život krásný a nekonečný.

Ó, jak důmyslně měli to tehdejší potentáti zařízeno.

Kněží hlásali, že je svět vyšlý z rukou d'áblůvých, ač jinde volali, že jej v šesti dnech stvořil bůh. Člověk prý jest jen křehoučkou nádobou, která podléhá velmi snadno různým vlivům a pokušením. Církev, aby lid od zkazy pekelné ochránila, učila lid jak se má chovati, ale dobré mnohé snahy její kazili samotní její zřízeníci, — kněží, kteří od papeže až k poslednímu faráři, z lidu dělali nestydaté poslední groš. A to činili vše pro větší slávu jména božího.

Práci jejich počal na konci středověku hatiti lid, který, byt' by byl i tlačěn, přece docházel k jinším závěrům, než jaké mu byli panstvem i kněžstvem vštěpovány. Lid, zvláště městský počal si oblibovati více život vezdejší nežli posmrtný a to vše nešlo dobře církvi do jejího krámu.

Kněžstvo samo ovšem dávno přilnulo k životu vezdejšímu mnohem více nežli k nebeskému. A křesťanství, slechetné zásady zakladatelů se měnilo a dávalo čím dále tím více váhy na náheru obřadů nežli na čistotu duše. Mravní zásady byly ty tam a jen pouhá formulka zbyla. Mamon se stal pánem. Papež prodával odpustky ve velkém, prodával i úřady a dával je lidem, kteří o kněžství neměli ani zdání, jen když zaplatili. A takový požitkářský sluha boží měl na starosti duše svých oveček. Nemusel' ani obročník úřad svůj zastávat, mohl jej pronajmouti, nebo dokonce prodati, nebo zástupce si držeti. Takový byl svatý obchod, když Hus zasáhl do veřejného života.

Poněvadž pak sluhové boží museli platiti veliký nájem, musel lid zase za obřady platiti nesmírné poplatky a aby je lid rád platil, vymyšleny všelijaké falešné zázraky a prodávány podvržené ostatky. S těmi se ovšem prováděly ty největší zlodějiny. Byl veliký rozpor hlasatelů náboženství Kristova s jich vlastním životem a to vše vyvolalo snahy oprav.

Vyskytli se kazatelé, kteří s heslem „Zpět ke Kristu“ snažili se lid přidržeti k řádnému životu, ten ostatně žil — až na to, že věřil všem nesmyslnostem a dle toho se spravoval — celkem dosti řádně, a pak začali volati i kněžstvo k životu pořádnému, který by byl ve shodě s tím co hlásají.

První náraz přišel z Anglie, z Oxfordu, kde Wiklif začal svou opravnou činnost. Do Prahy zalétly jeho myšlenky v roce 1381. Nikdy by však byl nepronikl do Čech, nebýti toho, že učení jeho v Anglii ostře bylo pronásledováno. Arnošt z Pardubic se zasazoval za pomoci Karla IV. zastaviti hrozný hospodářství církevní a kněžské a povolal za tou příčinou do Prahy Konráda Waldhausera, jehož slova roznítla Miliče z Kroměříže, který potom ohnivě tepal nepěkné jednání a chování se kněžstva a to všech tříd. Tomáš ze Štítného svými spisy se přičiňoval také, aby zjednal nápravu a odevčovanec pařížské university Matěj z Janova brojil stejně proti zkaženosti církevníků. Samozřejmě, že mnohoobročníci se začali brániti, když zpozorovali, že snahy opravu nabývaly sluhu nejen mezi lidem, ale i nahoře. Vystoupili proti všem, novým zásadám přejícím, že prý jsou kacíři. Bylo to lehké. A jak by ne. Vždyť jim šlo o dobrý, pohodlný a prostopášný život. Mělt' tehdy pražský arcibiskup na půl milionu příjmů, obnos to dobu tehdejší nesmírný.

Příkladem uvádím, že v tu dobu patřilo králi 1/6 země, 2/6 panstvu a svobodným sedlákům a 3/6, tedy polovina celé země klášterům, arcibiskupovi a litomyšlskému biskupovi a ostatním rozmailecům posvěceným.

Kdo toho postřehl, ten tvrdí, že vojny husitské byly svou povahou jen náboženské.

Hus do doby té padl s jasnou myslí, nezačal dílo to, ani je neskončil, ale vykonal proň největší část a postoupil za své přesvědčení, o němž věděl, že jest správné, svůj život, ač by jinak dosáhl hodností nejvyšších a úcty všech, kteří se jej báli. Husovi však stačila Pravda a láska lidu chudého.

Hrozný mor v celé téměř Evropě v roce 1359. a strach před božím zatracením, dal vyjít na svět lidem toužícím po pravdě a nápravě. Kněz latinsky se modlící, byl něčím u lidu velikým, tajemným, lid se ho bál. Pohlížel naň více se strachem, ba hrůzou, nežli s touhou a přichylností. Tomu odpomoci hleděli první reformatoři, snažíce se o zlidovění bohoslužeb a o jakési znárodnění církve. Předehůdeové Mistra Jana Husa se o to zasazovali. Vyvolali celou záležitost onu a na Husa připadlo, aby z toho tušení čehosi, zrodil čin. Prvním takovým zastancem byl, jak již řečeno Konrád Waldhauser, který ostře se postavil proti zlořádům kněžským, máje za sebou arcibiskupa i císaře. On svou výmluvností mnoho a mnoho zhýralců vrátil spořádanému životu. Druhým reformátorem byl Milič z Kroměříže, který, ač nebyl ani knězem, stal se kanovníkem. Potom teprve přijal kněžské svěcení a jako arcibiskup dohlížel na kněze arcidiecese. Na svých cestách poznal jak zkažený jest celý klérus a to přispělo k tomu, že se v nitru svém rozhodl pro život jiný, zpořádaný a sám nad sebou zavedl veliké ukázně. . . Plnou svou mocí a váhou se zasazoval, aby povolání kazatelské, té doby vyhražené dominikánům, bylo očištěno a aby plně konalo to, co mu bylo v počátcích uloženo. Milič sám dal příklad, zřekl se hodností a šel na vzdělání kazatelské. Byl kazatelem u sv. Jiljí v Praze, kde kázal česky, u sv. Mikoláše latinsky a německy v Týně. — Milič hlásal, Ancikrist se blíží, tím ovšem myslel nepravost, která se uhnízдила ve všem a všude. Jeho kázání byla tak ostrá, že jej obvinili u samého papeže v Římě a on musel se jíti ospravedlniti. Očistil se a vrátil zpět konaje mnoho dobra. Později byl znovu obviněn lživě u papeže v Avignoně, kam se musel zase vydati. Poznali sice, že na něm viny shledati nelze, ale zpět se již Milič nevrátil, zemřel vzdálen své vlasti v Avignoně r. 1374. 1. srpna.

V dopise císaři naznačuje, jak by bylo nejlépe zjednati nápravu v životě křesťanském, navrhol, aby bylo svoláno koncilium a aby věrným a poctivým kazatelům bylo popřáno volnosti slova a plné svobody. Doporučoval chudobu kněží a časté kání se. — Jako něco naprosto nového jsou jeho česká kázání a modlitby, které po svých kázáních předfíkal posluchačům.

Horlivým následníkem byl zajisté Matěj z Janova, který po vysvěcení si vyžádal v Římě kanovníctví v Praze, ale nedošlo na něho. Bylť právě všechna obsazena. Předešel jej časnější kupec. Stal se tedy kazatelem u sv. Víta na Hradčanech a později pak farářem ve Velké Vsi u Podbořan, kamž se však ani nedostal, neboť zůstal v Praze, kde se věnoval spisovatelství. Zemřel v roce 1394. V jeho spisech je znáti rozhodný vliv Miličův, psával však nejvíce z vlastní zkušenosti. Spisy jeho vyznačují velikou klidností a kritičností. Pokud se týče kritiky, tou stál již mimo katolictví. Dle něho, každý špatný kněz jest již členem církve Antikristovy a volá zcela nepokrytě, že by bylo mnohem lépe, kdyby mnichů nebylo. To ovšem byl v době tehdejší příliš těžkým proviněním proti svrchovanosti církevní. On hlásá, že kněží svými všelijakými obřady, které sami vymýšlí zastiňují zbytečně kříž Kristův a rozhodně trvá na tom, aby ostatky svatých, jakož i obrazy byly odstraněny. Chtěl návrat ke pravému učení Kristovu a snažil se proto vymýtit všechny výmysly kněžské. U něho pak rozhoduje osobní zbožnost, to jest nejen modlení, ale i spořádaný život. Dle něho dobrý laik jest hodnější špatného kněze, což ovšem církevní autority vždy se snažily popřiti. Jeho slova a pí-

sma povážlivě zakymácela mohutnou stavbou římskou. Jeho myšlenky byly později přejaty Jakoubkem ze Stříbra.

Podívejme se však nyní na Husa samotného.

Hus získal si velikou oblibu u svých posluchačů neboť vše to co kázal a to co žádal od jiných, srovnávalo se úplně s jeho životem. Tak jak kázal, tak také žil. Hus kázal, že nestačí zlo jen odsuzovati a zavrhovati, nýbrž že jest také nutno zlo odstraňovati, totiž, že třeba hledati cesty, jak zlé odstraňovati a co hlavního, že sám se musí každý očistiti a pak teprve že má právo od jiných toho požadovati. To ovšem nemohli potřebovati zhýralí kněží tehdejší. Nejvíce je také hnětlo, že nemohli vytknouti Husovi žádnou z chyb, v nichž sami tonuli a proto hledali jinde. Hledali, až konečně našli to, co bylo každému známo, že etil Wiklifa. Hus byl ctitelem Wiklifa, a používal z jeho spisů mnoho, ale vždy velice opatrně, Hus Wiklifovi nedával plně za pravdu v některých bodech o nauce církevní. Arcibiskup, který byl Husovi velmi příznivým, odvrátil se od něho v roce 1408 a sice po žalobách u něho na Husa vznesených, a tímto spíše, když i ze zahraničí byl k tomu nucen. Mezi králem a arcibiskupem došlo k roztržce, při které příležitosti Hus a čeští mistři zůstali při králi, jednalo se tehdy o zachování neutrality oproti papežům, kteří toho času byly dva. Arcibiskup se držel Řehoře. Universita, jsouce v moci německé, šla s ním. To krále velice rozlobilo a již 18. ledna 1409 vydal památný dekret, Kutnohorský, jímž se na universitě pražské dostalo Čechům tří hlasů a Němcům jenom jednoho. Před tím to bylo opáčně. Hned na to papežem bylo zakázáno, že v kapli betlemské se nesmí kázati. Hus nedbal a kázal dál. Byl za to stižen klatbou papežovou. Husa vše toto přivedlo do rozporu. Kaple měla totiž králem jí udělenou výsadu, že se tam kázati má a nyní papež zakazoval. Hus se rozhodl, že více sluší poslouchati boha, nežli lidi a z toho, že on jsa knězem bohu slouží, proto je kazatelem, aby kázal, a toho, kdo mu v tom zbraňuje, považuje za nepřítele boha. Povolán k papeži, aby se ospravedlnil. Poněvadž se nedostavil, ač poslal své zástupce, byl papežem proklet. Později mělo dojít mezi Husem a arcibiskupem k jakémusi urovnání, ale král, který byl původcem dohodování, nedodržel závazky, arcibiskup odjel do Uher, tam zemřel a tak zůstalo při starém.

V roce 1412 nastal nový ostrý spor, Hus nemohl si do břez srovnati, že papež Jan XXIII. nařídil nové vybírání odpustků, aby pak za peníze takto získané vedl válku proti neapolskému králi Ladislavovi. Hus se proti tomu postavil, nechť se, aby se peněz těch používalo na prolévání lidské krve. Ostře proti tomu vystoupil s Jeronýmem na universitě pražské. Arcibiskup se snažil jej od jeho odporu odvrátiti, ale marně. Hus mu na to odpověděl, že bude poslouchati papeže jedině v tom, v čem se shoduje se slovem božím. Papež mu ovšem nezůstal za to dlouho dlužen a jakmile jej o tom došla zpráva, zotřil klatbu proti Husovi. Hus měl býti upálen a kaple betlemská zavřena.

Vyhlášen zákaz sloužení služeb božích. Hus na 11. listopadu 1412 odešel z Prahy, nejdříve na Kozí Hrádek u Tábora a později na Krakovec u Rakovníka. V tu dobu spadá největší jeho spisovatelská činnost.

V říjnu 1413 odešel do Kostnice, odkud se již nevrátil.

Nám svobodomyšlným se přechoť vytyká, jak prý k tomu vůbec přijdeme, že oslavujeme Husa, který přece prý byl knězem a to přísně věřícím. — A to vytykají nám i lidé svobodomyšlní.

Hus, kdyby dnes žil, sotva by věřil v to, co věřil v roce 1415. Tehdy nebylo možno se odtrhnouti od víry, ve které byl vychován a kterou pojímal s plnou důvěrou, neznaje mimo to prázdných důvodů, aby nevěřil. Ale Hus již zcela jinak vykládá bibli, než ji vykládali jeho předchůdové a

než ji vykládali i po něm. Hus se nebál napsati ani mluviti ostře a bez obalu proti jakémukoli vrehnosti, a to už byl člověkem velmi svobodomyšlným, vezmeme-li měřítko, jakým bylo tehdy nutno měřiti a věřiti. Nevěřem býti nemohl, to bylo v dobách tehdejších neznámým, ale Hus byl mužem, který hlásal, že ne to věřiti máme, co slyšíme, ale to, o čem jsme se přesvědčili. Co je to, než stanovisko dnešního volně myslícího člověka?

Ale my lidé svobodomyšlní oslavujeme Husa pro jeho velikost a nikoliv proto, byl-li by svobodářem, kdyby žil dnes a nezavrhujeme jej také proto, že byl knězem když žil. **My lidé svobodně myslící Husa ctíme jako člověka světového významu a pak jej ctíme my svobodáři čeští, jako největšího syna národa našeho, ctíme jej jako Čecha, který dal světu tolik světla, aby mohl lid ze tmy vybědnouti.** Jiskřičky, které do veliké temnoty vrhli Wiklif, Waldhauser, Savonarola a jiní, ty vznítily v srdci Husově, jež možno nazvati světodějným ohněm — dosti látky zápalné, která vylehla moeným plamenem, aby svítila do dálky. Oheň kostnický, jenž sežehl Husa i Jeronýma byl požehnaným, neboť přinesl světu obrodu, jiný směr a osvobození od Říma, jemuž již nikdy se tak nevedlo, jako před ohněm kostnickým.

Nezbývá mi již jen ještě jednou připomenouti milí čtenáři, že po dnešním dnu nemáte zase vzpomenouti Husa až za rok, ale abyste sami a každý z vás, nenosil Husa jen v ústech, nechte jej vniknouti do svého nitra, aby obrodili jsme se. Vzor máme, nezbyvá, než abychom se dle něho řídili a pak budeme hodnými potomky národa Husova, — byt' by i cizota nás pohltila. Vždyť bude z toho míti nová vlast také dobro.

Zoceli každý sám sebe, konej jen dobré a pak bude možno říci o Česích amerických, že jsou vzorem druhým spoluobčanům.

Slibte jeden každý Mistru Janu, že budete vždy jeho následovati, bez ohledu na to, je-li to komu vhod, či nikoliv, stavte jej vždy na nejvyšší místo, jet' on ozdobou nejen Čechů, ale veškerého Slovanstva, ba celého myslícího světa.

Nezapomínejte však také na druhého muženníka, který rok po Husovi na hranici dokonat, na Mistra Jeronýma Pražského i na horlivého stoupence jich obou Mikoláše z Husince. Ti zahájili všichni boj proti veliké tmě římské. Vzpomeňme i na Jana Žižku, slavného obrance pravdy Husem zastávané, který vedl za sebou národ v přísném pořádku a který nebojoval s hordou zhářů a lupičů, jak rádi mu připisují nepřátelé naši. Také oba Prokopové, vůdcové velcí zaslouží si vzpomnutí a s nimi i nejčestější a nejlidovější král Jiří z Poděbrad s Mistrem Rokycanou i veliký Petr Chelčický, jenž po novém utvoření lidského života toužil. Do slavné trojice Janů Českých patří jeden ještě Jan, mučedník života, učitel všeho lidstva, Amos Komenský.

Rozpomeňte se přátelé, rozpomeňte, že v žilách proudí Vám krev, česká krev, již nyní snaží se prolíti, a vyssátí, rozpomeňte se a pak s vroucím citem doufejte, že národu našemu svítá nová, lepší budoucnost . . .

Uctěte památku Husovu a všech slavných mužů. Položte ruku na srdce a zpytujte, zda život váš jest takovým, jakým by nejbližší se přiblížil k Husovi a jeho Pravdě a položte znovu ruku na srdce a uvažujte, zda není povinností vaší, pomoci národu našemu, by po staletích zase jednou byl národem svým, nikomu nepodléhajícím.

Až pak jednou zasvítí slunce svobody nad zeměmi českými a vy zajedete, potěšiti se svými, svobodnými již sourozenci, přáteli a i rodiči, pak ozve se v hrudi vaší tep radosti a vy budete sami sobě děkovati, že také jste svou hřivnou pomohli. To, co jste chtěli věnovati na cestu do Prahy — věnujte vlasti.

Čiňte tak ve jménu Husa a pro vlast českou.

Tomu platí moje sokolské a krajanské Na zdar!

SVOBODOMYSLNÍ LIDÉ DĚDICI HUSOVÝMI?

Tuto otázku kladou si zajisté krajané svobodomyšlní, výslovní ateisté, a kladou nám ji lidé náboženští, katolíci i protestanté, z nichž poslednější jmenují se jedinými následovníky a dědici učení a zásad Husových. Zajímavým tudíž jest výrok Th. dra. F. Hrejsy, evangelického faráře augspurského vyznání v Praze u Salvátora, který na Husově škole, kde připravováni byli řečníci k přednáškám o Husovi, dal za část svého tématu též následující odstavec:

„ . . . dědicové Husova náboženství jsou i mezi těmi, kteří praví sice, že nedovedou se vmysleti v náboženský život Husův, a snad v náboženství vůbec, ale hledí za Husem s úctou, s živým svědomím, s horoucí touhou hledající pravdu, stojíce ve službě spravedlnosti a dobra a vzpírajíce se slepě se podrobovati zevní autoritě církevní. I takoví jsou Husovi a Husovu náboženství blízcí. I to jsou lidé náboženští. Stojí Husovu náboženství blíže, než ti, kteří mechanicky přejímají jeho myšlenky, a třeba i náboženské, ale srdcem a životem mu zůstávají cizí.“

Není možno zdůrazniti zvláště některou část hořejšího odstavce, — zajisté každé slovo má tu svůj důraz a z úst známého spisovatele a evangelického kazatele zajisté velkého významu.

— Kdo poznane pravdy nehájí, zrádce jest pravdy. — Hus, Postilla.

— Klade se, že kázáním svým rozněcují zápas mezi Čechy a Němci. — Popírám to, ač-li nepřátelé Němci a Češi si příležitost neberou z nespravedlivé příčiny, pak snad pravda to jest; neboť Kristus byl skalou pohoršení, kamenem úrazu nevěřícím; a ten Kristus ví, že více miluji dobrého Němce, než špatného Čecha, i kdyby byl bratr můj. — HUS, „Odpovědi k obžalobám.“

— Kristovi apoštolové zakazují zřejmě, aby biskup nebo jiný duchovní nebil proviňujícího se křesťana neb pohana proto, aby byl obáván. Jest tedy patrné, že římský biskup nemá sám, ani skrze jiného bít křesťany, aby se ho báli. — HUS.

— Ačkoliv pomluva, jež jest převrácené mluvení o člověku, tomu, jenž jest pomlouván neškodí, kdyby ji, neúhonnost života dle svého zvyku zachovával, přece vymáhá řád zbožnosti, aby lék a ochrana byla dána a posluchačové pomluvy od této morové neřesti byli očištěni. Neboť pomlouvá i ochotný posluchač — oba d'ábla nosí na jazyku. — HUS.

— Pravím, že pohoršlivě, doufám, nikdy jsem neučil; proti zločinům kněžstva jsem kázal (— a kázati budu, doufám, na koncilu—), ne výstupně ani bludně, aniž kaze dobrou jejich pověst, avšak opravuje dobrou a kaze špatnou. Neboť kdo s dobrým úmyslem usiluje kaziti zločiny na bližních, ten hledí oprávniti největší jejich pověst chválnou. — HUS.

— Řekl jsem a říkám, že Čechové v království Českém dle zákonů, ba i dle zákona božího a dle vrozeného zákona přírody, měli by býti první v úřadech v království Českém, jako i Francouzové v král. Francouzském a Němci ve svých zemích, aby Čech dovedl spravovati své poddané, a Němce Němce; ale k čemu by bylo, aby Čech, neznající řeči německé, byl farářem nebo biskupem v Německu. Ten zajisté tolik bude platen, jako u stáda pes němý, nedovedoucí štěkati; tolik nám, Čechům, platen jest Němec. — HUS, „Odpovědi k obžalobám.“

— Namítá národ německý, že na začátku učení učitelé němečtí hlavně mohutněli a nad Čechy vládli a universitu rozdělili na národy, jak chtěli: tedy volno jest jim tak činiti a následovně národ český má trvati pod národem německým jako sluha.

K tomu se odpovídá: poněvadž Čechové na počátku učení byli maličci ve vědách a tak pro nedostatek věd byli

jako sluhové Němců a tak jsou dědicové království, byli jako sluhové Němců až do časů uložení od otce, totiž od císaře (Karla IV.), který říkal: „Jak vzrostete ve vědách, vy budete páni a dědici: sečkejte maličko.“ Protože však již s pomocí boží přišla plnost času, v němž učitelé čeští rozmnožili se nad učitele německé, a povznegli se ve vědách a schopnostech nad cizince: následuje, že již nejsou sluhové, ale synové, a poněvadž synové, tedy i dědici skrze Boha. At' nastoupí tedy správceové a ochránceové, kteří prospěch vlastní vyhledávají na dědicích království, a dědicové, kterým přísluší dědictví, necht' panují na věky věkův.—HUS, „Proti Němcům a cizozemcům.“

Dr. J. Rudiš-Jičínský:

V DOBÁCH ZLÝCH.

„Tyf skvrnitý,“ který jako „střídavou horečkou“ zde hlavně veš roznáší, řadí děsně kolem nás a v jiných nemocnicích, hlavně ve staré nemocnici na hradě a jinde, kde si zrovna na čistotu nepotrpí. Zprávy z Dževdželijské zni smutně, tam i lékaři zápasí se životem a smrtí, členové to Amerického Červeného Kříže. Ve Valjevu a okolí z 48 lékařů a ošetřovatelek, onemocnělo 38 a 22 zemřelo. Zvěsti ty nejsou zrovna příjemné, povážíme-li, že v ambulantu zrovna vedle nás 58 případů tyfu, kdežto kolem oken nemocnice naši denně táhnou voly na vozech na sta mrtvých v bílých, nebarvených rakvích. A na těch ovšem namalován vždy veliký kříž červenou barvou, krvi lidské se podobající. Jak případné!.... Krev lidská, lidská krev.

U nás v naší nemocnici podařilo se nám zatím, co toto píšeme, téměř každý případ „skvrnitého tyfu“ ihned izolovati, ale jinde, kde na tisíce jest nemocných, po zemi ležících a v nečistotě a to hlavně zajatci, jest žel jináče. A do takových zvláště smutných přijde i zpráva, že řecká misie telegraficky povolána jest domů a ihned odjela; také i jedna družina Angličanů se domů chystá! A tu na tisíce raněných a nemocných, z nichž denně na sta a sta zmirá! A hlavou mou divně táhnou myšlenky.... Jak bude asi nyní, až se oteplí a nové, hrozné boje nastanou! Naše žádosti, prosby a dotazy, jak se opatřiti, jak se chrániti před epidemií a co zařídit po stránce hygienické, obyčejně vyzní nadarmo, aneb rozbijí se o naprostý nedostatek fondů, ba někdy i pitomou arroganci, ještě pitomějších jednotlivců, již nemocnou pochopiti na příklad, že taková madá, hloupá moucha v letě mohla by roznést nákazu, a že nutno se proti ní opatřiti. Veškerá pozornost některých vlivných kruhů zdá se soustředěná býti na věcech militarismu pouze a co to znamená, nač psáti vám věci o militarismu! Jaké věci—člověk zvíře — a ani tam u nás nejsme bez viny, jenže tam říká se tomu zase jen — obchod. A co ve jméně tom se již spáchalo, co bída natopilo, co zla způsobilo nejen zde v té staré Evropě dnes, do války seštvané, ale i tam u nás za tou voďou, kde v přístavě jako na pasquill tak zvané lidskosti — platí dollar a za cenu toho jde civilizace k čertu — stojí veliká socha svobody, ozařující vše kolem, jen nikoli ta mnohá temná místa „blahobytu“ veliké republiky, kapitálem semknutá. Obchod a zas jen obchod! Kdyby bylo jináče, kdyby více bylo opravdivosti tak zvaného křesťanstva a nejen předstíraného, kdyby tak zvaná dobročinnost byla skutečnou dobročinností, pak nemohlo by se státi, aby mnohdy vedle spousty darovaného materiálu červeným křížem označeného, mohly zároveň na jedné a téže lodi poslati se spousty olova. Pravda, posílá se pouze hrubý materiál, jen cihly olovené, ale z těch si v Německu až z Itálie dojde a z anglického parníku z New Yorku vyjedšího, v Janově se složí, již kule sami nalejí.... Jaká ironie; praktická Amerika pošle olovo jako surovinu do Itálie pod anglickou vlajkou, aby spíše došlo a odtud jde surovina dále do Německa,

aby použilo se jí proti přátelské nám Anglii, Francii a konečně i Rusi, proti kterýmžto zemím všem zachovává Strýček Sam prý naprostou neutralitu, o Černé Hoře, Srbsku a ubohé Belgii ani nemluvě. Nad strašným osudem Belgie se v čelných listech amerických roní krokodýlí slze a hned v zápětí posílá se materiál lékařský, obvazy, „ligatury“ a jiné potřeby, těch kterých družin pomocných — draze zaplacený — toho druhu, že stydno si připomínati. Ano, stalo se nám, že dosti „ligatur“ na sešívání ran, podvázání tepen, jsme museli jednoduše vyhoditi, anebo nad rozbitým a špatně baleným zbožím špatné jakkosti, proklínati ty mnohé dobrodinečky obchodníky, naše dodavatele, jak chicagské, tak i New yorské. Inu, tak již bývá, „dobročinnosti se meze nekladou“, dokud dává ten druhý a obchod ten „široké má svědomí....“ V prosté mluvě české říká se tomu nesvědčivost ohromná, a cheete-li, je to hotový hienismus! — —

Slunce zapadající rozlilo své nádherné barvy po oblacích a tam v dále, jakoby do krve barvilo vršky horských

Skoplje, Srbsko.

Za epidemie v Skoplji.

velikánů, za nimiž právě v době této Srbové „obsazovali“ Albanii a to tak důkladně, že obyčejně prý se těm Arnautům neposedným nevyplatilo. Podle té spousty střeliva a jiného materiálu vojenského, jaký každé noci kolem našich oken táhly povozy k Tetovu a pak dále na albánské hranice, věru že jsme uvěřili, ba znali jsme i tehdy již, kdy srbští junáci tudý rovněž se ubírali. Je zajímavý ten ohromný řetěz povozů; tam plných a zpět prázdných. V tom zvláště jest systém, pomalý to „vlak“ ale jistý naprosto. Vůl a člověk! Ku podivu. I tehdy stromy, a těch tu po skrovnu, stopeny byly v růžové záři a tam na západě byla rudá oblaka! A slunce samo, příliš bylo červené, jako ta krev, jež tekla zase na této straně Srbska, o novém výpadu Arnautů, o němž obyčejně dozvídáme se teprve pak, až jisté oblasti albánské jsou již obsazeny, aniž by kdo, ba i sama Itálie, mohla překážeti.... V tom také trochu diplomacie, lidu i veřejnosti oznámí se totiž vše a do podrobnosti, až když „hotovo“ a my vyhráli!

Již od připojení Bosny a Hercegoviny v Srbsku se pomyslelo na to, aby Vídeň důkladně byla za tento čin hrubě prorady ztrestána, ale jak, nedalo se přesně určit. Tolik však je jisto, že tu dostavilo se záhy národní probuzení, bez politického stráníctví i pracovalo se. Založena byla „Národní obrana“ a skoro v každém městě po Srbii byly její odbory. Již přiznáním anekce Bosny a Hercegoviny posléze pozbyly vlastního odvetného rázu. Však tolik se docílilo, že praco-

valo se na sjednocení veškeré národní práce a základání pomocných družstev zemědělských i jiných, čili šlo se cestami moderního zádušního hnutí. Vznikaly zádušy vzájemné pomoci v každém oboru a soutěž cizímu kapitálu postavila se na pevné základy. Postupovalo se poznenáhlu a v mnohém podniku i vůdčí silou českou tu a tam. Plody této práce objevily se v podivuhodné síle, což znamenati bylo hlavně tehdy, když v roce 1910 přičiněním českého Sokolstva docílila byla dohoda, mezi dvěma dosud znesvářenými jednotami, Dušan Silný a Sokol. Byl tu i střelecký Svaz junácký a práce národní soustředila se na přednáškách, základání knihoven, čítáren čili na pravé výchově lidu. Po všech pořádaly se kursy pro neznalé čtení a psaní a také ženě věnovalo se trochu více pozornosti na její poučení, nežli kdy bývalo za starších dob, kdy žena za člověka tu považována nebyla, byla jen otrokyní skoro jako u Turka. Rozvoj žurnalistiky pak a písemnictví vůbec, byl jen utěšený v dobách posledních. Jen ještě vlastní úplnou universitu a fakulty lékařské a p., vedle nynější techniky a koleje práv-

Skoplje, Srbsko.

Tak vypadám na stará kolena jako pan major.

nické i srbské akademie. Tak pokračovalo se poznenáhlu a mladý inteligentní živel z ciziny se navracející do veškeré té práce nově přinášel zkušenosti bohaté, ba tak mnohé praktické, donesené i z Ameriky, zvláště co obchodu se týče, strojnictví a zemědělství. Kdežto o pravé lásce k původní vlasti podány v dobách těžkých jak minulosti, tak přítomnosti mnohé důkazy — na obětech, na krvi a statečích v čas dostavivších se dobrovolníků ze Spojených Států i Jižní Ameriky. A kolik jen u nás jich v nemocnici zmrzačených... Uchýlili jsme se poněkud od vlastní rozpravy.

Tím však, co výše udáno, není nikterak řečeno, že výchova lidu dospěla snad nějakého vrcholného bodu, neboť zejména na venkově a hlavně v nových oblastech nedávno zabraných lidí negramotných jest ještě mnoho. Školství národní se přičiněním mnohých sil učitelských zdárně rozvíjelo, střední školy zakládaly a Učitelské Sdružení se vynasnažovalo a různé opravy a snahy ty nejen, že projevovaly se na papíře a agitačními články "za reformou obecné výchovy", ale i volbou učitelských pracovníků do národního sněmu. Vedle toho povstaly i mnohé komory, jako obchodní, živnostenská, řemeslnická i dělnická a obrat ve zřízení státu

byl tím utěšenější, čím větší byla svoboda tisku a rozšíření pokrokových i sociálních ideí, jež jako všude i zde "pod jménem národní církve" brzdil a protože "pravoslavná" již dle Havlíčka nestojí za nic jako ty druhé církve "nejcírkvovateljší", byly za časté i dle toho výsledky, neboť lid i zde potrpí si na "svatý obrázek" a pompu církevní a plátil až se ohýbal na "žluté svíčky srbské" a nějaké to blábolení popova. Pop šel s lidem i se státem dle potřeby, dnes odpřisáhl rekruty a zítra na pohřbu za "banku" stavěl zemřelého junáka za vzor "vlastence", třeba celé to vlastenectví "údatného" vojína spočívalo v tom, že zemřel na tyfus s vojenskou čápkou na hlavě a táta měl "pari". O mnohemu chudáku, opravdovém junáku, jenž pět ran měl v hrudi a tři "raty" prodělal, se ani nevědělo. Pochovali jej bez kadidla popova a mrtvému junáku bylo asi jedno, ani brvou nehnul a zsinálá tvář strhaných tahů jakoby jedinou byla obžalobou....

Vliv církve ovšem všude jest patrný, jenže ale nese se směrem naprosto a čistě srbským i národním a není tu ani u prostinkého, méně vzdělaného popa až do vynikajících doktorů bohosloví nějakého takového divného poměru jako u nás katolíků k Římu. A nemohlo by být povážíme-li, jak demokraticky se v Srbsku žije. Ano i v mnohém tu podobnost s Amerikou pro nový kapitál, jenž by se zde chtěl po válce uplatniti jako mnoho přeúrodné půdy čeká na nového osadníka, jenž slovanského jsa původu, jistě by prospíval. O jiných oborech netřeba ani se zmiňovati. Jenže kde hledati po strašné této válce schopné síly, mužné paže a zdravou krev, když vše kol co nejlepšího a nejzdravějšího bude vybito i vedle Srbska, jemuž dnes celý svět se dívá, i v mnohých jiných zemích staré kulturní Evropy samá spousta, nie než spousta.

Srbsko bilo se, aby získalo východ na moře at' již egejské nebo jaderské, ale o ovoce vítězství svého Rakouskem bylo připraveno. Snaha osamostatniti se i v obchodu a hlavně v železničním spojení se rozbila o plány vídeňské. Tam znalo se, jak mnoho se z Rakouska do Srbska vyváží a o tento vývoz se hlavně jednalo, kdykoli Srbsko naléhalo, aby jaderskou aneb jinou železnici co nejdříve zajistilo svému obchodu východ ku kterémukoli vážnějšímu přístavu na Adrii. A tak Srbsko nalezalo se v době poslední u svého nového rozvoje ve zvláštním postavení. Na jedné straně poražené jím Bulharsko, kde občas přece jen propukne zarytá tvrdošíjnost, vztek a nenávisť, jež končí nějakým tím "přepadem" konutů, s druhé strany Albanie, jež se právě "obsazuje" a z třetí Řecko, přátelské ve všem, pokud jeho se netýká přímo. A nahoře na druhém břehu Dunaje povždy "nejroztomilejší" přítel Srbska milé, nyní tak nehorázně spraskané Rakousko, a to tímže malým Srbskem, jež nynější hrozný spor jistě nevyvolalo, oplácějíce mu učiněný nápad jen s úrokem. A povážíme-li, že ku všem těm snahám srbským praktickým a nesoucím se za rozvojem vlasti, přijala se vždy snaha ideální osvobození bratří ode jha utlačitele jakéhokoli a tureckého zvláště, musíme jen smeknouti klobouk! Dá se mnohé třeba i vytýkati, ale pokud nás v Americe se týče v lásce k vlasti, obětování k cíli tomu všeho, mohli bychom k Srbům docela klidně chodit do školy! Také Srbové dovedou psát nadšené články, také oni umí deklamovat a zpívat: "Hej Slované," jenže páteře jejich nejsou "tvarohové" a slova písně dovedou v činy uváděti, junácky uváděti....

Únor byl. Nešťastný únor 1915, kdy najednou v jednom týdnu ztratili jsme dva členy naší družiny, již stali se přímou obětí — náklady! Ruka se chvíl při psaní těchto řádek a u srdce tak divný tlak. Zatinám mimoděk pěst a péro vypadlo mi z ruky.... Po chvíli znovu se vzechopím a

píšu dál. Proč bych toho rozechvění zapíral, vždyť dopadaly ty rány dní posledních tak těžce a tak mnohokrát za sebou, jako by ani již nemělo býti pro nás zvěsti lepších, o radostných ani nemluvě...

Tam nahoře klid — boje ještě nezačaly a my zde zápolíme s nejhorším nepřítelem horších zbraní. — Tam kule tě skosí najednou a zde napadne tě náhoda, o jejíž moci nemáš ani tušení, napadne zákeřně a již ničí život tvůj i těch statečných junáků, již s tebou jdou v zápolu nerovném, pomáhající těm druhým nežťastným chorým a raněným.

Náš dr. Ďuro Guča v Dževdželij uvážnuvši, jak psal jsem již dříve, onemocněl na tyf skvrnitý, i zkusil hodně. Tonuli jsme v obavě den ku dni, jak dopadne, až konečně došla zvěst, že přestál krizi a jest na cestě k uzdravení, nalezna hlavně v rukou pečlivé manželky své a přítele našeho dr. Borčiče náležitěho ošetření. Manželka jeho, když minulo veškeré nebezpečí, přijela se na nás do Skoplje podívat a vše si co možná připravit, aby co nejdříve stav doktorův dovolí, oba za námi dojeli i připojili se, na další práci připraveni, ku své družině. Líbilo se jí tu mezi námi i těšila se, jak tu pilně a soustavně se postupuje a jak v nemocnici naši na rozdíl jiných čisto. Byla na "proviališti" i do světnice se podívala, aby tu mnohé potěšila, jiné obdarovala cigaretkou anebo ovocem, jestli jsme dovolili a hlavně stav raněného a ještě jiné zajate a raněné potěšila v mateřské jich řeči. Nám se jen zamlouvalo, neboť poznali jsme již to kouzlo slov mateřského jazyka, ošetřující Čechy zajaté i ty mnohé, zvláště důstojníky Čechy ve službách srbských se nalézající. Konečně br. Dr. Guča se z nemoci zotavil, když pojednou fíditel isolačních baráků Dr. Borčič tamtéž rovněž na tyf onemocněl. Sám střídavou horečkou jsem si odbyl, také br. Synáček si zastonal i ten můj br. Klepal a sestra Hamplová. Však horší věci nás čekaly a to v době, kdy ozdravivše, všichni znovu do nové se vrháme práce — aby jako hromová rána, když z nenadání dopadne, postižení jsme byli neštěstím krutým, jež působí tím hůře, čím náhlejší bylo. A zrovna stihlo onoho z nás, jenž nejopatrnějším byl a nákaze poměrně nejméně vydán, neboť návštěvy u pacientů po celé nemocnici naší, vedle veškeré druhé práce chirurgické a konečně i administrativní konal jsem si výhradně sám i konám dnes, jsa si vědom zodpovědnosti své. O hygienická opatření v nemocnici i v nejbližším okolí téže dbá dle plánů mých br. Klepal, jenž pečuje i o naši vlastní kuchyni společnou. Vaří se dle českého způsobu a stůl náš mnohdy oplývá i mnohou pochoutkou, však dne 3. února u stolu najednou se jedno místo uprázdnilo a zůstalo tak po celých jedenácte dní. Bylo to místo br. Dr. Jana M. Káry, jehož ošetřovala sestra Hamplová s péčí přímo nadlidskou, povážime-li, že ihned izolaci jsem nařídil, neboť byl silný tyf skvrnitý, tak silný, že zlomil i tak mladistvý a pevný život našeho Sokola... A v té chvíli, co kollega můj na lůžku v prostíněm pokojíčku našem zápasil s horečkou, jsa ošetřován pilně námi i dvěma plukovními lékaři Srby, odborníky, nová dopadla rána na naši hlavu! Došel totiž dne 10. února telegram z Dževdželije, že paní Gučová rozloučila se se světem, zemřevši na šarlach, tedy rovněž nákazou! Ubohá ta žena vzácných snah ve vykonávání povinností svých jako ošetřovatelka svědomitá nanejvýš — první z družiny naší podlehl. Již toho dne ráno nazpět do družiny přijatého br. Skřivánka poslal jsem do Dževdželije, aby učinil co třeba, jen aby manželé Gučovi dojeli k nám. Přijelť br. Skřivánek s Dr. Leonem Czajou, jenž jako nový člen družiny přijel z Chicaga spolu s ošetřovatelkou sleč. Boudalovou z New Yorku. Protože však — a tu nová rána — veškerý přivezený materiál v ceně as \$10.000, darovaný našim příznivcem panem Frothinghamem a jeho příbuznými, propadl zkáze, loď, z Patrasu do Soluně, se totiž ztroskotala, narazivši na mělčinu, zůstala slečna spolu s ce-

stující s ní paní Gruičovou v Soluni. Tam měly se postarati o to aspoň, aby se zachránilo co se dá a pojištění případné získalo. Paní Gruičová, Srбка, přijela sem studovati stávající poměry, aby pak v Americe tím spíše na prospěch Srbské mohla agitovati. A tak dojel dr. Czaja sám a dojel v pravou dobu, čili přijel opravdu jako na zavolání, že mohli jsme aspoň do Dževdželije sestře Gučové jeti na pohřeb. Doprovodili jsme ji na cestě poslední s br. Klepalem na místo v čas dorazivše. Smutný úkol, tím smutnější, že stav dr. Káry po návratu z Dževdželije se nikterak nelepšil, ba naopak, neboť dne 14. února k nevýslovnému žalu našemu, vydechl o 8. hodině ranní naposledy. Popisovati, jak působil tento úder na nás a celou družinu, zejména milku jeho sestru Hamplovou, nelze — péro službu vypovídá. V Dževdželij pochovával okres a město naši sestru Gučovou po způsobu pravoslavném, ač byla pravou svobodářkou, a my za vedení vojenských kruhů vzdali našemu br. Károvi poslední poctu po sokolsku a naprosto svobodomyslně, účast a obřady popů došlých jednoduše si zakázavše. Dovezli nám

Ze epidemie ve Skoplji.

Obrazek beze slov.

je oba s poetami vojenskými na prostých vozech vojenských a za ohromné účasti lidu. Věnce darovaný raněnými naší "bolnice" mluvil řečí nejjasnější, byl věnován hrdinovi, padlému ne ve vřavě válečné — ale junáku snahy humanitní... Tělo jeho zahalili jsme do americké vlajky. Srbská jednotníci tvořili špalír kol rakve začínované, a tak upravené, že po válce bude lze vykopati a poslati ho domů — domů! A při slově tom ruka, jakoby se znovu zachvěla. Dva lidské životy našich. Co to ve hrozné této válce, jako dvě kapky do moře. Rozcházíme se na hřbitově, když vojenská hudba zahrála: "Kde domov můj," a rakev v chladnou zem spuštěna. Na severu již opět hřmí děla touto dobou a pušky rachotí a znovu rozsévají smrt. My známe, jako víme, že válka přehodnotila všechny hodnoty. A hodnotu lidského života postavila na místo jedno z posledních. A přec oě tyto dvě oběti jsou krásnější těch mnohých tam na frontě — v té či oné uniformě šarší i těch prostých, jako na jatky hnaných.

Dr. Winfield S. Hall:

Jenníkovy prázdniny.

Z knihy "Otec a syn".

Jan, syn lékaře, vypráví otci, co všechno viděl o prázdninách na farmě strýce svého.

(Pokračování.)

VIII.

"Tož Jene drahý, zdaliž pak jsi uvažoval o tom co jsme v neděli si byli povídali?"

"Ano, tatínku můj předrahý a jak vážím si těch slov tvých a poučení, o němž pilně jsem uvažoval a také každý den ráno pošpláchám si prsa studenou vodou, omyju se houbou a také si zaevičím i v jídle dle rad tvých dbám, co nejvíce se obmezují. A ku podivu jak se mi vede o mnohem volněji, radost ze života, jakoby se zdvojnásobila. Co se kouření cigaret týče a kousání tabáku, to víš, že jsem se nikdy neprovinil a nyní teprve ani na ně nesáhnu, neboť přesvědčil jsem se o pravdě slov tvých, pozoruje ty mladíky, kteří kouří a cigarety zvláště a ty, kdož zlů tomu se vyhýbají."

"Jsem si jist, že čím více budeš o věci přemýšlet," pravil otec, "tím snáz se přesvědčíš, že otec jen dobře radil a pravdu měl. Jest však ještě jedna věc o které dlužno si pohovořiti. Každý myslící hoch diví se za časté, že někteří hoši vyspějí v silné, pěkné rostlé mladíky, jiskrného pohledu a pěkné postavy, kdežto jiní, kteří zdáli se zrovna tak býti silnými, když byli malými, najednou vyrostou ve figurky vytáhlé, mladíky schoulostivělé, úzkých prsou, jako tvaroh měkkých svalů, co zatím povahy jejich jsou nestálé, oko kalné, inu slaboši! Když mladík dospěje stáří čtrnácti až patnácti let, jeho varlata, dvě žlázy to v podobě vajíček, jakž nalezájí se ve vácku v podobě břišní, začnou se zdokonalovat i tvoří se v nich tak zvaný spermin, kterážto látka jde do krve a tedy až k srdci, které zase ji tepnami posílá ku svalstvu, jež roste a sílí. Srdce tutěž podivuhodnou látku vysílá i k mozku, kdež pak povstávají nové myšlenky, požadavky, snahy a chťice; poskytují tak mozku čistějšího rozumování, lepšího posudku, vyšších cílů i silnější vůle."

"Pak-li něco této podivuhodné látky, jež tvoří se ve varlatech překáží, mladík nemůže prospívat ve vzrůstu svém a nevyvíjí se v mohutného, silného a statečného muže, alébrž bývá z něho pouze slaboeh shrbený a někdy jakž říká se "mladý stařec."

"Někteří hoši naučí se aneb zvyknou si hráti s těmito pohlavními žlázami a ústrojím, dráždí je dotekem nemístným i překáží práci jejich, aby vydávaly látku výše zmíněnou. Jakmile se působení vlastnímu takto překáží, vymstí se pak na hochu se provinivším a zlý zvyk má pak i osudné následky ve vzrůstu a pokroku tělesném i mysle."

"Podle toho každý hoch má ve vlastních rukou, abyhom tak děli osud svůj a vývin i utužení těla svého zdravého a silného k mužnosti trvalé! A jest tu nějaké naděje pro hochy, který takovéto dráždění si navykl a podléhá zlořádu nemužnému, jež zove se sebeprzeň, když pozná, že chyboval, že dopouštěl se něčeho co býti nemá? Vždy jest naděje a vždy dosti,

je-li vůle, i pomoci. Upozorniti jej za v čas třeba, rozumně s ním promluvit a on jistě přestane, aby za několik měsíců oko jeho znovu se vyjasnilo, svaly znovu ztuhly a radost ze života jevila se v každém jeho počínu a kroku. Zdraví jeví se ruměncem ve tváři a v šesti měsících síla a vytrvalost i pevnost vůle zračí se v každém jeho pohybu. Řádný z něho opět mladík, chťice a záludy neřesti mizí, mozek znovu lépe pracuje a rozum převládá

"Věz, že přihází se i u dětí velmi mladých; však všeobecně této neřesti propadávají hoši od času zralosti, tedy od čtrnácti let počínaje; neřest ta se stupňuje zejména u jednotlivců přirozenosti poněkud dráždivé k vášni neukrotitelné, která dosti zhoubné následky na zdraví vyvolati může, jako nestatečnost mužskou ve věku pozdějším, rozrušuje nervstvo, dávajíce podklad k nervozám dlouhotrvajícím, jež mají v zápětí i špatné zažívání, a proto také zehudlost tělesnou. Zlé následky jen z nemírného provozování vyplývají a tu zameziti u dětí i výrostků jest pilnou naší úlohou . . ."

Lékař obrátil se k synovi řka: "Rozuměls' hochu drahý, co jest tedy vlastně tajemstvím mužnosti a proč nesmíme se dotýkati pohlavních ústrojí svých, leda když umýváme a v čistotě udržeti se snažíme, jako druhé částě těla našeho."

"Ano, otče, porozuměl jsem zúplna," odvětil Jenník. "Již před lety mně maminka povídala, že to jsou ústrojí pohlavní rodu mužského, že nesmím se jich dotýkati, je drážditi, nikdy jsem tak nečinil a rozumí se samo sebou, že nyní, když znám, tím spíše se budu míti na pozoru."

"Věděl jsem to a jsem tomu jen rád hochu milý a jsem na tě hrd, tak jako matka tvá."

(Pokračování.)

Dr. J. Rudiš-Jičínský:

Z VÁLEČNÝCH ZKAZEK.

V měsíci dubnu měli jsme práce opět mnoho, a to proto, že svěřeny nám případy operativní i z jiných nemocí, jako z Valjeva, Zagodiny atd. A co nejzvláštnějšího, že dostali jsme celou spoustu zanedbaných případů snětí (gangrén) i z nemocí místních, na vzdor tomu, že bylo tu v době přítomné i tolik jiných druhů pomocných, zvláště anglických. Museli jsme případům těm odkázati celé jedno oddělení a amputace žel již i u nás pak byly na denním pořádku, ač úmrtnost v celku nestoupala dle měsíčních výkazů našich, kdežto případy tyfu již jen ojediněle se vyskytovaly. Hrot epidemie této zlomen, ve městě se trochu počistilo, místnosti veřejné se od 9. hodiny večerní zavřely, odpůlne od 2. hod. též i disinfikovalo se. Divadlo i "biograph" rovněž musely na jistou dobu zavřít, i učinilo se lecos prospěšného, aby postup epidemie se zamezil v době, kdy nastalo již teplejší počasí a země se "otevírala". Příroda kol již hárá barvou smaragdu, vinice na horách se rovněž zelenají a růže v zahrádkách i mák na polích jsou v plné kráse. Všude jakoby se uvolnilo, ač v přípravách vojenských stále se pokračuje a my toneme v předtuše, že ještě jiné doby nastanou — jiná nebezpečí, jako hrozná výsledky hrozná války... Tak náš dr. Guča sotva vrátil se čil a zdrav po tyfu šťastně přestálém z dovolené z Řecka, z lázeňského místa Volo, ulehl poznovu, dostal šarlach. Nová náказа, sotva že jen po několik dnů pracoval a maje

internu na starosti, přišel v přímý styk s pacienty! Jak vidět, jsou ty naše vyhlídky do budoucna náramně pěkné a připomenu-li si možnost nákazy cholery, ba i "černého moru," jakž minule 12 případů vyskytlo se v Soluni, jest se naě těšiti...

Karanténa jest sice přísná jak na řeckých, tak i srbských hranicích, to však nieměně na věci mnoho nemění, aspoň pokud nás se týče, nás, již odhodláni jsme a byli na všechno.

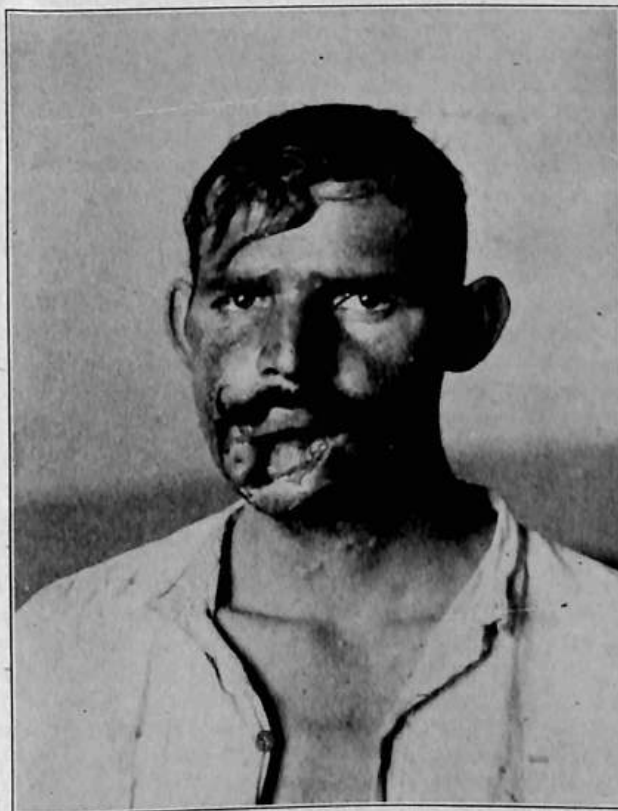
Tou dobou, co toto píšeme, pracují v nové oblasti srbské tři anglické misie na odvrácení tyfu a jiných nakažlivých nemocí, kdežto pomoe vydatná z peněz Rockefellera rovněž se již dostavila. Vedle toho jest tu několik i jiných anglických "misí", jež prozatím nedělají nic, vlastně "dělají". Mužský personál lajdá po hospodách po městě, jiní fotografují všechno všecinko, pijí koňák a ženský personál jezdí v auto, na koni aneb maže šišku s důstojníky. Inu, takto my zaříditi se nemohli, ba ani oddechu cestou si nedopřáli. Však nevaří!

Na kolik doma přirazí se na petroleji aneb gasolineu, neznámo nám, jako ví se dnes, že raněným věnuje se zde péče co možná největší! Nejen neúmorná obětavost a čilost lékařů na obou stranách, ale nyní i dostatečný počet lékařských pomůcek dovede vyrvati mnoho raněných, již tak dlouho v nemocnicích tu i tam prodlévati museli, z řad obětí již již zasvěcených smrti. A zajímavé, že namnoze v srbských nemocnicích působí nejen čeští lékaři, medikové, ale i ošetřovatelé rakouského Červeného Kříže, zajatci. Srbsko nepodepsalo totiž ženevskou smlouvu a proto lékaře, zajatce s Rakouskem nevyměňuje. Činnost mnohých těchto kolegů jest jen pozoruhodná a také mnozí z nich obětovali život na oltář humanity, pomáhající nejen soudruhům svým, zajatcům, ale všem druhým raněným a nemocným bez rozdílu. Ano, některým svěřeno jest i vedení nemocnic, celých oddělení i pavilonů "zarážných chorob." V naší nemocnici pomáhá na obvazišti, v operační síni i při Roentgenování rovněž několik zajatců, Čechů, námi vycvičených, též tak v "sobách" pacientů. V poslední době u nás zvláště hojně se Roentgenuje, novinka to vedle dalšího moderního vyzbrojení, které značnou měrou usnadňuje práci operujícímu lékaři. V každém případě, kde toho třeba, zavedena prohlídka za pomoci X paprsků a tu již vidíme na štítku našeho přístroje, aneb fotografujeme všechny poruchy, které byly střelou způsobeny v hlavě, hrudi a jednotlivých částech i různých orgánech těla, hlavně údech i kde jaké úlomky cizích těles jsou roztrženy, kde je zlomenina, jakého druhu, jak napravena, porucha-li v kloubu, aneb jakého druhu byla kule v těle uváznuvší, na kterém jest místě a nutno-li operovati vůbec. Pak již operuje se na jisto, takže téměř většina poranění hojí se dobře, vlastní postup hojení dá se studovati, při čemž pacient jest ušetřen mnoha bolestí, po případě i amputace ruky, nohy a částí údů, jak se dalo takřka napořád v dřívějších válkách. Je-li třeba učiniti rozpoznání, zdali jedná se v tom či onom případě o horečku střídavou, aneb tyf skvrnitý, to jest dříve nežli jakákoli vyrážka na těle se objeví, vezmeme pacientu pomoe čistě jehly kapku krve a tu drobnohledem zkoumáme. Objeví-li se nám tak zvané spirilly v tělískách krevních a v krvi vůbec víme ihned pozitivně, že jedná se o horečku střídavou a nikoliv tyf. Zvláštním přístrojem počítáme krevní tělíska pacienta chudokrevného a jiným opět pozorujeme tlak krve i údery srdce chorobného, aneb zkoumáme, zdali hnis a jakého druhu jest v moči, buď cukr aneb bílkovinu obsahující. Jestli jest na té či oné straně těla ochrta, nazíráme do oka protější strany optalmoskopem, pátráme po příčině i pronikáme obvazem rány, který netřeba snímati vůbec při takovémto vyšetřování, k poruchám mozku, kostí a

místům kovových projektilů znovu X paprsky, jakž toho příznaky toho kterého případu vyžadují. Práce tady je vždy dost! A věčné práce!

Jsou z mnohých těch smutných chvilí, z mnohých těch béd a strádání i sklamaní, chvíle ještě smutnější... Tak, když zabíjeli poslední hřeb do bedny, Červeným Křížem opatřené a do New Yorku adresované, bedny obsahující pozůstalost po našem Károvi — zdálo se nám, že již to poslední, co nám druha našeho i činnost jeho mezi námi připomínalo — odchází. Odešel i on nám! A jak často jsme jej vzpomínali od té doby co rána krutá nás postihla... Odvezií jsme bednu do Soluně do Řecka a tam nechavše si ověřiti dotyčné listiny u amer. konsula obě. Johna M. Kehla, odevzdali jsme mu též celou hotovost jedenasedmde-

Skoplje, Srbsko.

Účinky rakouských dum-dum kulí.

sáti napoleonodorů, jakž po našem doktorovi zůstala. Přímou báječné jmění, povážíme-li tu ohromnou námahu a stále nebezpečí, zejíci nám v tvář a tu cenu, kterou zaplatil kollega náš. Namítne ovšem rozumee mnohý: "Proč tam lez!" Inu, pravda — pravda: proč tam lez a proč vlastně my vůbec lezli — — Začasté i nás samotné napadlo, zejména tehdy, kdy vydání jsme byli na pospas nejen předsudku, ale přímé pomluvy, intriky a hanobení i těch, kdož nám sem posláni byli z New Yorku k účelům velikým." O těchto účelech však někdy jindy! V tiché, poetivé práci byla naše účelha, jako těšilo nás, když výsledky naše lepší byly jiných i uznávány jsou kruhy odbornými. Nám o uznání nebylo třeba kramařit, my nemuseli hýřiti do nocí s důstojníky a "zkoňakovat" se někde v Niši k vůli dobytí řádů, aneb získání přízně pana sekretáře Červeného Kříže zde ve Skoplji a konečně "pucovat hodnostářů kliky". Ano, my nemuseli ani jménem opravdu dobré ženy, Američanky Selmy Gruicové krýti mnohdy podivné činy své, nemluvě ani o neoprávně-

ném nošení pásky "Červeného Kříže". A pak divte se nám, že — i darmo mluvit.

"Jsme sirotky, na nás si nikdo ani nevzpomene —" pravil přítel náš, Černohorec, jehož otec na Cetini jest lékařem a on sám medicínu studoval ve Francii. Z Paříže zajel si sem a pracuje v jedné zdejší nemocnici, aby zkušenosti tu nabyté použil pak doma. Za tři týdny vrátí se na Cetiň, kde na sta junáků jest raněných a mnoho nemocných po třech hlavních nemocnicích černohorských, jako mnoho strádání, bēdy i chudoby, jakž válečný stav a stálé bitvy s Rakušany mají za následek. Tolik zdělil s námi i kapitán Černohorec, junák, jenž ve Skoplji prodléval ve službách srbské vlády. Ličil nám tu ubohou Černou Horu, ty Sokoly, syny její, junáky statečné dle skutečnosti a my pojali ihned myšlenku pomoci i za cenu ještě většího napjetí vlastních sil a naší osmičlenné družiny! Ihned poslali jsme depeši do New Yorku i prosili obě. Frothinghama o jednu větší zásilku materiálu, léků, ranhojičských potřeb, obvazů, gázy, vaty atd. a hlavně i čistého, nového prádla, šatstva i jiných potřeb životních jako: kávy, cukru, čaje a p. přímo do Baru (Antivary) přístavu to Černé Hory. Spojení s Itálií jest dobré a zásilka z Ameriky jistě by došla. Zajímavé, že apel náš dostal se i do tisku amerického a dotyčné kruhy za v čas upozorněny jsou na ty statečné z nejstatečnějších a nejvíce strádající... Ihned vešli jsme ve spojení s Červeným Křížem Černohorským, vyměnili několik telegramů a následek toho, že ihned jak dr. Guča ozdravil, vydal se na obtížnou, ale záslužnou pout' přes Mitrovice, Peč, Andrievicu, Podgoricu na Cetiň a to s bratry: Klepalem a Skřivánkem, aby pomohlo se s naší straný i těmto našim pobratimům, rovněž Srbům, trpícím a hájícím bytí své vůči napadnutšímu je nepříteli, mocnému a nelitostnému! A aby ti naši nepřišli s prázdnem, rozdělili jsme si dotyčné zásoby našeho vlastního materiálu i vezli s sebou deset beden nejnужnějších a různých potřeb!

Rozumí se, že naši budou mít k ruce veškeré i nástroje chirurgické a že vykonají, seč síly jejich, třeba obtíží a nesnázi cestovních bude dosti do nebetýchých vrchů a po skalnatých stezkách, uzounkých, podél děsných útesů a srázných jeskyň. Musí se jeti koňmo a naši i náklad svůj jediné tak dopravit mohou přes brda. Již dnes s dychtivostí jsou očekáváni a koně od stanice ku stanici budou pro ně připraveny i nutný průvod na cestu. Nečeká je žádná zvláštní odměna, ale vědomí vykonané povinnosti jistě bude blažit, až po vykonané práci tam k nám sem se vrátí, k nám, již o to více budeme mít co dělat a se ohánět. Jsme rádi, že pojali jsme myšlenku tu i těšíme se, že dojde počin tento i ohlasu tam u nás doma, za tou velkou vdou, kde pouhé projevy sympatií na papíře u mnohých našineců také trochu mohly by jít dále...

Třeba zdůraznit, hlavně pokud nás se týče, že správa vojenská v nemocnicích zdejších vůbec, dělí se rozhodně od administrativní práce naší čili správa naše misijní, nemá ničeho společného s onou vojenskou. A to by nám tak ještě scházelo, povážíme-li, co vše třeba na příklad dnes pro vojenskou stráž nemocniční, zítra co vše jim schází v "magacíně" a pozejtří objedná se nových zásob materiálu pro kuchyň, prádelnu a p. Jako všude jinde i zde vojenští dodavatelé jsou až uzkostliví "poetiví" i vypočítají si vždy napřed na kolik bude třeba "bakšiče" na cihly, kolik a komu na dodávku masa, chleba a p. Ovšem dle "nutného bakšiče" počítají se pak i ceny toho kterého zboží. Jsou ty obchodní cesty pánů křivolaké a našinec, když nahlédne jim tak mimoděk někdy do karet, pozná ihned, že skoro vždy hrají o někoho dinárce a to se ví, že država musí mít těch dinárce poměrně nejvíce a protože má tak — inu, tak

si škube. Udačce nikdy jsem nedělal, ale když poznám, dovedu s tím i oním zatočit.

Že člověk potom ztratí toho aneb onoho "přítele", jaká porada, ale na respektu získá a trochu toho houknutí stačí, aby si u nás podobná holotička dala pozor. Však mně znáte a vím, že nechtěli by jste, aby ten váš člověk omýval si pohodlně ruce ve špinavé vodě. Doma nikdy nedovolil a jinde také nemusí. Stačí k tomu jen trochu zatvrdlejší obratle. Však vy mně již rozumíte.... Tak a nyní bude jen správné, když povím vám také něco z našich pravidel naší misijní práce, aby tím spíše jste pochopili, že "necheeme ode všeho — a že toho máme tak zrovna dost! Pracovní hodiny na obvazišti, kde máme celkem šest stolů a veliký přístroj steralisační, jsou pro všechny nás bez výminky, od 9. do 12. hodiny ráno a od 2. do 4. hod. odpoledne a to denně, svátků a neděle neznačí. Bez dovolení chéfa nikdo se nevzdá. Nepracuje-li zrovna, čeká na vykázání nové práce. Třeba-li, pracuje se přes čas i v noci. Na obvazišti se kouřiti zapovídá. Tu naprostá panuje čistota a v ošetření ran asepee pouze. Plivati na zem se nedovoluje. Místnost denně třikrát se větrá nejméně, i náležitá ventilace se udržuje vůbec. Dvakrát denně podlaha se myje, stoly a p. a jednou týdně bílí, jako veškerá oddělení. Desinfekce dvakrát denně: ráno a odpoledne. Odpoledne návštěva školy ošetřovatelské, vedené pod plukovníkem Nikoličem, kapitánem Marinkovičem a pisatelem těchto řádků, jenž k počínu tomu podnět dal. Učí se ve velkém stanu před hlavní nemocnicí. Posluchačů jest as 40 a našich 10. Služba v nemocnici od 12. dop. až do 12. v noci koná se dle abecedního pořádku jmen jednotlivých členů družiny. Pořad ten bez dovolení chéfa nelze změnit. Každý se hlásí jda do služby, a podává o práci své zprávy denně. Písemnou zprávu měsíčně. Slě. Boudalova má na starosti čisté obvazy, nástroje a p. u "čistého stolku", sterilisaci a medikamenty, roztoky atd. Koná návštěvy odpolední ve wardách. Slě. Hamplova pomáhá v operační síni a má tam na starosti nástroje i přípravu těchž a co třeba. Neoperuje-li se, odpoledne dělí se o práci a návštěvu ward se slě. Boudalovou. Jejich povinnost tam hlavně jest měřiti teplotu, zkoušeti tepnu a dohlednouti na ošetření pacientů, jich obvazů a stav jejich zvláště. Zprávy podávají pak chéfu denně před jeho návštěvou jednotlivých oddělení. Slě. H. ma pokoje č. 2, 3 a 4, slě. B. č. 5, 6, 7 a 8. Každý sál má 2 srbské ošetřovatele. Na desinfekci, čistotu oddělení a celého okolí nemocnice dohlížel br. Klepal. (Nyní se změnil). Při operacích uspával a pomáhal mi při Roentgenování a elektrisaci. Administrativní část družiny, naše skladiště a lékárníčku vedl br. Skřivánek. Obstaravatelský odbor potřeb našich pro nemocnici a družinu vůbec, dohled na "bolničary" i ošetřovatelky, nečleny, má br. Synáček. Co třeba, hlásí písemně, jakož i přesvědčuje se o stavu materiálu koupeného, potřebného nábytku, oprav, oděvu atd. a v odděleních rozděluje dle rozkazu chéfa. — Dovolena se udílí jen chéfem a to písemně. Pořádek, naprostá čistota osobní i okolí požaduje se od každého člena družiny. Spory mezi členy povstale vyřizuje chéf. Jakékoli hrubé porušení kázně tresce se okamžitým propuštěním. Noví pacienti přijímají se pouze po naší lékařské prohlídce a záznamu. Veškerá operace, vyjma případů nutných, konati se musí vždy ráno od 7. do 9. hod. Seznam jich vede v operační síni slě. Hamplova a pořad stanoví chéf. Operují dr. Jičínský a dr. Czaja, kdežto dr. Guča má na starosti nemoce vnitřní (internu) i pomáhá dle potřeby na obvazišti, kde celku velí chéf a u jednotlivých stolů námi vyevičených pomahatelů Čechů (zajateců), s ním i dr. Czaja. Chéf sám dohlíží na životosprávu pacientů i určuje jejich dietu od případu k případu, kde třeba Roentgenuje, elektrisuje a zavádí vlastní rozpoznání dosahu zranění, poruchy a choroby. O ampu-

taci rozhodují společně s přivolením pacienta vždy dva lékaři. Operaci jakéhokoli druhu navrhuje lékař každý sám a po konzultaci s druhými kolegy dovolení pacienta zajistí, aneb dotyčných autorit vojenských. Za pořádek a čistotu na obvazišti zodpověden jest p. Přáda, rovněž potřebné zásoby a sterilisaci, jež děje se vždy do předu, čili na příští den. Tu se mnou pracuje p. Kačírek, s dr. Czajou p. Přáda, a s oběma a v těžších případech br. Klepal, kdežto p. Nemrava dbá čistoty v operační síni. Slě. Hamplová pracuje s br. Synáčkem u jiného stolu. Br. Skřivánek, Madame Tinka a slě. Boudalova u menších případů kol na lavicích.

Zajímavá jest studie srbského člověka, jenž v době poslední obětoval vše! Příbuzenské svazky pěstují se nejen u sedláka, ale všude, kde třeba pomoci nejbližším. Tak na příklad, zemře-li muž, o vdovu a dítky její stará se bratr a svobodeni-li, nežení se. Je-li ženat, postará se o deuru bratra svého, jestli osiřela, kdežto hochy pošle do ústavu, do škol a je-li sám chudý, dělí se s nimi o chléb i přístřeší. Bratr bdí nad sestrou svou i za svobodna a to v každém ohledu. Srbín svým, žebratí nedovolí jako Turčín, třeba ženu ještě v mnohém za méně cennou považuje, čest její však hájí až do krajnosti, zejména jde-li o sestru svobodnou. Ve vojsku panuje rovnoprávnost občanská mezi důstojníky a mužstvem, třeba řády vojenské vymahaly se mnohdy s přísností, až s hrubostí hraničící. Jest však válka a tou tak mnohé omluviti se dá.... Již zmínili jsme se na těchto místech o moderním zádušném hnutí, jež válka sice poškodila, ale v celku stojí tu ještě dnes na důkaz svépomoci, malým sedlákem počínaje, až po odbory druhu všelikého. Mich. Avramovič, předák tohoto hnutí praví mezi jiným: První sedlák, jenž se chopil myšlenky o zádušné svépomoci, byl Lazar Savič ze vsi Vranova, nedaleko od Smeredova. On pro ní pak získal ještě několik jiných sedláků, tito několik jiných přátel, až se jich sešlo 30; pak počaly rozhovory s celou skupinou, přednášky, schůze, jež konečně přivedly i do založení první zemědělské záduhy v Srbsku. To bylo v roce 1894. Za příkladem vranovské záduhy založena druhá, třetí, až jich počet překročil deset. Tehdy se pocítila potřeba jednoty. Uzavřen Svaz a již scháněly se peníze. Co sebráno bylo mezi členy, na vzájemnou výpomoc již nestačovalo. Jinde pak měli více a onde méně. Záduhy učinily nový krok i založily záduhu, jejíž úkolem bylo: přijímati přebytky jedné a půjčovati druhým záduhám. Byla to Hlavní Zemědělská Záduha, jež ještě dnes v dobách pohnutých jest regulátorem peněz záduh vůbec. Přes 1.000 záduh (úvěrních, strojnických, obchodních atd.) pracovalo před válkou. Výtěžek jest vedlejší věcí, hlavně jedná se, aby člověku v záduze dařilo se lépe. Zatím co v Bulharsku kooperativní hnutí roztrženo a ochromeno stranicko-politickými proudy, v Srbsku vyvinulo se i za stranických nepokojů ve vzornou školu pokroku, mravnosti a vzájemnosti, vzdělávající živým i psaným slovem, i příkladem. — Zdalíž není tu nápadná až podobnost s naším životem spolkovým, výpomocnými a jinými, sdruženími, jakž vyvíjely se v té naší "České Americe".

List zvětšen, aby dopisy br. Jičínského nepozbyly zajímavosti — jak již u některých se stalo.

U které jednoty ještě nebyl utvořen Vzdělávací Odbor?

Nyní jest na čase přemýšlet, jak ukrátiti zimní večery. Pracuje váš Vzdělávací Odbor na pořadu? Kolik besídek, kolik přednášek máte smlouveno?

Dr. J. Rudiš-Jičínský:

RŮZNÉ PROUDY.

Necht' koupíte si zde ve Skoplji, aneb v jiném větším městě Srbska ten či onen předmět shledáte ku svému úžasu, že vyroben byl v Čechách a ne-li to, tož jistě v některé části Rakousko-Uherska. Obchodní spojení muselo být tudíž s Vídní dosti silné, než-li totiž páni Němci rakouští vyhlásili celní válku. A byl to tah proti Srbsku náramně pitomý, povážimeli, že říšsko-německá soutěž ihned použila této příležitosti a vrhla se na srbský trh. Zboží, jež dodávalo kdys Rakousko, opatřilo Německo, jež nápodobilo brněnské látky, známé tu pod jmenem "brinska čoja", "česká plátina" a jiné věci tak důkladně, že imitovalo se i "původní balení". Srbům se lichotilo a postupovalo se, aby Vídeň neznala, ta Vídeň, jejíž křesťansko-sociální demagogie chtěla vytrestati Srbsko, a zatím vytrestala vlastní říši, již konečně i do války vehnala. Řekne se, že stalo se na pokyn z Berlína, ale to na věci ničeho nemění povážimeli, že nepříznivá politika Vídně a Buda-pešti vůči Srbsku podněcovala k nepřiznivě a konečně i docházelo k bojkotu rakousko-uherského zboží. Poměr obchodně-politický stává se napjatým, a aby se omluvily různé ty přehmaty běže se událost v Sarajevu za pod-

Skoplje, Srbsko.

Výsledek Roentgenování.

klad k nepřátelství! V Srbském lidu nastává všeobecné vzrušení a t n shrnuje nelibost svou v otázku: "Co chce vlastně Rakousko-Uhersko na Srbsku?" A na otázku tu ihned černo-žlutým pánům odpověděl na Šabci i na Ceru, tak důkladně odpověděl, že nejen žasli ve Vídni, ale i v Berlíně, ba celý svět obdivoval ty junáky, již pouze a jedině hájili své domovy a svou ubohou vlast, již téměř vysílenou.... A tuhle zemi, jejíž synové všech obětí jsou schopni chtěli ztrestati, zemi, jež jest-li jednoho roku nerodí obilí, tak rodí trnky, a jest-li ne trnky, tak obilí, a jež má k vývozu dobytěk i rudy, chtěla vídeňsko-budapeštská demagogie vyhladovět, domnívající se, že jest ona jen z vepřů a volů živa.... A mezi tím co si "Švábové" nad Dunajem hojili rány utřené tahem do i útěkem ze Srbska, malý ten národ pomalu a jistě ku Drači postupuje znovu a "čistí Albanii", jen aby se za každou cenu dostal k moři, než-li se zase u nějakého toho "zeleného stolu" počne rozhodovati o kořisti a míru, jenž prozatím nezdá se býti ještě v dohledu! A znovu vítězí volnost, selská samospráva! Vítězí selský zádušný duch, pokrok i jeho tolerance rázu demokratického...

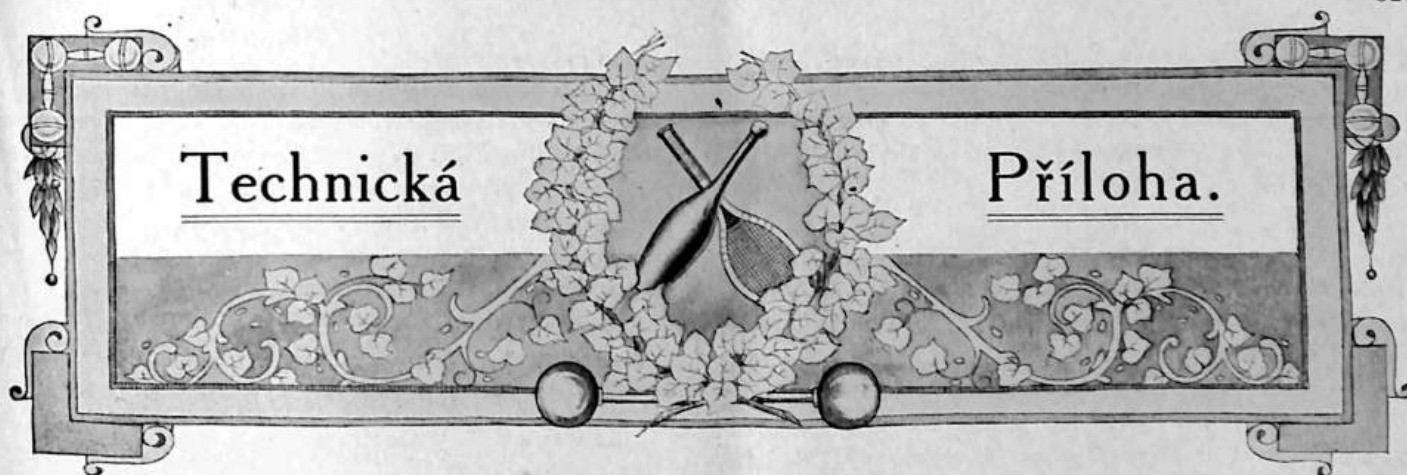
Z toho všeho co jsem vám již na místech těchto pověděl seznáte, že nelichotím pouze, snaže se vyzvednouti tu i onu

chybu, tak abychom utvořiti si mohli ucelený názor o lidu, jehož kořen jest zdravý, třeba peň již tak mnohou utrpěl pohromou. Nyní bije se, ale mezi tím na školství a rozkvět téhož se nezapomíná, ba dotyční činitelé i v nových oblastech přičiňují se o zvelebení toho co v základě nejvíce přispívá k budoucímu národu! Ve školách obecných se vyučuje a jen školy střední, vyšší a odborné mají prozatím prázdniny všude tam kde blízko je fronty, kdežto zde a jinde nejsou školní budovy všechny proměněny v lazarety, aneb vojenská skladiště. Ano, jsou právě dívčí školy, kde pokračuje se, pokud lze, jenže tolik učitelských sil, tolik odborníků je na vojně! Učitelové tělocviku konají práce censorů, aneb jsou i jinak administrativně zaměstnáni a ovšem ve službě vojenské. A jsou tu ponejvíce mezi nimi naši, Češi, Sokolové, jichž výchova mládeže srbské tu lepší nesla ovoce, než-li nésti mohla tam nad Vltavou . . . To jest Tyršova hesla a jeho cíle šla zde hloub a nezůstávala jen na papíře ve chvílích vážných! Někteří z těch našich vynikajících Sokolů, učitelů jsou internováni, jiní po příkladu druhých inteligentů přijali srbské občanství a ještě jiní nevědí ani dnes kam určitě se naklonit i spokojí se kritikou — lacinou a mnohdy dosti podivnou, založenou na Palackého rčení, "že Čechy bez Rakouska býti nemohou" a p. Praktický Srb vystihl a inteligent jeho diví se, jest-li snad v "Česku" vesměs se tak soudí a nechápaje to české slovanství jest rád, že v těchto dobách sokolsky a akademicky vzdělává generaci čímž zasahuje v osudy národa a volným tiskem svým proniká. Již obchod, průmysl a řemeslo nemají býti v cizích rukou, pro všechna hospodářská odvětví školou a školou odbornou zvláště, rozněcuje se smysl a národní propaganda pěstuje v tom i onom "selu", kde vlivy bulharské se jeví a jiné, a tak vedle theorie jde se i do praktické práce! A co nejzajímavějšího v práci té pomáhá zde i tisk socialistický a volných myslitelů, jichž je tu, k naší radosti v inteligenci mnoho a u sedláka "rozumec" ještě více. Ten zadumá se, pozoruje, čte a mnoho nemluví, jako více koná! U něho není laciných snů, sleduje zpytavě vše a srovnává. Nic mu neujde. Prošel světem a zná mnohé, zná i jazyky. V tom ohledu i na školní soustavu má vliv a rád hlavně o americké škole veřejné vypráví. Inu, byl tam na zkušenou a sám chodil do "večerní" v Chicagu a jinde, nežli dojel na zpět, aby po otcí přijal hospodářství i ženu mu určenou . . . A jaký klid v té jeho tváři. Jste přesvědčeni, že vidí vše i pokrok, i nepokrok, a že jeho úsudek jest právě tak klidný, jako jeho tvář, jež nedají se klamati. Tak sedlák! A což teprve, když hovoříce s inspektorem škol v jeho úřadovně, dozvídáte se o jeho plánech na zdokonalení školy obecné podle vzoru amerického i přesvědčíte se, že zejména v počítárenství sleduje, dle našich učebnic, naši praktickou soustavu vyučovací, již dává přednost před osnovou francouzskou, německou, ano i ruskou. "Jet" praktické i prosil bych vás doktore, až bude po válce, aby jste mi poslal rozvrhy, plány vyučovací vašich škol veřejných, abych znal jak se postupuje a hlavně jak školy odborné pracují a ta — ta hospodářská v Am. —, jak se honem zove — v Ames, v Iowě — Mnoho se mně týče —, tak prál Dragomír S. Obradović, inspektor nových oblastí, ukazuje nám s nemalou radostí a pýchou cvičení sokolská mládeže školní v posledním sletu, dne 15. června 1913 jakž vedl snaživý bratr náš a učitel tělocviku ve Skoplji, Jaroslav Vošta, nyní český censor državní. Vypili jsme "času" kávy a poroucheli se, připomínajíc sobě, že patrně každý Srb jest přesvědčen, jak bude po válce, jak musí být — vzhledem na tolik obětí — i připravuje se se všemi druhými i ve svém oboru k lepšímu budoucímu — — —

Nejsou vždy jen peníze a jiné statky, které člověka blaží a člověka pak, jenž na delší dobu poután jest na lože zvláště. O tom dokladu podati bychom mohli celé řady a to

nejen z naší nemocnice, ale i z těch míst, kde dlí tak mnohý zajatec. Máme tu na zřeteli hlavně vedle hygieny těla i hygieny mysle. — Ani nevíte jak dychtivě se sáhne po českém slovu psaném, jak dychtivě se čtou došlé dopisy a každý ten listíček, jímž na Vás tam doma i jinde pamatovali a což teprve, když k dopisu tomu, aneb onomu přiložen jest zajímavý výstřižek z novin Vašich, jež doma jste čítali, aneb nějaká důležitější zpráva z kruhů našich sokolských a národních vůbec a konečně, když dostane se Vám do ruky celé číslo časopisu, na který jste si byli doma uvykli. Tak jest u nás a jak teprve u těch našich raněných a zajatých! Jsou to pro ně pravé hody, zejména již i pro to, že z většiny dostáváme časopisy česko-americké, volné, jež nebojí se říci pravdy, poskytující v celku přehled o událostech na poli válečném bez zbarvení, jakž "tištěniny" české z Čech na příklad sotva si dovoliti mohou. A k těm českým pojí se někdy zabloudivší k nám číslo amerického měsíčníku, nedělní vydání toho kterého denníku většího města v Americe, aneb i Anglie, vedle nejmilejší nám nové revue "L'Indépendance Tchèque", bratří našich v Paříži, "Čechoslovani" z Kijeva a po případě "Nového Vremena". Jen jednotlivá dojdou čísla, ale jdou z ruky do ruky i čtou se pilně. Na očích raněných poznáš jak přímo hltají ty zvěsti mnohé a těší tě, že našlo se v Chicagu pár našich dobrých lidí, již sdružení ve Vzdělávací Besedě J. V. Friče pravidelně nám různé listy posílají. Však tu na jedno dlužno dnes upozorniti, to jest, aby výběr listu děl se dle toho, by censura zdejší jsme zbytečně "netrápili" a dotyčné vlivné kruhy vojenské "neznepokojovali" pravdami, jakž na místě tomto zvykli jsme si psáti, ani statě tyto nevyjímaje! Víte bratři oni jsou "hákliví" lidé všude a do stáda husí, když kamenem udeříš i zde ta pravá se ozve i dovede v době válečné dělat všeliké "brykule". Pochopíte, když ve vši důvěrnosti sdělíme s vámi, že jsme již po dvakráte měli příležitost pocítiti zloby kruhů těch, jež mnohé to slovo psané "i odborných listů hned na sebe potažovaly" a protože bylo z našeho pera a v listech prvního řádu, zvláště lékařských z Ameriky, dostali jsme obyčejně "jemný pokyn". Inu, válka je válka, host ne host, a pro naše břitké pero poměry nezvyklé! Nevadilo by nám, kdyby obyčejně nedělo se za všelikých intrik a na udání "roztomilé a denně zkoňakované" naší přítelkyně, také Česky, již k vůli nepoctivosti, nestřídmosti a na prosté neschopnosti museli jsme hned na počátku působnosti naší v Srbsku, z družiny naší propustit.

Na důkaz takových a podobných slastí stůjž zde taková jedna naše sokolská odpověď na úřední "akt", jenž poslán byl nám opět minule a pocházel ze zřídla výše jmenovaného, čili bylo udavačství a inspirováno námi "vyndanou ženskou" pošramoceně pověstí, špatné "majky" dítky své zde opustivší a ještě špatnější "Srbky", jež na naše konto chtěla državu seknout "jen" o čtyřstapadesát dinárů v účtu za naši misii! A takový přívazek v poslední chvíli dostali jsme sem na cestu i na vzdor protestu prof. Pupina a ten jistě znal — Však k věci! Naše odpověď na nové intriky a hanobení, když již jednou selhalo a tehdy o pomoci zajatým Čechům se jednalo, vyznělo takto: "Psal jsem odborným listům a zejména i "New York Medical Journalu" o hygienickém, lékařském a ranhojičském stavu věcí v Srbsku! Měl jsem na zřeteli pomoci Srbsku a lidu jeho a nikoliv klevety pouhé. Ostatně celá řada ta článků dotyčných prošla censurou! Psal jsem jak v Dževdželijji — nikoliv ve Skoplji — tam, jakž známo nejprv jsme pracovali, dojedše — byli vojenští dodavatelé tací, jací jsou po celém světě . . . Pravda nesporná! Tak měli dodati 400 vajec a z těch do nemocnice došlo 200. Nevalný a nepřijatý chléb, ačkoliv byl špatný, přece provezli a p. Stěžoval jsem si do tohoto pořádku pulkovníku Dr. Radovanovičovi a ten mně několi-

POŘÁDÁ JOS. ČERMÁK.

Pouze příspěvky pro tuto část budtež adresovány: J. Čermák, 2533 S. Central Park Ave., Chicago, Ill.

Cvičení tyčemi, spojené s cviky pořadovými.

Pro sokoly neb vyspělejší dorost sestavil J. Č.

Před nějakým časem podal jsem na tomto místě ukázkou cvičení tyčemi, spojeného s cviky pořadovými a dnes vracím se opět k tomuto způsobu cvičení, při němž zároveň pokouším se upozornit opět bratry cvičitele na neobvyklý a v mnohých těloevičnách docela neznámý způsob cvičení tyčemi, t. j. vtáčení a vytáčení nadhmatem. Vtáčíme-li podhmatem, pohybuje se vtáčejší ruka směrem nahoru, vtáčíme-li nadhmatem, pak jest počáteční pohyb vtáčejší ruky zcela opačný a sice směrem dolů. Cvičení toto, ač nepřipouští tolik různých cviků, jako vtáčení podhmatem, přece jenom dá nám hojnost zajímavých sestav, jmenovitě spojíme-li je s kroužením jak doleji jest naznačeno.

Cviky pořadovými pokoušíme se podati ukázkou jednoho důležitého odboru naší výchovy — hled'me tudíž, aby pořadová prováděna byla pěkně, úsečně — krok budiž rázný, svižný, držení těla bezvadné.

Když pochoduujeme, nesem tyč u pravého boku v pr. vzhůru. Při cvičení tyčemi základ. postavení jest: tyč rovně dole před tělem, nadhmatem.

Když dokončujeme cviky pořadové a máme začít cvičení tyčemi, tu na předposlední dobu (15tou) uchopíme levý konec tyče levou rukou u pr. ramene a na dobu poslední (16tou), kdy přecházíme do stoje spatného, skloníme tyč před tělo. Když po skončení cvičení tyčemi začneme opět pochodovati, tu na 1. dobu zvednem tyč kolmo k pravému boku, a na 2. dobu připažíme levou. Upozornění toto postačí pro všechna cvičení a nebudu je více opakovati.

Hudební doprovod pochod (takt 4/4) neb polka (takt 2/4). Činí-li neobvyklé cvičení tyčemi obtíže, může být hudební doprovod pro tyto poněkud volnější — ač pochybuji, že jest toho třeba, neboť čítám pro každé cvičení dvě doby (1—2!) tedy ruch volný.

Cvičenci pochoduji ve čtveřicích a zastaví na určitém místě, kde cvičení má být provedeno. Když se byl cvičitel přesvědčil o správném čelném rozstupu, dá povel k započetí.

Celé cvičení provedem od počátku až do konce bez nejmenší přestávky. — Komu nebyl by způsob rozstupů dosti jasným, nalezne podrobnější vysvětlení v dubnovém čísle "Sokola Amer." z min. roku (1914.).

ČÁST I.**Pořadová.**

1. Čtyři kroky v před a 4 kroky na místě. Čtyři kroky na zad a 4 kroky na místě. 16 dob.
2. Čtveřice zatočit celé kolo na levo 16 dob.
3. Totéž na pravo, 16 dob.
4. Rozstup pro cvičení tyčemi 16 dob (viz vysvětlení doleji.)

Cvičení tyčemi.

a) vtočit levou do polohy kolmé před tělem v levo vzhůru, stoj předkročný v levo 1—2! (Poloha tyče a ruky jako na obr. 9.)

b) Pr. ruka pustí konec tyče, načež otočením levé paže přešvihnem tyč hbitě do polohy rovné před tělem, levá přes pravou, stoj zákročný v levo 3—4! (obr. 1.)

(Pozn. — Na vyobrazení mým nedopatřením jest stoj předkročný 1. — má být ale stoj zákročný 1.)

c) levá opět vtočí do polohy kolmé u l. ramene v 1. vzhůru, stoj úkročný v levo 5—6! (Poloha tyče a ruky jako na obr. 2. a 9.)

d) základ. postavení. 7—8!

Opakovat a) b) c) d) opáčně, t. j. vtáčení a vytáčení pravou a stoje kročné pravou.

Opakovat cvičení tyčí v 1. i pravo, ale zaměnit stoje kročné výpady. Dohromady 32 doby.

Pozn. — Rozstup ku cvičení byl již jednou na tomto místě popsán, ale popíšu jej opět: Krajníci od každé čtveřice, tedy 1. a 4. zůstanou na svých místech a evičí krok na místě. Vnitřní evičenci, 2. a 3. jdou čtyři krátké kroky v před zevnitř v příc, takže 3. stojí před 4. a 2. před 1. Stojí tedy ve čtveřici. Na 5. 6. 7. a 8. dobu všichni 4 kroky na místě. Na 1. 2. 3. a 4. dobu obrátí se všichni ku

společnému středu a zakončí čtyřmi kroky na místě. Dohromady 16 dob. — Při evičení 2) očit'uje se levá ruka více v poloze dlanní a jen palec tyče k ruce přimkne. Při evičení b) 3—4 (obr. 1.) spodní čili pravý konec tyče opíše v čelné rovině 1 a 1/4 kruhu).

Pořadová.

5. Sestup. (Na první 4 doby obrátí se všichni čelem v pův. směr, a zakončí čtyřmi kroky na místě. Následující 4 doby 2. a 3. čtyřmi kroky na zad vrátí se na svá původní místa a zakončí čtyřmi kroky na místě 16 dob.

6. Opakovat evičení 1.

Celé evičení s tyčemi i pořadová dohromady 128 dob.

ČÁST II.

Pořadová.

1. Šest kroků v před a na 7. a 8. dobu obrátit v pravo čelem v zad. Opět 6 kroků v před, a obrátit v pravo čelem v zad na 7. a 8. dobu. Dohromady 16 dob. (Viz vysvětlení doleji.)

6. Opakovat evičení 1.

Dohromady 128 dob.

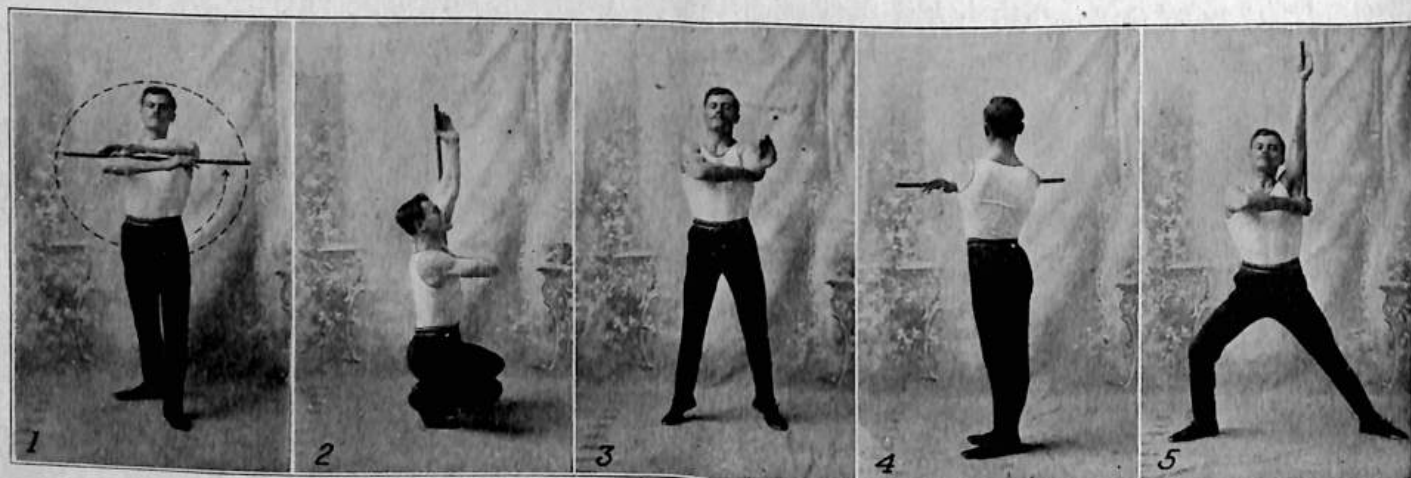
Pozn. — Při evičení 1. na 7. dobu vykročí levá noha rázněji v před a na 8. dobu vykonáme hbitě o patou celý obrat v pravo. Tak oetli jsme se ve stoji kročném pravou v před, načež levá na následující dobu rázně vykročí v před. Jest to americký způsob obratu v pochodu "čelem v zad!") Dle našeho obrácení se v levo — dle amer. v pravo. Při evičení tyčemi řekneme-li spojitě, tu jeden evik jaksi splývá s evikem druhým, t. j. přecházíme v předklon neb záklon v okamžiku, kdy dokončujeme vztyk.)

ČÁST III.

Pořadová.

1. Čtyři kroky v před; čelem v zad (obrat v pravo) a čtyři kroky na zad. 8 dob. Opět 4 kroky v před, celý obrat v pravo a 4 kroky na zad. (Viz vysvětl. doleji.)

2. Čtyři přeměny čtveřice příčnými směry a sice v zástup, čtveřice (řad) zástup a čtveřice. Na 16. dobu oetnou se všichni na svých pův. místech. Každá 1. čtveřice

2. Každá první čtveřice celé kolo na levo, každá druhá kolo na pravo, 16 dob.

3. Opáčně, opět 16 dob.

4. Každá první čtveřice zatočí 1/4 kola na levo, a každá druhá 1/4 na pravo. 4 doby. V následujících 4 dobách vnitřní, t. j. 2. a 3. provedou rozstup jak vylíčeno v části I. Po rozstupu 4 kroky na místě, a čtyřmi kroky na místě obrat ku společnému středu. Dohromady 16 dob.

Cvičení tyčemi.

a) Opakovat všechna evičení tyčí části první, ale na první dvě doby dřep; na 3—4! vztyk a spojitě předklon — na 5—6! vzpřím a výpon; 7—8! zák. post. Opakovat opáčně.

Opakovat celé evičení v 1. i pr., ale na místě předklonů záklonů. Dohromady 32 doby.

Pořadová.

5. Sestup čtyřmi kroky na místě obrat a 4 kroky na místě. 2. a 3. čtyři kroky na zad a na svá místa a čtveřice 1/4 kola na zad na pův. místa. Dohromady 16 dob.)

počne evičení toto na levo a zakončí na pravo — každá druhá opáčně. 16 dob. (Viz vysvětlení doleji.)

3. Totéž ale začítí opáčně.

4. Rozstup: Každá první čtveřice přemění se tak, že 2. a 3. a 4. přiřadí se k levému boku levého krajníka, čili 1. Obrátí totiž v 1. v bok a jdou před levým krajníkem; 2hý obratem v levo přiřadí se k jeho l. boku, 3. postaví se k l. boku 2ho a 4. po l. bok 3ho. Každá čtveřice totéž opáčně. Přeměna tato provedena býti musí v 8 dobách. V následujících 8 dobách rozstup a obrat, jak vylíčeno jest v evičeních předcházejících. 16 dob.)

Cvičení.

a) vtočit levou do polohy kolmé u l. ramene v l. vzhůru a stoj úkročný v levo 1—2! (Poloha tyče jako na obr. 2. neb 5.)

b) pr. ruka pustí konec tyče, načež prudkým švihem převrátíme tyč do polohy rovné před prsy, levá nad pravou — stoj zákročný v levo 3—4! (Tyč opět opíše v rovině čelné 1/4 kruhu.)

e) levá vtočí do polohy rovné v levo v před (pr. ruka pod 1. rumenem) stoj předkročný v levo 5—6! (Poloha jako na obr. 3.).

d) základní postavení 7—8!

Opakovat opáčně.

Opakovat ale na místě stojů kročných výpady. — Dohromady 32 doby. (Dokončení).

Jinak Židé — jinak my.

Zachování dorůstajícího živlu jest problem, o jehož luštění pokoušíme se nejen my, ale všechny rasy, všechny národnosti, zemi tuto obývající. Skutečností jest, že dorost obého pohlaví se nám odeizuje — že ztrácí se v cizím moři. O tom nemůže býti sporu. Pohlédneme jen na naše Jednoty sokolské: útlých dětí českých vidíme v tělocvičnách našich na sta; ale čím více děti ty dorůstají, tím více řady jejich řídnou — až konečně z našich tělocvičen ztrácí se docela. Naše tělocvičné školy odehovály tisíce a tisíce česko-amerických dětí — a pohled'te do českých tělocvičen: cvičících sokolů neb sokolek počet nepatrný. To jest faktum, které nelze popřít.

Kde hledati příčinu tohoto smutného zjevu?

Pokud působil jsem jako spolupracovník našeho orgánu, nepřestával jsem na tento zjev poukazovati a při tom neustával jsem volati: poskytněte mládeži to, co jí skýtá cizina a zachováte ji! My však uší majíce, slyšeti nechceme — oči majíce, viděti nechceme — poněvadž, kdybychom si dodali odvahy a pohlédli tomuto problému směle v tvář, musili bychom doznati, že dorost ztrácí se nám naší vlastní vinou!

Mládež — zvláště americká mládež — dychtí po tělesné činnosti. Tělesné cviky jsou jí přímo životní potřebou! Proto i náboženské organizace, které byly vždy zaujaty proti cvikům tělesným, ty to nyní se zimničným chvatem zavádějí, aby jen dorost ve svém středu udržely.

“A což nestavíme my pro tu mládež tělocvičny?” slyšel jsem nejednou volati, a na tuto otázku odpovídám opět a opět se vši rozhodností:

“Ne!” Kdyby nebylo tělocvičen jiných, lepších, tělocvičen skutečných, ústavů, které slouží jen tělocviku a ničemu jinému — možná, že by se náš dorost s tělocvičnami našimi spokojil — ale když vidí a často pocítí, že naše české tělocvičny musí vyhovovati celé řadě jiných účelů, že často tělocvik musí jiným účelům s cesty ustoupiti, že nežli může oddati se cvičence cvičení, musí si vyhledávati, z temných místností vytahovati a stavěti nářadí, čímž zmaří se spousta drahého času, když musí i svoji přirozenou touhu po hře krotiti a konečně — když náhodou vstoupí do tělocvičny cizí, kde jest vše k cvičení stále připraveno, kde nejmodernější nářadí přímo k cvičení vybízí, kde může oddati se každý hrám dle své chuti — více takového v české tělocvičně nespátříme.

Měl jsem dosti odvahy před časem k chicagským sborům Sokolským volati: spojte svoje síly k zřízení velikého, skutečného ústavu sokolského. Ústav ten byl by jakousi naší tělocvičnou ústřední, byl by věnován výhradně naší výchovné práci a při dobrém vedení byl by s to vydržovati i odbočky pro děti ve vzdálenějších čtvrtích! V ústavu takovém bylo by rušno od rána do večera, neb byly by zde zvláštní hodiny pro starší v době denní, mohly by zde býti pohodlné sprechy, koupele, opatrovna pro útlé děti, jítkárna a — výchovna pro naše cvičitele.

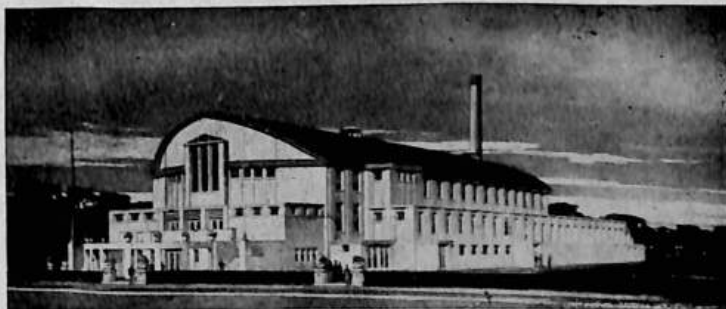
Ale k takovému kroku my nebyli jsme s to se odhodlati, raději stavíme stále nové a nové síně, uvalujeme na se nová a nová břemena, která nás dohání pak veškerou po-

zornost obraceti k tomu, aby “se síň vyplácela” a při tom naříkáme, že “činnost v tělocvičně ochabuje” — a “dorost že se ztrácí...”

Tak luštíme svůj národní problem my.

A nyní prosím, čtěme bedlivě, jak dovedou jej luštit naši židovští spoluobčané.

Sotvaže seznali, že musí mládeži své vyjítí v ústřety — přistoupili k činu. Zakoupili od náboženské osady celý čtverec pozemku se starou budovou a založili tak zvaný “Hebrew Institute,” (Taylor ulice, blíže Throop.) Vědouce, jak mládež dychtí po činnosti tělesné, veškerá snaha jejich soustředěna byla na získání fondu pro stavbu moderní tělocvičny. Nemluvili — ale jednali — a až “Hebrew Institute” založen byl teprve před šesti roky, letos již dohotovena a slavnostně otevřena byla krásná tělocvična, jejíž vnitřní nad pomyšlení praktické zařízení,

Tělocvična Hebrew Institute, postavená nákladem \$120,000.

překoná vše, co jsem byl až doposud v oboru tomto viděl. Místnosti pro různé odbory atletiky, sprechy, koupele, plavárny, pro cvičence obého pohlaví, místnosti pro odpočinek, pro osvěžení duševní, to vše jest tak důmyslně zařízeno, že tělocvična tato nejen vyrovná se všem tělocvičným ústavům v Chicagu, ale v praktickém, důmyslném zařízení svém všechny překoná. Tělocvična postavena byla hlavně na popud učitele ústavu jmenovaného, Harry Berkmana, který právem může na výsledek své snahy dnes býti pyšným. Ústav veden bude po způsobu ústavu Y. M. C. A. — a sice za určitý roční poplatek státi se může členem kdokoli a počítá se, že příjmy takto získané stačí na krytí všech výloh s vydržováním ústavu spojených. Není to totéž, co bylo navrhováno naším Jednotám Sokolským?

Ale “Hebrew Institute” není jen ústavem tělocvičným. Zde teprve vidíme, jak tělesná, duševní a mravní výchova, o které my jen mluvíme, zde přiváděna jest v platnost. Aby si čtenář mohl učiniti přibližný pojem o působnosti ústavu tohoto, vyjímám zde z výroční zprávy říditele jmenovaného ústavu, Mr. Seamana, následující:

“Za jeden rok navštívilo ústav přes půl milionu mužů, žen a dětí.

Na 33.000 osob různého stáří i pohlaví je zapsáno v různých výchovných, společenských a náboženských odborech.

Přes 500 chudých přistěhovalců ročně nalezlo zde základy vzdělání, potřebného k hájení existence v zemi této.

Tělocvičnu navštěvovalo na 600 mladíků a dívek — nežli byla nová tělocvična postavena — nyní počet ten se ještě značně zvětší.

V opatrovně je opatrováno denně 91 dětí.

Do různých vzdělávacích klubů je zapsáno 2.100 mladíků a děvčat.

Kol budovy jest šest akrů půdy, kde jsou hřiště, místa pro odpočinek a osvěžení. Průměrná denní návštěva 1765.

Chudým je prodáváno zde zdravé, čisté mléko — 1c za sklenici.

Správa ústavu pořádá Symfonické koncerty, divadelní představení, i úspěšné taneční zábavy — jen aby židovskou mládež odvracela od všelikých zábav nízkého druhu.

Vynikající učenci jsou zváni, aby zde pořádali poučné přednášky pro dospělé....

A tím nevystihl jsem ještě celou obsáhlou činnost tohoto židovského ústavu....

Opakuji: jinak luští své problémy židé — a jinak my. Oni pracují — my jen naříkáme!

Sborům cvičitelským a všemu cvičícímu členstvu,

jež podílet se bude na přednáškách spol. cvičitele Župy Střední.

Bratři a sestry! Počínaje práci svou co společný cvičitel, župou vaší zvolený, doufám, že dobrá snaha moje — seznámiti vás dostatečně se soustavou sokolskou — při náležité pozornosti vaší a nejlepší vůli nás všech, dojde uplatnění žádoucího. Vedle snahy, učiniti tělocvik zábavným a tudíž poutavým, budeme míti na mysli i hodnotu jeho vnitřní a která působí a pomáhá tvořiti povahu člověka a jak důležitým jest činitelem při národní výchově lidu českého. V těchto dobách neštěstí, jež postihlo dobrý náš lid ve vlastech našich a činnost Sokolstva ohrozilo a ve mnohém přerušilo, sami zdvojeným úsilím a činností snažit se musíme prospěti lidu svému tam za mořem. Seznámiti vás s povinností tou, jež Sokolstvu jest vlastní, protože již Tyršem, zakladatelem našim jemu uloženou, bude též starostí mou při působení mezi vámi.

Aby práce naše v technické části se usnadnila, předem vás již seznámím s mnohými nesnadnějšími body soustavy naší, což bude velmi důležitým předem již znáti. V každé technické příloze S. A. něco podobného uvedeno, tož nepřehlédněte!

Kůžele.

Pojmenování cvičení s těmito jest nejněsnadnějším v soustavě naší; nemůžeme nalézt kratších termínů, proto jsme nuceni sledovati tato pravidla v pořádku jak za sebou následují. Pamatujme si, že směr pohybu kůžele určujeme ze vzpažení.

1. Pojmenujem velikost kruhu neb kmihu (velký, střední, malý);
2. určíme polohu jeho vzhledem k tělu (čelná, bočná, příčná, vodorovná);
3. výšku kruhu (při malých kruzích: v předpažení, upažení, připažení a p.);
4. polohu jeho vzhledem k paži (vnitř či vně paže, před či za paží, nad či pod paží);
5. směr pohybu (dovnitř, zevnitř, na před, na zad, na pr. (1.) na zad, na l. (pr.) napřed a p.);
6. způsoby provedení (jednou paží, střídavě, soudobně, nesoudobně a p.).

Na př.: Malý (viz 1.) bočný kruh (2.), v předpažení (3.), vně paže (4.), na zad (5.), pravouč (6.). Při velkých kruzích samozřejmě pravidlo 3. a 4. nemá platnosti. Na zdar!

Pohybová závrať v tělesné výchově.

Dr. Šmotlacha přednesl na loňském sjezdu českých přírodopysků a lékařů v secei pro tělesnou výchovu o tomto zajímavém předmětu, jak následuje: "Základem jejím jest pocit (vně) pohybu kružního, který trvá i po ukončení pohybu. V tělesné výchově je závrať výborným ukazovatelem zdatnosti. Dáme-li žákům I. třídy střední školy

provést na začátku roku některé cvičení kružné, na př. přetáčení na před na nízké hrazdě, zjistíme, že část žáků (as 16%) přetáčí se jen s těžší s naší pomocí. Mnozí z nich, jakmile hlavu skloní dolů a počnou se přetáčet, ztrácejí orientaci, nevědí, kde jsou, ztrácejí i sílu a padají bezvládně. Jiní sice přetočí se, točejí se s naší pomocí, avšak po stížení bývají, podobně jako předešli, bolestmi hlavy a nevolností od žaludku. Hochy ty můžeme označiti jako **závrativé**. Oproti nim jest asi stejné procento hochů **nezávrativých**, kteří nepocíťují a nejeví závratí, otáčejí se snadno, lehce a mohou cvičení velmi snadno několikrát opakovati. U ostatního žactva v třídě jeví se závrativost v různém stupni, blíže se extrému prvnímu nebo druhému. Závrativí nesnášejí kolotoče, velikých houpaček, mají silnou závrať ve výšce, při pohledu do tekoucí vody, někteří nesnášejí ani jízdy ve vlaku a v elektrice. Nezávrativí vynikají v pohybech kružných, houpačkových a zrychlených vůbec. Žáci závrativí jsou většinou nejméně obratní ve třídě, skoky jejich do dálky i výšky jsou nejmenší, šplhádla jsou obyčejně na místě posledním, rovněž vytrvalost jejich při hrách a na pochodech bývá poměrně nejmenší, za to nezávrativí v uvedených vlastnostech a cvičeních jsou na místě prvním. Zajímavé je srovnání závratnosti a odvahy k různým cvičením, závrativí jsou nejbázněvší, nezávrativí nejdůvěrnější ve třídě. Závrativí od nezávrativých liší se na prvý pohled; jsou často těla neúhledného, buď tlustého nebo abnormálně vzrostlého. Naopak nezávrativí jsou těla svižného a obratného, spíše střední nebo podprůměrné velikosti, svalstva tuhého. Odkud zmíněné rozdíly? Jistě působí tu dědičnost, sourozenci obvykle se shodují spolu v náchyllosti k závratí; důležitým činitelem jest tu i předběžná tělesná výchova. Nápadné jest, že mezi závrativými byli většinou jedináčkové, hoši, kteří nechodili v mládí mezi dětmi, kteří nebyvali se na houpačkách, kolotočích, kteří nebruslili, nesáňkovali, nechodili do Sokola; mezi nezávrativými naopak byli právě hoši z četných rodin, kteří měli dovoleno mezi dětmi, kteří hojně kolovali, houpali se, bruslili, sáňkovali, kteří chodili do Sokola. Závrativost lze značně zeslabiti přiměřeným cvičením. Nejúčinnější cviky jsou tu právě cvičení kružná, houpavá, rytmická a harmonická, jež náležejí odtud mezi nejdůležitější cvičení vůbec, pak sklouzávání a stoupání vedle her, skoků a úpolů. V. C.

Z kruhů cvičitelských.

— Byli jsme v Chicagu potěšeni návštěvou br. Jana Sedláka, který ubíral se do Cedar Rapids, aby tam zahájil činnost jako společný cvičitel Župy Střední a možno i Západní. Br. Sedlák jest dobrým odborníkem, při tom sokolem nadšeným a pevně doufám, že poslání svému učiní úplně zadosť. Jednoty jmenovaných žup měly by již nyní zahájit činnost a vyjít br. Sedlákově s chutí a nadšením v ústřety. —

— Sokol Chicago zvolil pro příští 3 roky za svého cvičitele br. Paskovského, který byl až doposud působil jako cvičitel Jednoty v St. Louisu. Br. Paskovského předchází k nám pověst jako znamenitého borce a dobrého cvičitele a dostane-li se mu v jmenované Jednotě svorné podpory, dočká se zajisté úspěchu.

Svornosti a dobré vůle jest třeba, máme-li docíliti výsledků žádoucích; kde té není, ta nejlepší síla o zdar marně se pokouší.

— Plzenský Sokol zvolil za svého cvičitele opět br. F. Paula, který nedá si ujiti žádné příležitosti, kde může své vědomosti odborné rozšířiti, což jest dobrou zárukou pro budoucnost. Co toto píše, není posud známo, kdo ujme se cvičení Sokolek.

kráte ujistil, že nesmí se více státi a konečně zakročil, za což jsem mu dal pak jen naprostý kredit, v těchž statických onoho žurnálu, podotkna při tom jak na dané poměry starají se srbské autority sanitetní svědomitě, seč lze, o své i jiné raněné. Statě ty a řada článků přešly i do jiných listů, a byvše přeloženy u vyňatku i v celku našli jste je zejména i v "Sokole Americkém" a v otisku v "New Yorských Listech." A na tento ctisk se stěžuje! Jenže články ty zcela sympatické a pravdivé přinesly na tisíce dollarů finanční i lékařské pomoci z Ameriky a hojně potřebného materiálu nám i všem druhým družinám zde působícím! Subjektivním vyléčením poměrů mnoho se získalo, o mravních výsledcích ani nemluvě. A proto za vše co jsem byl sám napsal i sam jsem zodpověden, poznovu podotýkáje, že celá věc s naším komisiátem skopljanským, ani s nemocnicí "u hradu" nemá ničeho společného a kdo jinak tvrdí mluví nesmysl, snaže se práci naši vědomě poškoditi! Líto mi jen, že musím po osmi měsíční poctivé práci na něco podobného odpovídati vůbec."

V té práci naší, úmorné a za časté vysilující, v tom vzdoru náklady a v té ochraně všech těch péči naší svěřených i docílených výsledcích jest vlastní uspokojení naše a zadostučinění! A ty hřejivé pocity, jež následují, když takový junák srbský tiskne vám ruku, že kuli z těla jste mu vyndali, aneb zajatec, Čech, se slzami v očích celuje ruku vaši nůž třímající, jenž byl se právě do boule ubožáka zaryl, aby hnisu na vrch se pomohlo a otravě zabránilo. A do sta jiných mohli bychom citovati případů, vždyť za tu dobu co jsme zde prošlo rukou naší v Dževdželij 205 raněných a nemocných, hned jak jsme došli, pak ve Skoplji již 1622 v naši nemocnici a nejméně 609 na obvažišti "u hradu", kde jsme po jistou dobu byli činnými, nežli svěřena nám vlastní "bolnice" a nežli poznalo se "co je v nás"! A měli jsme št'astnou ruku! Jako těší nás dnes, že poslali jsme bratrské Černé Hoře pomoc. Zvěsti právě došlo dokazují, že naši již na cestě své, "na putu svém" mnohé dokázali a na prvním stanovišti ve vojenské nemocnici v Peči, plné tyfu, horečky střídavé a náklady dali se do náležitého vyčist'ování. A toho bylo mnoho třeba, neboť ti ubozí ranění a nemocní ve špíně a vlastním kalu přímo tonuli a nikdo se neodvážil, aby poskytl jim pomoci, když lékař je ošetřující propadl nákaze.... Tak, a nyní se zamyslete prosím nad odvahou těch, kdož přišli, aby pomohli, s láskou v srdci k tomu malému národu Černé Hory a jménem lidskosti! Dnes jsem rád, že jsem naše "dobrovolce" poslal tam, kde tolik vykonati lze, a že jim jako celému družstvu vyplyne z díla toho dík těch, jímž se pomohlo

NA OBRANU VLASTNÍ.

Jak rádi opět a opět zalétáme mysl svou do těch chvil radosti a nadšení, projevu mohutné síly naší a krásy, jež v dobách sletových zrakům našim se zjevily. Po půlstoletém trvání Sokolstva světa jsme ukázali, že ten národ, válkou třicetiletou téměř zhubený, v níž Římu nenávisť proti nám zhoubné dílo konala — zahubit všechno, co jemu se v pokofe a poslušnosti neklanělo, nýbrž vzdorně hlavu vzpřímilo a v jednom odporu proti němu se pozvedalo —, že žijem, či lépe řečeno — narodili jsme se znova k životu novému, a po tak krátké době našeho znovuzrození vyrostli jsme vysoko, až po téměř hlavy národů nejvzdělanějších a ve výchově tělesné v čelo jsme se postavili a právě tímto sletem jsme ukázali něco, čeho do té doby žádný ještě národ schopen nebyl. Byli jsme skorem hrdí na sebe; avšak nechtěli jsme zastaviti, nýbrž zdarem povzbuzeni k činnosti úsilovnější až do hloubi života českého chtěli jsme se snahou naší a cílem vznešeným proniknouti a z našich lidí učiniti občany rodnou zem svoji

a národ milující. Do čtvrtiny či snad polovice zdařila se práce naše, když náhle křikem válečným byla přerušena. Jiná povinnost teď' nás volala krutá, odporná a nespravedlivá, uvalená na nás bez souhlasu našeho neb vůle národa velikými našimi nepřáteli, jež z hloubi duše nenávidíme pro ukrutnosti a vraždu ve spojení s Římem na lidu našem spáchanou (vzpomeň trpce bitvy Bělohorské, zavraždění pánů českých před radnicí Staroměstskou a krutého pronásledování Českých či Moravských Bratří a evangeliků v Čechách a na Moravě.) Rod Habsburský nikdy zemím českým nepřál, ani Rudolf II., jenž v Praze sídlil, nebyl o mnoho lepším ostatních; a poslední císař z rodu Habsburského zrušil či nevyplnil slavného slibu svého, dáti se korunovati za krále českého, čímž uznána byla by práva zemí našich a tak svobody lepší jako na př. Maďarům bývalo by se nám dostalo. Bohaté země naše byly vždy pokladnicí říše Rakouské. Za naše peníze vyrostl blahobyť Vídně a chudé země alpské na účet náš byly zvelebovány. Nestály by paláce vídeňské bez bílé žuly mráketinské, ani bez grošů českých blahobyť Habsburků nebyl by myslitelným. Za toto všechno žádného dobra se nám nedostalo, naše soukromé školy v sídelním městě byly zavírány a teď' ještě oběti na nás žádali, krve a nadšení pro říši, již jsme nikdy nemilovali. Výbuch válečný byl tak mocný a náhlý, že ohromil mysl naše, a přípravy válečné tak rychlé, že nebylo pomyšlení na jednotný a mocný vzdor.

Vzpomeň si bratře, že na podzim četl jsi články, pérem sokolským psané, v listu též sokolském o zbabělosti a nicotnosti Sokolstva ve vlasti. Snad byla to jen výčitka krutého zklamání v duši nadšeného bratra, jehož duch bojovný, snad takový, jakého přál si míti v prvých dobách Tyrš v Sokolstvu, očekával jiné činy. Velice těžké doby dolehly po prohlášení války na národ náš a zvláště Sokolstvo, na něž právě vložen byl veliký úkol — postarati se o dokonalé blahobytu národa a pomoci jemu k toužené samostatnosti. Byli jsme si všichni vědomi tíhy zodpovědnosti za každé naše konání a dle toho též Sokolstvo jednalo. Nám tisíce mil vzdáleným děsu válečného a každého nebezpečí, boje životu hrozičho, lehčeji, volněji a směleji se píše a mluví slova rázná a příkrá, za něž tam v nešť'astné zemi životem bys platil. Tam však též jsou duše rázné a myšlenky příkré, avšak slova a řádky velice tiché. Tak tiší byli bychom i my mezi nimi.

Sokolstvo učinilo, jak nejlepší svědomí jemu kázalo. Za půlstoletého působení naučilo se s rozvahou a klidem dívat se na celý vývoj života národního a poznalo dobře, kde prospěch a zdar je mu hledati. Nadšení revoluční muselo býti potlačeno a rozbouřené city klidnému rozumu nuceny byly ustoupit. Nám v počátcích každému na mysli tkvělo slovo — pomsta! s přáním zabítí bídného Rakouska. Tato však byla ze strany naší ještě příliš daleka. Když jsi, bratře, opouštěl ty nivy naše, znals dobře náš lid, jeho jednotnost a sílu? Víš, že teprve sto let tomu bude, co umírající jiskra národního našeho vědomí probuzena byla Jungmannem, Šafaříkem, Dobrovským a že Palacký, Havlíček, Tyrš a j. pokračovali v utvrzování národního vědomí v lidu českém? Kráčeli jsme rychle ku předu a ve mnohém vzdělané národy jsme předstihli, a právě na této cestě byli jsme překvapeni a k tuhému boji ještě nepřipraveni úplna, měli jsme se v zápas pustit. Myslíš, že rozhodli bychom ten světodějný zápas plemen, že učinili bychom dalekosáhlý převrat my malý národ v tom ohromném boji několika set milionů lidí? Zeela jistě však docílili bychom povstáním toho, že pobili by nám muže nejlepší a kdyby přece snad jitřenka jakési svobody nám zasvitla, neměli bychom mužů schopných řídit osudy zemí našich. Neboť Němec je ukrutný, Němec je mstivý, kdo žil jsi v území zněmčeném, poznal jsi jej. To byl by Prus, jenž pořádek by u nás zjednával, tak nabídnul se Rakousku při nedávné okupaci Bosny a Hercegoviny, kdy mezi

tímto a Srbskem byl poměr velice napjatý. Vzpomeň si na Luveň v Belgii rozbitou; tam až msta jejich dosáhla. A škoda by bylo té Prahy krásné a památek jejich.

Jedině krev naše nerozhodla by v úplný prospěch náš. Lépe by ovšem bylo doma ji nechati, doma je vycedit v zápasu pro dobro svého lidu, v boji nadšeném, než-li v cizině s trpkou duší proti vlastním bratrům neb přátelům postupovat a tam hynouti. Avšak železná nutnost tomu tak chtěla, neboť nedostatečná síla národa jinak nedovolila. Víš, bratře, co nám více pomůže než ta krev? Jiná obět', obět' peněžitá, kterouž přinést se nerozpakuj! Uvědomíme za ně bojující naše přátele o našich tužbách a právech. Uvědomíme je, nevědí-li to, že jsme národem taktéž vzdělaným, s našimi bratry Slováky dosti početným a k životu též jako druzí zaručené právo nejen minulostí, nýbrž zdárným našim vývojem v přítomnosti, máme.

Sedlák.

OSOBNOST NIC — CELEK VŠE.

Ruch ve Věstníku Sokolském.

V bezhlasné noci s indigově modrou tmou sám v poli šírém. Rosteš, znásobuje se vědomí tvého Já. Zdá se ti, že křišťály hvězd nížko bleskotají nad tvou hlavou — hle — rukou sáhneš po nich a utrhneš plody kosmu — pán světa!... Pevně, vzpupně opřel's se patou v zem, abys mohl náručí svou obejmout zemi od obzoru k obzoru, nepřemožitelný, obrovitý svým nekonečným stínem, jímž spojuješ hroudy s oblaky. Krok tvůj drtí hromady životů, dech tvůj — oddechování vášní, plnicích nitro neklidné, ženoucích nespokojenec z jednoho kouta země v druhý. A bez slitování, bez ohledu k jiným, jen blaho svého Já máje na mysli, rveš se, brutálně šlapeš po blahu jiných, pro svoje štěstí, pro svoje uspokojení, pro svoji radost. Človče — egoisto!

Radost — štěstí... Jak jsou tato slova zde podivná! Přece oprávněna, namítneš. Přiznávám, věda, žeť radost i štěstí jsou stavy citovými, když představy jisté, přání, touhy, cíle, došly svého splnění, svého uskutečnění. Jaký jsi — takové jsou patrně také tvoje touhy; co v tobě — tvoje zásady, tvé mravy — takový tvůj sen dosaženého štěstí. Vzrušen-li's, že podstata kteréž stává se skutečností — vyskneš — to zaradoval se člověk... Ptám se ale: **jaké že byly představy ony?** Řekl jsem: rveš se, brutálně šlapeš po blahu jiných. Ale oni, jiní, stejně činí, odpovídáš mi. Zase heslo boje o život? Popřu-li je? Ukáží-li ti, co v přírodě souladu, pomoci vzájemné, odpory v ulehčení obtíží života, jak málo oně vůle ničící, o niž se opíráš? Věčný mír, touha lepšího, výběr dokonalějšího! — Eh — pryč se vzdychálostí! Tu stojím, pevný, jdu kam chci, síla jest mým zákonem, **má vůle železný kyj**, jímž rozrazím si cestu třebas skalami, rozdeptám lebky všech, kdož opovází se klást odpor mým plánům. Chci — a bude! — Proč ohlédl's se tak plaše, můj obče? **Zasmál se kdosi dole u tvých pat.** Jeden, druhý, třetí... Rostou v počtu. Sdružují se. Proč? Na obry. Sečkej — nepospíchej. Slyš — básník zpívá k svému varytu... — "Vzpomínám ztichlých úlů pod korunami opadálými, v nichž usíná národ, by probudil se při znovuzrození Slunce ku své práci. Tlumený hukot křídlových blan šeptá o budoucích životech spojených jedinou vůlí: **Zachovat rod...** Vzpomínám sídel mravenců v lesích, na nichž teď mrtvo v sychravém dechu podzimních dní: chodbami k středu, do podzemní hloubi táhne se život, jako by půda do sebe tajila dech. Kupí se tisíce mravenčích bodů v jediné myšlence, jediné touze: **Zachovat rod...** Vzpomínám pustého vyť v bažinách stepních, jimiž se hlásí tajemná stáda ohnivých očí do černa noci — v zoufalých škálách jediná píseň zoufale zní: **Zachovat rod...** Vzpomínám ostrých útesů v mořích, na nichž se pracuje v staletí tiehů: droboučej polypi na vzdor

všem bouřím tvoří tam Nové ze sebe, k zdolání vzteku syčících vln; do jejich jeku třetí v bělavých větvích napsaná věta: **Zachovat rod...**"

— Dosti! Necht' odejde básník. Vzdychá. Má pěst obří nesmí hrát si s varytem! — Ej, či tě, obče, srdce zabolelo? Básník opěval vůli jednoty. Jest jí třeba k dosažení velikých cílů. Co jest cílem všeho? **Nic více a nic méně než — být...** Trvat, žít věčně. — Nu, vidíš — já obr chci **být** — jsem a budu! Ano — ale nedomluvili jsme! **Být — a být lepším!** Trvat u stálém zdokonalování se, uslechťování, tím víc a více uschopňovat se k širšímu a bohatšímu prožití života — v plné svobodě své — ale ne na úkor, ke škodě ostatních! Po vzpupné vládě pílí jen bývalý otrok. Kdož vyrostl nad hladinu plochých vod, znají obče. Radost oběti. Hle — tot' jiná radost. Uvědoměle zapřít své Já, ne jen zase z egoismu, abych v **tom zapírání** našel radost, že jsem tolik, tolik šlechetný, že tak miluji bližního svého — a jen z toho se radovat. Ne — ne! Ale protože vím důvod, znám cíl. Chci to, abych svobody jiných šetřil, došel své. Mám kážeň. Dal jsem zákony a dovedu je plnit. Osobnost svou podřizuji celku, štěstí své spojuji se štěstím všech — v tom je teprve nalézám. Ne: **jsem obrem** — ale: **jme obrem.** Tedy také ne: obři... Stačí jeden. Jen kdyby byl... Jak posiluje mne Tyrš výkladem svým hesla: osobnost nic — celek vše! Zacitujeme si trochu, vše najednou — "Když k omylům svým se bez rozpaků přiznati dovede" — "cizímu nálezu a pokroku se rovněž jak vlastnímu těšiti dovede" — "sokovství vzorné, řevnivost bratrská, každý se vším úsilím na dráze společné ku předu spěchaje, raduj se přece, když byl předstižen" — "každým dnem ve prospěch řádu nutných sebe opanovati, marnivost co vlastnost může nedůstojnou potlačovat" — "sebezapření, oběti, když prospěch obecný toho vymáhá" — na sebe zapomenout, když o to běží, přáteli přispěti a vůli svou svobodně a mužně podříditi celku, jemuž sloužiti dlužno" — "mizí z nich (t. j. z jednot) všechno nedůstojné, titěrné namnoze stranictví osobní — v mužném sebezapření nejvyšší hodnotu dokonalého člověka hledat." — Tedy? Nejvyšší "hodnotu dokonalého člověka hledat," opakuji znovu a znovu. Heslo "osobnost nic, celek vše" přeložit do veškerého svého života, šetřením co nejúzkostlivějším posvětit tak v tisíce tisíců jednotek obecný život národa. Tot' úkolem Sokolstva nad jiné důležitým. Ovšem to vše za určitým cílem: svobodu národa. Co krásy v tom! Co pýchy sladší nad všechnu životní násilnou radost siláckého obra! Však ten už také sešel nám z očí při citování Tyrše. Zdravé, rozkvétající lidství nechce ani soustrasti ani násilí. Nestojí o milost, ale roznáší čistou nesobětnou lásku, hrdou, ale nezpýchlou, něžnou, ne však přecitlivělou, nese do bolesti života zdravé dechy moře. Větrá nemocnice pozemské strasti. Dává sílu a zkázuje ji zároveň. V bezhlasé noci s indigově modrou tmou sám v poli šírém čteš posvátné heslo sestavené z křišťálů hvězd a ono k sobě dává ti růst, tobě, bratřím, sestrám, všemu květu země, každé trávě, každému listu na větvích stromu života.

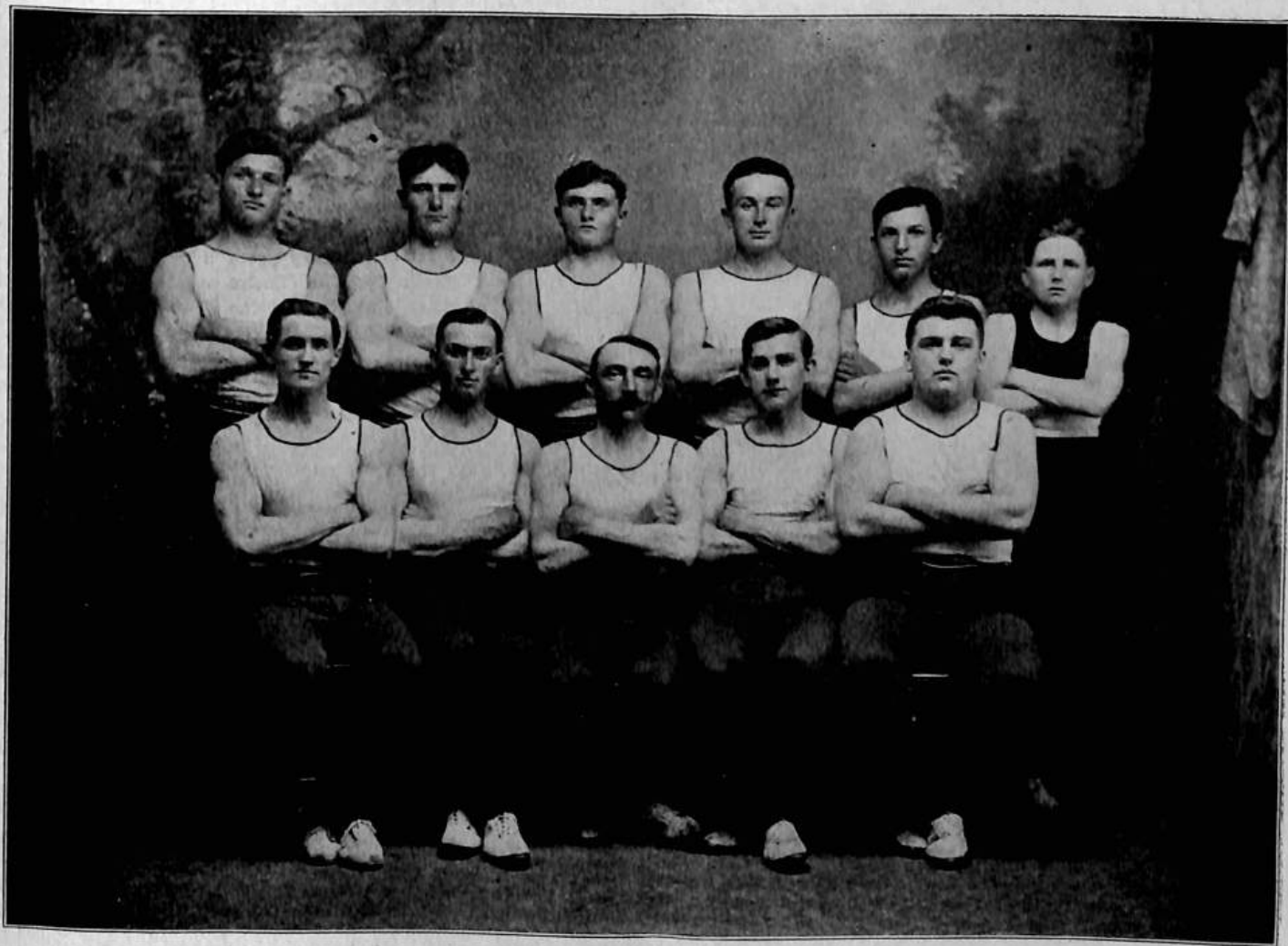
*

V dnešku těžkém, zavaleném obrovitými kupami černých mračen, v nichž občas blýskne kravavou ranou jizvící se v trpkém úšklebku nekonečných bolestí, dává ti, můj bratře čtoucí, heslo toto ještě jinou, vážnou úlohu. To vzhledem k dalšímu trvání našeho spolkového ústrojí. Hle — osobnost nic — a já ti tu náhle řku: osobnost všechno... Paradoxon? Protiklad? Ne, rozuměj mi! V idej zůstává "osobnost nic" — ale v této chvíli, kdy potřebí každické ruky pracovní, musí platit: **osobnost vše!** Osobnost? Jednotka, která dovede schvátit energickým pohybem ruky všechno, vykoná práce za deset — kteří tu nejsou, pronikne vším, stará se o všechno, jest výběrem, evičitelem, knihovníkem,

“vzdělavatelem” i “tělocvikářem”, chceme-li už držeti toto, mně aspoň, tak nemilé dělení práce, — osobnost, která pochopila přísný rozkaz doby a nahradí práci jiných, tiše, bez nároků na dík a odměny, velkolepě anonymní, aby jen zachránila to, co se zachránit musí! Jako realizování hesla “osobnost nic, celek vše” samo sebou už potírá všechno očekávání uznání, odměn (tedy i medailemi nebo plaketami), všechno uplatňování jednotky pro přechodnou slávu dne — tím spíše v této chvíli všichni, kdož nebyli povoláni povinností vojenskou, mají-li svědomí sokolské, dají věci naší všechnu prázdnou chvíli svých, i kdyby do noci pracovali měli, postarají se, aby zbytky členstva v úzkém spojení setrvaly, vzájemně se podporující, povznášející a starající se i o nepřítomné, jejich rodiny, potěchu nesoucí z nich těm, kteří

dobry člověk vykoná víc než řada slibujících, ale jen slibujících; však i denní život i spolkový život v pravidelných kolejích poučuje nás — kolik vlastně lidí “dělá”. . . V tiché samotě práce pro blaho všech, pro povznesení celku nalezněš svoje štěstí. Hledal-li's je mimo sebe, v jiných, na konec nenalezl jsi to štěstí, které otevírá ti svou náruč, až zkázněm přísnou vůlí, potlačiti osobnost svou ve prospěch celku, za jasnou ideou probiješ se k naprostému potlačení svého Já. . . Ne k vůli egoistickému uspokojení — ale protože's pochopil, že obětovati nutno — život i celou životní práci vyššímu účelu než jest pouhé obšťastnění sebe sama. Tehdáž roste tvoje osobnost v koruně nejmohutnější a nese ovoce, z něhož chutnati budou zástupy. plynul jsi s celkem, dosáhl's nejvyššího štěstí v něm.

Cvičící členové T. J. S. Montgomery, Minn.

První řada nahoře: V. Limberger, Vil. Kročák, Jin. Kalina, Fr. Příbyl, Jiří Kaizerschat, Jiří Bentli.
Druhá řada: Ed. Deitzmar, Ed. Vondra, Emil Štěpánek, Fr. Dvořák, Fr. Bušta.

stojí snad už nad hroby padlých. . . A v první řadě: nezapomeňte dorostu! Jak často opakujeme heslo o “naději vlasti” — tato doba nad jiné velí nám nejpřísnějším rozkazem dbáti v něm o budoucnost, připravovati nové řady, starati se o náhradu mezer, které nastanou! Byly-li tu zásluhou velkého rozvoje organizace naší a tím dostatečného množství potřebných sil celé výbory, společnosti a spolková skupenství na obstarávání a provádění všech těch úloh, v něž zavázalo se Sokolstvo poslání svým, — dnes, kdy ovšem není také možno, prováděti vše v té šíři a pronikavosti jako dříve, musí obstarati nejnutnější jedinci, osobnosti, které jistě neomezí se jen na to nejnutnější, ale pokusí se pracovat, co mohou nejvíce a při tom nejsvědomitěji. Jeden

OSLAVA ZALOŽENÍ PRVNÍ SOKOLSKÉ JEDNOTY VE SPOJENÝCH STÁTECH.

(Pokračování).

Zlaté jubileum v St. Louis.

Z Cedar Rapids vyjeli jsme v pátek večer s bratry E. Tůmou zástupcem T. J. Tyrš a Frantou Jiráskem členem vzorného družstva N. J. S. já pak zastupovati jsem měl Župu Střední N. J. S. Br. Novák, druhý člen vzorného družstva, vyjel pak večer následující.

Cesta nám vesele ubíhala a po malém zákusku v Burlington, Iowa, jsme se uvelebili do posteli.

Ráno se brzy vstávalo a každý se dal do “parády” aby učinil dobrý dojem na milé bratry St. Louiské a za krátkou

dobu již vjíždíme do obrovského "Union Station" v St. Louis, kde nás srdečně uvítal br. F. J. Holman, starosta Jednoty St. Louiské, a pak předal našemu br. průvodci, který nás ihned dovezl do Sokolny kde jsme posnádali a do vykázaných bytů se odebrali.

Jelikož vlastní slavnost počínala teprve večer, prohlédli jsme si trochu město a as ve čtyři hodiny se navrátili do Sokola kde již začínalo býti živo neb celý den přijížděli hosté z venkova, kteří přítomni býti chtěli svátku pro Sokolstvo tak velkému.

V průvodu jediného žijícího ze zakladatelů Sokolstva amerického, drahého br. Ěrbena, odebrali jsme se do tělocvičného sálu kde slavnost vlastní zahájena byla po osmé hodině kde následkem nepříznivého snad počasí účast nebyla tak veliká jak by se u příležitosti takovéto očekávat dalo.

Jelikož průběh slavnosti popsán bude bratry jinými, dovolím si pouze referovat o číslech tělocvičných v sobotu večer a v neděli odpoledne i večer.

V sobotu večer byla na pořadu pouze dvě čísla tělocvičná a sice cvičení dorostu na nízké hrazdě pod vedením br. Paskovského a skupiny na židlích, žáci. Cvičeno s chutí a pěkně, pouze se mi zdálo, že některý evik trochu přepínal síly evičících. Skupiny na židlích byly dobře sestaveny a pěkně se vyjímaly, polovina žáků byla oblečena modře a polovina bíle. Na kouření obecnstva však nejsme zvyklí.

V neděli odpoledne se vyjasnilo a dlouho před zahájením slavnosti byla tělocvična naplněna a každý dychtivě čekal na zahájení.

Po společném nástupu všech evičících br. Milčie přednesl krásnou a hluboce procítěnou řeč, která musela zanechat hluboký dojem v srdech všech přítomných.

Když br. Milčie dokončil, představen byl br. Jefábekem mayor města St. Louisu, pan H. W. Kiel, který si nechtěl nechat ujít tuto příležitost a hlavně vyzýval přítomné, aby se jistě účastnili voleb městských v úterý dne 8. června. Jakmile pan Kiel ukončil vehází do sálu 20 malých žáků ke cvičení s kroužky, které velmi pěkně provedly, pouze podotkneme, že dle našeho nástup i povely by se hodily lépe pro cvičení mužů.

Po čísle tomto nastupuje 49 žáků větších i menších ke cvičení s tyčemi a sice jeden zástup evičil s tyčemi krátkými a dva zástupy s tyčemi dlouhými (totiž že šest evičenců evičilo s jednou tyčí); cvičení vhodně volené a pěkně provedené.

Po delší přestávce nastupuje 31, tuším dorostenek k tělocvičnému tanci a skupinovým prostným, upozorňují zase na moc mužský nástup. Cvičeno s chutí a velmi pěkně.

Další číslo 11 dorostenků cvičení batonem. 4. odd. evičeno ohnivě a výtečně provedeno, dorost St. Louiský může být příkladem nejenom dorostu v jiných jednotách ale i mužům,

Sokolky v počtu 42 nastupují krátkou rejí (pěkná změna od předešlých nástupů). Cvičí tři oddíly s činkami, které na koncích měly přidělané rolničky, evičení efektní a pěkně provedeno. Prostná a kroky taneční.

Nastupují pěkně rostlí bratři Dalmatinci, dvanáct, za vedení br. evičitele. Po rejoiném nástupu evičil pět oddílů šermu holí, evičení pěkně sestaveno a evičeno s jihoslovanským ohněm jim vrozeným. V. odd. evičeno ve dvojicích. A nyní následovalo nejlepší číslo odpoledne a sice vehází 20 vdaných sester ke cvičení s tyčemi, radost jim září z tváří a evičí se zálibou, evičí v dvojstupech, čtyřstupech a kruhu, jest jedno z nejlépe volených evičení a sestry se výtečně držely, přesný zákryt po celé evičení pěkně udržely, když povážíme že jednota St. Louiská se vykazala 62 sestrami na evičení tomto jsou sestry věru příkladem všem jednotám sokolským v Americe.

Po sestrách vdaných vehází 26 bratří ke cvičením prostným, rejoiný nástup a ze čtyřstupů ihned rozstup by se byl lépe hodil pro ženy. Cvičení velmi pěkně sestaveno a sestávalo ze čtyř oddílů, v prvním znázorněn byl vrh koulí, v druhém francouzský box, ve třetím zápas a ve čtvrtém šerm, provedení pěkně.

Na to připraveno bylo čtyř hrazdí a dvě družstva evičila a sice čtyři evičenci najednou, evičeno slušně a přiměřeně sestavy.

Tímto cvičení odpolední bylo ukončeno. Celkem nácvik byl velmi dobrý, vytknouti lze pouze moc dlouhé přestávky mezi jednotlivými čísly a pak řečnění, které se zcela dobře mohlo odbýt v sobotu večer při společné večeři, neb takto odpolední pořad trval přes tři hodiny, obecnstvo však vytrvalo a pochvalou neskrblilo.

Kouření by se však mělo vymýtiti a hluk při přednesech řečníků.

Večer pak vystoupilo nejdříve družstvo N. J. S. sestávající z bratří Paula, Stránského a Veselého od Plzeňského Sokola, Šmídla od Sokola Chicago a bratří Jirásků a Nováka ze Cedar Rapids.

Lehká prostná, na které byl pouze týden k nácviku, evičena slušně, za to na bradlech a koni na šir bratři předstihovali jeden druhého ač nářadí oběmu nebyli zvyklí. Cvičen na každém nářadí jeden evik povinný a jeden volný. V družstvu byl nejlepší materiál který jsem kdy viděl a přidat k němu bratra Kříže z Nového Yorku měli bychem ideální družstvo ku příštímu sletu v matičce Praze, které by bylo vážným soupeřem kterémukoliv družstvu evropskému.

Další číslo cvičení na kruzích družstvo T. J. Sokol St. Louis ukázalo, že bratří St. Louisští pilně evičí a že ve středu svém mají hojně dobrého materiálu.

Cvičeny dosti těžké sestavy pěkně, pouze odskoky více pěstovat a nohy více natahovat.

Cvičeno trochu dlouho, pět povinných sestav unavuje obecnstvo ač my bychem třeba i déle byli koukali.

Další čísla jsem neviděl byv zavolán do místnosti dolejší.

Celé evičení vedl br. Paskovský, který zasluhuje uznání všech bratří St. Louiských za ohromný kus práce tělocvičné kterou vykonal.

Dny St. Louiské mi nikdy nevymizí z paměti a vždy těšiti se budu na příští zájezd k Vám. S bratrem Erbenem ztrávili jsme krásné okamžiky, které doufám zaznamená do historie Sokolstva amerického br. Tůma.

Celé Jednotě St. Louiské a zvláště pak br. Erbenovi volám mnogaja ljeta!

Fr. Filip.

Tyto příписы blahopřejné byly poštou neb telegraficky dodány:

S radostí, jen sokolskému životu známou, spějeme, abychom vykonali milou povinnost svou a vyslovili Vám své bratrské blahopřání k významnému dnu, který právě oslavujete a jenž by měl býti svátkem všeho Sokolstva amerického.

Zrození Sokolstva na pohostinné půdě americké znamenalo nový život, novou práci a snažení, aby český lid v Americe mohl tělesně ale i duševně. Veliký úkol podařil se z veliké části, ale není dosud proveden a čeká na Sokolstvo, aby v novém padesátiletí svého života plnilo jej tak svědomitě a se zápallem ještě větším a výsledek bude krásným.

Heslem nám všem budiž Tyršovo:

Co všechno lid nezná, nikdo nezná!

Co lid ještě nedoved, nikdo nedoved!

Co lidem se nestalo, nikým se nestalo!

Předsednictvo Sokolské Župy Střední

J. Halq, starosta; Franta Filip, jednatel.

Dnes, v této, pro celý národ český významné době, zalétá mysl naše též tam ku břehům veletoku Mississippi, kde před půl stoletím odehrál se, pro celou větev československou v Americe, památný děj a sice: "Zrození českého Sokola na svobodné půdě této."

Nejen vy, draží bratři, ale každý pravý Sokol, raduje se dnes, že dílo, před půlstoletím tam u vás, v té kolébce Sokolstva českoamerického započaté, vzdor veškerým protiventstvím zdárně pokračuje; že sémě, jež tam u vás zasazeno, nejen vzklíčilo, nýbrž roste, sílí a mohutní a každý pravý Sokol s radostí na výsledek nezištné, padesátileté práce pohlížeti může.

Půl století nezištné a obětavé práce na roli sokolské! Kdo ví, co sebezapření a obětí práce taková vyžaduje, ten jistě s myslí povznesenou s vámi radost sdílí, a proto také i my, draží bratři, přicházíme, abychom tlumočili vám a Jednotě vaší srdečné blahopřání všech upřímných Sokolů Župy naší k tak významné slavnosti a vzdali hold náš těm, kteří u kolébky Sokolstva Českoamerického stáli a nad vzrůstem jeho pečlivě bděli.

Čest budiž památce těch, kteří nás předešli a nemohou se dnes z ovoce práce své s vámi radovati! Čest budiž i těm, kteří okamžiku tohoto se dočkali a věrně při praporu sokolském podnes stojí!

Draží bratři! Dnes, v této pro národ český tak poňnuté době, kdy zapotřebí, aby celý národ stal se sjednoceným, těšíme se nadějí, že Vás, tu kolébku Sokolstva amerického, co nejdříve opět v kruhu naší milé Národní Jednoty, uvítáme, k čemuž, aby se tak stalo, voláme naše upřímné a hřímavé Na zdar!

Za Ústřední Výbor Župy Západní,

Šim. Rokusek, starosta; Jos. Šterba, jednatel.

Dnes všechny zraky sokolské pohlíží na Vaši Jednotu, kde před padesáti lety se sešel dosti velký počet uvědomělých krajanů, a ti se odhodlali zasít sémě, první sémě sokolské na cizí půdě, sémě, které jen Vaším dobrým opatrováním vzešlo a vašim přičiněním rozseto po celé této Unii.

Bratři, radujem se s Vámi v tyto dny, a cítíme s Vámi, že to jest svátek nejen Váš, ale svátek veškerého Sokolstva.

Sokol to byl, který probudil národ český opět ze spánku, a věříme pevně, že Sokol byl a bude vždy symbol národa českého. Protož tímto přejem mnoho zdaru k Vaší 50leté oslavě, a ještě větší zdar v druhé padesátce: Ku předu, zpátky ni krok! Za Župu Severovýchodní

Leo. Všetěčka, starosta; Jan Tichý, taj.

Slavíte půlstoletou památku založení první Jednoty Sokolské na půdě této naší nové vlasti, a my v duchu slavíme s Vámi. Nemohouce Vám dát jiným způsobem na jevo souhlas, projevujeme aspoň touto cestou své blahopřání, že ve městě Vašem před 50 lety se již nalezl dostatečný počet mužů, uznávajících důležitost Sokolství. Blahopřejeme Vám, bratři Sokolové k tomu, že se i po celou tu dobu, půl století, nalezlo u Vás tolik mužů prozíravých a česky cítících, že jste Sokol až po dnešní dobu udrželi. Necht' tato památka Vás sílí k další činnosti na roli sokolské, aby se u Vás konečně splnila zásada: Co Čech, to Sokol!

K další ještě vydatnější práci sokolské volá Vám upřímně Na zdar!

Za Sokol Karel Havlíček a Župu Jižní

Josef Buřata, starosta.

K dnešní tak velevýznamné upomínce, založení prvního sokolského spolku v této zemi.

Vaší neunavné práci, jako i dík těm, kteří první myšlenku sokolskou začali pěstovat, dnes vidí ovoce své práce, těšíme se s Vámi milí bratři, že i my ve spojení, jsme

hrdi na Sokolstvo, které kráčí pevnou nohou dál a dál k metě, kam směřuje Váš cíl.

Přejeme Vám všem jako i milé celé jednotě mnoho zdaru v příští polovici století:

Za Sdružení Slovanského Sokolstva v St. Louis a okolí
Vác. Vimr, předseda; Vác. K. Tříška, taj.

Bratrské Těl. Jed. Sokol St. Louis, Mo. — Milí bratři! Konečně přiblížily se ty významné a památné dny, v nichž oslavovati budete 50. výročí založení Jednoty vaší a tím zároveň 50 let působení českého Sokolstva v Americe. My tady v Baltimore upřímně litujeme, že není nám možno býti přítomnu oslavám tak významným, ujišťuji však, že mysl naše ve dnech těch zalétati bude k Vám a že aspoň v duchu budeme vzpomínati těch zakladatelů první Sokolské Jednoty v Americe, té práce prvních průkopníků myšlenky sokolské v zemi této i té práce jednoty vaší za celých těch 50 let. My členové Sok. Jed. Blesk Vám blahopřejeme ku dovršení 50 let činnosti jednoty, která nejen že byla prvou v celé Americe, ale povždy snažila se kráčet za cíli vytknutými a poctivě konala a plnila ty úlohy, jež vykázali nám veleí a draží zakladatelé Sokolstva. Těch 50 let života jednoty Vaší vyplněno bylo prací, jež mnoho dobrého přinesla krajanům St. Louiským a i tomu našemu celku. Přejeme Vám, byste bratři z přehlídky 50. leté činnosti čerpali nadšení pro další práci, by oslavy, které pořádáte, povzbudili Vás ku vytrvalosti a pevnému odhodlání, kráčet i v budoucnosti v prvních řadách sokolských jednot v Americe ku dosažení velikých cílů, na jejichž dosažení závisí blaho a štěstí lidu českého. Zdravíme Vás bratři v těchto slavných chvílích, vzdáváme čest památce zakladatelů i čest té práci vaší a přejeme Vám, by jednota Vaše v příštím padesátiletí své činnosti dodělala se ještě větších úspěchů a zdárných výsledků na poli práce sokolské.

Tisknem v duchu pravice Vaše a voláme jednotě Vaší náš bratrský, sokolský pozdrav Na zdar!

Za Sokolskou Jednotu Blesk

Anton Franz, starosta, Karel Matoušek, taj.

Ku poetě tak důstojné a vážné oslavy Vaší, kdy slaví se 50leté výročí založení první Sokolské Jednoty ve Spojených Státech, spěcháme i my vzdáti Vám zasloužený dík za práci vykonanou po celé trvání Vaše v řadách našich Sokolských. Ve dnech těchto tak významných vzpomínáme Vás a jsme v duchu s Vámi. Necht' jednota Vaše dále působí v důležitém poslání svém, řídí se heslem Tylovým: Všecky kroky naše musí vésti láska k lidu a jeho štěstí. Přejíce Vám, by průběh slavnosti Vaší byl co nejskvělejší.

Za Těl. Jed. Sokol v New Yorku

Jos. Modr, starosta; Vác. Kozák, taj.

Cedar Rapids, Iowa, 28. května 1915.

Jednota naše druží se bratrsky k těm, kteří se radují dnešního dne s Vámi a vyslovuje Vám svůj srdečný hold s přáním, aby práce, kterou jste po padesát roků k prospěchu všeho českého v nové naší zemi konali, došla zaslouženého ocenění u všeho českého lidu v Americe i ve staré české milé nám vlasti, která právě za těžkých okolností spěje konečně k svobodě tak dlouho kýžené. Přáním našim jest, aby heslo Tyršovo: "Co Čech, to Sokol", došlo i zde k uskutečnění a dojde-li, pak vykonali Sokolové mnoho, neboť co Sokol, má býti také člověk celý, hledící na svět zrakem nezastřeným, zrakem čistým, podepřený vlastním rozumem a láskou k lidstvu. Den dnešní jest zajisté mezníkem, který v dějinách Sokolstva amerického bude důležitou pohnůtkou k nové, ještě úsilovnější práci a té necht' plně platí sokolské Na zdar!

Za T. J. S. Tyrš, Cedar Rapids, Ia.,

J. Pichner, starosta; Emil Tůma, tajemník.

New York, 28. května 1915.

Přijměte naše srdečné blahopřání ku tak významné slavnosti, jako první ratolest na těle česko-amerického Sokolstva, která se dočkala 50letého trvání a blahodárného působení v duchu našich zakladatelů, Tyrše a Fügnera.

Za Těl. Sbor Dívky a Paní v New Yorku,

Anna Veselá, starostka; Marie K. Wojtíšková, tajemnice.

South Omaha, Neb., 28. května 1915.

Oslavujeme významný okamžik, jako jest padesátileté trvání jednoty Vaší, dovolte, abychom Vám jménem sboru Sokolek Libuše v So. Omaha, Neb., tlumočily naše upřímné blahopřání ku zdárnému působení na roli sokolském po celém uplynulém půlstoletí a zároveň přání, by i po půlstoletí příští práce Vaše dobrého ovoce přinášela, aby zdar věci sokolské byl co největší. Čest budiž těm, kteří při kolébce Sokolstva stáli, i Vám, kteří hrdě prapor Sokolstva třímáte.

Se sokolským Na zdar! za Sbor Sokolek Libuše,

Marie Jindrová, starostka; Marie Ouřadová, tajemnice.

Cleveland, O., 23. května 1915.

U příležitosti hluboce významné slavnosti 50letého založení Sokolstva v Americe, jež v městě Vašem svůj počátek nalezl, dovoluje si sbor Sokolů Čech, též jeden ze starých průkopníků myšlenky sokolské v Clevelandu, projevit své upřímné blahopřání jednotě Vaší co předchůdkyni a šířitelce myšlenky sokolské v této naší nové vlasti. Necht' nové síly přinesou posilu velké práci, kterou sobě Sokolstvo vytlo, by vyplnilo místa těch, jež svoje poslání ukončili, tak aby stále se svěží silou a novým nadšením práce naše klestila si cestu ku předu, až by došla ku té metě, kde si ji přál náš nesmrtelný Fügner a Tyrš. Nuž, bratři, po 50leté práci s chutí do práce nové, však ve spojení, neb ve spojení síla.

Za Sbor Sokolů Čech,

M. Papež, starosta; V. J. Štíbr, tajemník.

Berwyn, Ill., 26. května 1915.

Dnešní den jest pro Vás jeden z nejsvětějších v historii Sokolstva zde v této nové vlasti. Právě před padesáti lety jste založili Sokola nad mohutným veletokem Mississippi a tak položili jste základ k nynějšímu Sokolstvu v Americe. Vaše práce byla korunována zdarem; dnes Sokol rozkládá perutě nad celou Americkou Unii. Bratři, v této chvíli naše myšlenky jsou mezi Vámi, pročež přejeme Vám mnoho zdaru při slavnosti této a v další práci.

Se sokolským pozdravem za T. J. S. Berwyn,

Josef F. Volman, t. č. starosta Karel Smíšek, taj.

K Vaší padesátileté činnosti přijměte naši zdravici. Necht' i další Vaše působnost jest nám vzorem. Pracujeme — ku předu!

Za Sokol v Edwardsville, Ill.,

Václ. Hladík, star.; Fran. Šimáně, náčelník; K. Slavík, jed.

Chicago, Ill., 27. května 1915.

Mnoho zdaru k slavnosti 50letého trvání Vaší milé jednoty, na kterouž my čeští Sokolové zde pohlížíme jako na svoji matku, neb ona dala základ Sokolstvu zde v Americe.

Za Sokol Rozvoj,

Václav Matas, předseda; Frank Hlavatý, t. č. taj.

N. S. Pittsburg, Pa., 27. května 1915.

Blahopřejeme Vám ku padesátileté činnosti Vašeho sboru a s hrdostí pohlížíme na to, že již před padesáti lety pěstována byla Vámi idea Komenského, že již před padesáti lety veliké sny Jindřicha Fügnera a Miroslava Tyrše o budoucnosti našeho českého národa nacházely ohlasu v myslí Vaší a myšlenka ta po všechna leta svého trvání a pěstová-

ní Vámi ve vašem kruhu zdárného nesla ovoce, kteréžto, jakož i Vaší další činnosti provoláváme upřímné, srdečné Na zdar!

Za Těl. Jed. Sokol Říp,

Alex. Nepeřený, starosta; Jan Novák, jednatel.

Marshalltown, Ia., 26. května 1915.

V den, který jest velevýznamným pro všechno Sokolstvo česko-slovanské zde v Americe, přijměte, prosíme, i naši zdravici, kteroužto Vám posíláme se srdci naplněnými radostí, neboť 50 let Vašeho trvání každého upřímného Sokola hluboce dojímat! Buďte šťastni i v příštích letech. Na zdar!

Za T. J. S. Vrehlický v Marshalltown, Ia.

A. Škramovský, starosta; Šnajberk, tajemník.

Cicero, Ill., 26. května 1915.

Srdečné blahopřání ku 50letému jubileum práce na poli národním a pokrokovém. Dokud sbory, jako Váš, stávají budou, myšlenka sokolská a zásady našich velikánů, Fügnera a Tyrše nevyhynou! Necht' sbor Váš slaví ještě mnoho podobných jubileí. Na zdar!

Za Těl. Jednotu Karel Jonáš v Cicero, Ill.

Jan F. Šlapák, starosta, Alois Hildebrandt, taj.

Bronx, N. Y., v květnu 1915.

Jest nám velikým potěšením, že můžeme Vám gratulovati k 50letému trvání co první sokolské jednotě v Americe. Přejeme Vám z upřímných srdcí všech našich bratrů, aby veškerá práce Vaše korunována byla se zdarem a setkávala se s hojným rozmnožováním se Vaší jednoty.

Se srdečným pozdravem za Těl. Jed. Sok. Svornost,

Karel Duda, starosta; Frank Goetz tajemník,

Chicago, Ill., 27. května 1915.

Sdílíme radost v hlubokém procitění s Vámi a při příležitosti tak významné, jak pro Váš et. sbor, tak i pro celou naši milou N. J. S. a vůbec pro každého uvědomělého bratra Sokola, dovoluje si tímto T. J. S. Klatovský Sokol zaslati k slavnosti 50letého výročí T. J. S. St. Louis nejvšelejší blahopřání.

Vác. Kilberger, taj.

Oakland, Cal., 25. května 1915.

Jelikož pro velkou vzdálenost nemožno zavítati k Vám a podílet se na Vaší tak významné slavnosti, padesátiletého založení Vaší etné jednoty, první to ve Spoj. Státech a která byla vodítkem k povzbuzení sokolské myšlenky a činnosti v této nám druhé vlasti: Dovolte nám vysloviti naše srdečné přání k Vaší jubilejní slavnosti, padesátiletého založení Těl. Jed. Sokol a i pro dlouhé další trvání mnoho zdaru.

J. F. Mikulášek, taj. T. J. S. Oakland, Cal.

Baltimore, Md., 28. května 1915.

Ku velkému svátku Vašemu, 50letému výročí založení mateřské jednoty sokolské, jakož i k znovuvstoupení v mohutný svaz Nár. Jed. Sokolské, Vám z hloubi srdce gratulujeme. Nemohli jste lépe oslavit památný den pro veškeré Sokolstvo americké, nežli znovuvstoupením pod prapor společný. Další práci v příštím půlstoletí voláme nehynoucí: Na zdar!

Za sbor Sokolek Sok. Jednoty Blesk,

Rozalie Štichova, předsedka; Emma Stupkova, taj.

(Dokončení).

LISTÁRNA REDAKCE.

Díky. Obraz na první straně zapůjčen laskavostí pořadatelství Orgánu Č. S. P. S.; obrazy provázející články o Husovi zapůjčeny vydavatelstvem Památníku Husovu v Cedar Rapidsch.

SNÍMEK NOVÝCH DIPLOMŮ PRO JEDNOTY.

NÁRODNÍ JEDNOTA SOKOLSKÁ

VE SPOJ. STÁTECH SEV. AMERIKY

Sbor Sokolek Tyrš

Omaha, Nebraska

Přijmut dne 25. července 1914.

ZA VÝKONNÝ VÝBOR NÁRODNÍ JEDNOTY SOKOLSKÉ

John Simon
STAROSTA

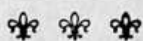

Janet Vencsek
JEDNATEL

Když posledními závody vyčerpána byla zásoba prázdnotisků diplomů, přinucen byl V. V. obstarati nové a usneseno, by vypsán byl souběh na návrh diplomů nových. Souběh nedošel však náležitě povšimnutí povolaných kruhů a proto musel býti požadován náčrt cestou soukromou: Dopsáno Uměleckému Klubu v Chicagu, jehož členem je br. Ant. Charvát, člen Plz. Sokola a ten upozornil p. R. Bohuňka, mědorytce. Těž podjal se úkolu toho po sokolsku, neb býval členem jednoty na Menším městě pražském a umínil si na diplomech vyjádřiti jedno z hesel Tyršových: „Poctivost a síla.“ Poctivost představuje nevinná dívka, sílu statný, hrdý, smělý jun. Výplň na řecko-římském sedadle naznačuje účel Sokolstva. V pozadí pak stojí mohutný Kapitol, ten ústřední chrám svobodných zřízení této země, k níž se přitiskujeme jako k ochránitelce utlačovaných, k níž lneme láskou vděčnosti za dobro duševní i tělesné svobody nám skýtané. Když náčrt tento přijat byl, usneseno mědirytinu koupiti a zatímně z ní vyhotoveno 100 diplomů s celkovým nákladem \$225. Výbor na přijetí náčrtku, skládající se z bratří: J. Čermáka, dra. A. Muellera a T. Vonáška, doporučil V. V., by těchto diplomů bylo používáno pouze pro jednoty a V. V. také schválil toto doporučení. Která z jednot by si přála nahradit starý diplom novým, může tak učinit za poplatek dvou dollarů, což je cena původní. Výtisk diplomu stojí dollar, vepsání jména jednoty s datem stojí také dollar. Výtisk diplomu má prý sám o sobě cenu \$5.00 a že byla práce tato získána tak výhodně, nutno přičítati snaze p. Bohunkově, vniknouti do českých kruhů. Dosud byl jen v kruzích amerických a sice maloval 60 portrétů pro Louisiana Sugar Planters Association, byl professorem na Chicago Academie of Fine Arts, atd.

DOPISY.

Oak Park, Ill., 8. června 1915.

Po delším čase chápu se zas péra, bych napsal pár řádek o činnosti jednoty naší a veřejném cvičení — svátku to našemu. V dubnu, 10., ochotnický kroužek náš sehrál veselohru "Růžová pouta". Výběr tento byl dobrý, obecnost se pobavilo, a ochotníci hráli jako herci. Ukazuje to, že když se volí rozumné, že pak vše dobře přiléhá. Ochotníci lehce se úlohy učí, dobře se do nich vpraví a podají je přirozeněji, čímž zase obecnost nejen uspokojí, ale i jak náleží pobaví. Musím se pochlubit i tím, že za pokladníka našeho townu zvolen byl br. Jaroš a musím říci, že jsme všichni na to hrdi. Chicagští bratři mají písáře, my zas pokladníka a i jinde máme bratry ve veřejných, zodpovědných úřadech. A nyní k veřejnému. To bylo pořádáno 6. června. Kolikrát již v časopisu tomto bylo razeno cvičitelům, by ve cvičení dbali chůze, ale zdá se, že rada ta u nás se minula účinkem, neb že nebyla ani čtena. Chůzí má se již lišit každý cvičenec od těch, kdo cvičení nenavštěvují. Přímé, ovládané nesení těla je zdravé, hezké. U nás, jak jsem pozoroval, nebylo toho dbáno, cvičenci nesli těla lhostejně, a přece při trochu vůle mohli ukázat, že se evičí a jak to cvičení účinkuje na celé tělo, že ladné držení těla je jim vlastní, přirozeným. Prvním číslem byly prostná žáků — vystoupilo jich 16. Cvičení byla dosti dobře nacvičena, ale dobrý dojem kažen byl špatným držením těl. Pěkně sestaveno a dobře provedeno bylo cvičení žáků — počtem 24. Br. Novotný znovu ukázal, že pečuje o řádnou výchovu svých svěťenek a proto obecnost námahu jeho ocenilo. Následujícím číslem byla prostná Sokolek, provedení vadil nedostatečný počet, bylo jich pouze 5, ač by jich tu mohlo být 50. Co jsem se již napobádal, naprosil, navysvětloval, ale vše bez účinku. Sestry se nechtějí tužiti, nechtějí konat povinnosti — co toho příčinou? Změní se to brzy? Po sestřích nastoupili bratři počtem 12. Prostná byla provedena rázně, ale stesk můj na špatné držení těla musí být tu zdůrazněn. Nejen při chůzi, ale i při cvičení samém bratři si hověli — možno-li to hověním zvát. Sebeovládání je ta nejkrásnější vlastnost Sokola. Bylo také pozorovat, že zkoušek při hudbě nebylo dosti. Pak nastoupily Sokolky Tábor Slovanské Lípy pod vedením svého evičitele, br. Pokorného. Jejich cvičení s tyčemi velice se zamlouvala. Jich účast nám byla velice milou a zajisté bude povzbuzením pro naše sestry, by také v takovém počtu vystupovaly. S našim veřejným byl spojen i výlet a vše předcházel průvod do zahrady. Bratři Tábor Slovanské Lípy a četa T. J. S. Berwyn se průvodu účastnili a nás si díky tak zavázali. Budeme hleděti jim splatit. Nejzajímavější bylo, že v týž den pořádali zdejší Veselí sousedi také výlet a také s průvodem, jako by ta osada naše byla tak velká a mohla podporovat dva veřejné podniky najednou. Vzdor tomu neutrpkeli jsme škody ani mravní, ani hmotné. Návštěva se strany obecnosti byla čestná a účastníci všichni bavili se srdečně do pozdních hodin večerních. Poslední dobou mluví se u nás také o spojení místních spolků českých, které by pak postavily novou budovu, větší, lépe vyhovující potřebám osady. Bratři, radím však k opatrnosti. Sledujte osudy jednot, které byly v stejném postavení, v jakém jste dnes Vy. I ony přinesly oběti na oltář společné věci a za to jsou dnes popelkami odstrkávány. Ve spojení je síla, pravda, ale někdo horuje pro ně dokud není v hnízdečku, jakmile se tam octne, je jako ježek, snaží se vystřadit ty, kdož hnízdečko připravili a zbudovali. Jen spojení upřímné nám pomůže. Nechceme žádné výsady zvláštní, ale my máme potřeby jiné než podporující spolky a na ty musí být brán

zřetel. O tomto se zmiňuji jen proto, že mám dobro společné na mysli. Než skončím, ještě jednou si dovolím stavěti Tábor Slovanské Lípy za příklad Vám Sokolkám Oak Park a žádám Vás, byste začaly znovu pilně evičení navštěvovat. K další činnosti volám Na Zdar!

T. Továrek.

Portland, Ore., 100. června 1915.

Čtenáři S. A. si asi myslí, že Portlandští Sokolci z jejich malého hnízdečka všichni uletěli, aneb sladce snějí, omámení jsouce vůní krásných růží. Ale neuletěli, ani nesní, jen dopisovatelka si trochu dřimla a nyní ku konci, kdy zvolena má býti nová, vzbudila jsem se a chei vypsati jak naše jednota po onen čas pokračovala.

Průměrně devět Sokolek evičí dvakrát týdně, někdy, jako na příklad včera večer, bylo nás více a proto o mnoho více nálady a tmy naše síň zdála se mi milejší a lákavější než-li kdy dříve.

Můžeme říci si všechny, že skorem jsme začátečnice, ale tanec, který určen jest do Frisca i našemu laskavému evičiteli br. Havlinovi, kterého si všechny velmi vážíme, se začíná též líbiti.

Mrzí nás ale, že Českoslovanský den ve Friseu slaviti se bude až v září neb mnohý čiperný Sokol, který s největší radostí by se účastnil musí s hořkostí odřeknouti, neb není možno jeti v tuto dobu kdy školy a většina jiné práce se začíná otevírat.

Máme zde též několik mladých ochotníků, kteří pod dozorem laskavých sester Šleglové a Babkové od nového roku sehráli několik veseloher, z kterých "Pan Měsíček obchodník", se líbila nejlépe a bude sehrána našimi ochotníky v Seiu, Ore. Někteří z těchto mladých lidí měli velmi dlouhé úlohy v těchto hrách, a jelikož jsou všichni od časného rána zaměstnáni, zaslужují si více uznání než se jim dostává neb myslím a uznati musí každý, že tímto sebe všestraně vzdělávají, druhé baví a jak lépe mohou bavit, uspokojovat nežli učením se naší drahé mateřštině?

Měli jsme též několik plesů, z kterých poslední, ačkoliv byla malá návštěva se nejlépe líbil, protože naši Sokolové se tak výborně o tento ples postarali, že mohl se každý dobře bavit a při plesu viděti bylo, že naše jednota pokračuje a ukazuje na dobrou budoucnost. Na zdar!

Marie Letvinová, dopisovatelka.

Omaha, Nebr., 29. června 1915.

První veřejné cvičení Sboru Omažských Sokolek Tyrš.

V neděli odpoledne, 6. června, jsme pořádaly první veřejné cvičení. Znamení program proveden byl, jak následuje: 1. Směs Národních písní, hudba p. Prachenského. — 2. Společný nástup Sokolek, Sokolů a žactva. — 3. Proslov, předsedka sestra R. A. Libalová. — 4. Proslov, Mayor J. C. Dahlman. — 5. Cvičení s tyčemi (barbells) Těl. Jed. Sokolek Tyrš. — 6. Prostná, žákyně Sboru Omažských Sokolek. — 7. Cvičení s kroužky, žákyně Těl. Jed. Sokolek Tyrš. — 8. Prostná a tanec, žákyně Sokolek Libuše So. Omaha. — 9. Cvičení s tyčemi, Sbor Omažských Sokolek. — 10. Prostná skupinová, Těl. Jed. Sokol Tyrš. — 11. Rej a tělocvik, Sokolky Libuše, So. Omaha. — 12. Cvičení s praporky, žáci Těl. Jed. Sokol Tyrš. — 13. Cvičení s činkami, Těl. Jed. Sokolky Tyrš. — 14. Cvičení na nářadí, Kruhy, Těl. Jed. Sokol Omaha. — Hrazda, Těl. Jed. Sokol Fugner-Tyrš So. Omaha, — Bradla, Kůň a skok, Těl. Jed. Sokol Tyrš.

Návštěva byla tak velká, že zbylo málo místa pro evičence. Musela bych mnoho psáti o každém čísle, neb celé cvičení bylo velmi dobře provedeno, jenom naše první číslo, cvičení s tyčemi (barbells) se nezdařilo zrovna nejlépe, poněvadž sestry se trochu bály, ale druhé naše vystoupení bylo o to lepší, tak že všechny jsme byly spokojeny a na první

číslo jsme zapoměly, po druhé budeme hleděti, abychom ani jednu chybu neudělaly, tak sestry naše, pamatujte si to pro příště a pilně navštěvujte cvičební hodiny. Jest to velice těžké pro cvičitele dobře na cvičení když se málokdy stane, aby všechny přítomny byly.

Všem sborům srdečně děkujeme za jejich krásně provedená čísla, kterými náš program ozdobili, také našemu cvičiteli, br. Fr. Kopeckému, za jeho námahu s námi, a všem bratrům a sestrám co nám pomáhali v práci s veřejným cvičením spojenou. Je to velká starost pořádati veřejné cvičení obzvláště když je to první a ještě není v tom žádná zkušenost, po druhé již to půjde lépe.

Večer jsme měly taneční zábavu a síň byla přeplněná, každý se bavil co nejlépe; tak že se vesele skončilo to naše první veřejné cvičení.

Ted' nás cvičí 31 Sokolek a žákyň také asi tolik. Začínáme se připravovat na příští župní závody, které se budou konati v So. Omaze, v září. Sestry čňte se, důležitá práce nás očekává. Končíme se sokolským pozdravem, Na zdar!

Blanche Vančurova, dopisovatelka.

nek v jedné knize kde právě jeden dnes všady vážený spisovatel český popisoval, kterak on se stal Sokolem, co jej k tomu pohnulo a jsem si jist, že obsah ten možná mnohého z Vás by na jiné myšlenky a cestu přivedl. — V Sokole tělocvikem zdokonalují si cvičenci nejen své tělo, utužují zdraví, ale pěstují i sílu, obratnost, krásu, vytrvalost, kázeň, přesnost, sebevědomí, hospodárnost, dobrotivost a dále odnášejí si domů radost ze života. Tyto vlastnosti měly by Sokolové i Sokolky věrným plněním pokynů br. cvičitelů si do života odnáseti. Ale bohužel se toho nestává. A co jest toho příčina? Může být dvoji: buď jest vina na straně cvičitele anebo na straně cvičenců, věřím ale a jsem přesvědčen sám, že velká část viny spadá na cvičence, obzvláště v dorostu, jak u Sokolů tak i u Sokolek. Pevně však věřím, že nynější zakládání Vzdělávacích Odborů silně přispěje a pomůže odstranit různé neplechy, které mezi cvičenci různých jednot se páší. Každý z nás dobře víme máme-li v životě veřejném něco znamenat, musíme dokonale ovládati své denní povolání, svou živnost, umění nebo řemeslo. A právě jako každodenním cvikem udržuje si Sokol neb Sokolka stá-

Sokolky Tyrš, Omaha, Neb.

Chicago, Ill., 1. července 1915.

Proč jsem Sokolem? Tato otázka bratři mne přiměla k tomu, abych hlouběji do věci se podíval a více než-li kdy před tím o ní přemýšlel. Jsem již Sokolem celou řadu let, ale jakým jsem byl? Pouze dle jména. Vykonával jsem svoje povinnosti vůči jednotě automaticky, jako nějaký stroj, ale nikdy mi na mysl nepřipadlo, že by snad opravdu život sokolský byl tak závažnou částí v životě mém jako skutečně po důkladném uvážení jest. Jsem si jist, že mnozí bratři Sokolové by mohli vypravovat to samé. Staré ale pravdivé přísloví "V zdravém těle zdravý duch", bylo mi známou frází. Mnohokrát za den jsem je odříkal, ale nebyl jsem v stavu uvědomiti si jasně, co slova ta znamenají. Zkrátka, byl jsem Sokolem mrtvým. Nikdy před tím, než-li jsem začal chápat kam tělocvik vede a jaký prospěch z něho vyplývá mne cvičení netěšilo, povely cvičitele nevykonával jsem s láskou, ale považoval jsem to za jakousi nucenou věc, a také ten výsledek podle toho vypadal. A snad bych byl takovým ještě dnes, kdyby nebyl mi do ruky přišel člá-

lou svěžest a sílu tak v soukromém povolání svém zdokonaluje se každodenním vzděláváním, získává v něm širšího rozhledu a všímá si pilně všeho co v oboru jeho práce doma i v cizině bylo vykonáno, aby z poznání toho pro sebe těžil. Tak stává se každý dobrý Sokol i Sokolka nejen silákem tělesným ale i silákem ve svém povolání. Uvažte nyní co by znamenat musil národ Sokolů, když by každý člen a členka konal svou povinnost, když by plnil poslání a úkoly Sokolské. Na zdar!

Václav Kilberger.

New York, 2. července, 1915.

Dne 23. května vyhověla naše jednota přání přistěhovaleckého komisaře F. C. Howa a pořádala společně s Těl. Sb. Paní a Dívek odpolední zábavu pro zadržené přistěhovalece na ostrově Ellis Island. Několik národností pořádalo již podobné pobavení pro ty ubožáky, již nemohou býti za příčinou války posláni zpět do svých domovů, a přišla řada také na nás. Program sestával ze zpěvů sborových i solových, Sokolky cvičily tance a cvičenci prostrná. Jednotlivá

číslo byla pěkně provedená a velmi se líbila. Jednota naše zhostila se takto čestně své povinnosti a dle vyjádření se komisaře, bylo naše vystoupení jedno z nejlepších, tam dosud provedených. Převoz a vstup na ostrov byl volný, čehož několik tisíc našich krajanů použilo k pěknému výletu.

Malé upozornění: Dle mého náhledu evičitel Sokolek měl by bráti ohled na to, k čemu to které vystoupení je určeno, by se neminulo cílem. Mnohdy sebe lépe provedené evičení, jako jsme viděli při letošních šibřinkách v Astoria, a teď opět zde, mine se cílem, trvá-li provádění příliš dlouho, tak že místo pobavení, diváky unavuje, nudí. Pak evičení není ani sledováno a s netrpělivostí se čeká na zakončení. Dojmy tyto jsem pozoroval v obou jmenovaných případech a proto na to zde k dobru věci upozorňuji.

Na den 31. května pořádán náš výroční výlet, který se nad očekávání pěkně vydařil. Zábavní výbor přičinil se všemožným způsobem, by vyhověl v každém ohledu, a to se mu také šťastně podařilo, tak že se také pěkným finančním úspěchem vykázati může. Dopoledne pořádán průvod českou čtvrtí, který byl od našich krajanů se zájmem sledován. Žel, že počet našich členů v průvodu byl malý na tak četnou jednotu. Ač členům jest dobře známo, jak se vůči nám od české svobodomyšlné školy (!!!) bezohledně jedná, přece na tolikou výzvu bratra starosty ani celých sto členů se průvodu nesúčastnilo. Na jiné poukazujeme a jim vytýkáme jejich špatné jednání vůči nám, ale sami svých povinností náležitě neplníme. Radostným pro nás bylo, že etné střelecké sbory se opět našeho průvodu i výletu účastnily, a též naši bratři z Little Ferry.

Výlet pořádán do parku p. Stockého Belvedere, kteréžto místo se všem účastníkům velice líbilo, a v každém ohledu vyhovovalo. Naše žactvo bylo opětně pohostěno a pro hochy pořádány závody v házení míčem a skoku dalekém, což bylo pobavením pro velké, a tužením pro malé.

Před pořádáním průvodu byla též provedena prohlídka stejnokroje, a tu myslím, že by bylo též správným, kdyby bratr náčelník provedl též prohlídku "metálů" a dovolil pouze ty nésti, které byly získány při závodech, kde dotyčný bratr zastupoval jednotu, nebo které mají jiný vztah k činnosti spolkové. Někteří zneužívají sokolského stejnokroje, dělajíce z něho výstavku medálů, které obratně ve všech možných závodech shánějí, při sokolském průvodu se jimi chlubí, a když pak mají závodit za jednotu, tak se tomu vyhýbají, jako se tak již dříve a nyní opět stalo.

Při podávání zprávy o tomto výletu byla opětně vyvolána veřejná debata o našem stanovisku vůči Českému Dni, pořádánému sborem zástupců České Svob. školy. Někteří členové již nesledují pravidelně činnost jednoty, požívají sluchu lidem, již o nás tvrdí, že poškozujeme českou školu. Kdyby sledovali činnost jednoty v tom směru, a věc náležitě uvážili, seznali by, že se křivda děje nám, že my nechceme nikoho poškozovati, obzvláště pak ne českou školu, kterou podporujeme ze všech českých spolků nejvíce. Proč máme ustupovati právě my ode dne, na který již skoro po třicet let výlet pořádáme, kdežto jiný spolek drží k svému prospěchu dny dva, a od něho se něco podobného nepožaduje. My jsme se pak také nabídlí, že přispějeme k vyplnění programu Českého dne dle největší naší možnosti, bude-li pořádán v jiný den, než kdy pořádáme výlet sami. Žádají-li jiní, aby jejich požadavky byly respektovány, žádejme tak i my, obzvláště tam, kde jsme v právu, a pak se bude také vůči nám i jinak jednat, bude se na naše přání bráti náležitý ohled.

Na vyzvání místní odbočky Českého Národního Sdružení, přihlásili jsme se za člena tohoto tělesa, za nepatrný roční příspěvek 10c za člena, který hradit bude každý sám. Není to mnoho, hromadně však to dá dosti velký obnos, počítá-li se na 526 členů.

Bylo by snad též správným, kdyby jednota vysílala více našich zástupců do schůzí Č. N. S., by činněji jsme se účastnili práce, která jest také i cílem veškerého Sokolstva, totiž vydobytí svobody naší drahé vlasti. Necht' podávány jsou zprávy v každé naší schůzi o tom, co se koná, aby nemohla býti vyvolána opět nemístná debata o Č. N. S., která působí zlou krev a k užtku není.

Jednota pilně se účastnila příprav k velké Husově slavnosti, náš pěvecký odbor s odbory pěveckými jiných spolků pod vedením našeho sbormistra R. Průši nacvičil zpěvy, které předneseny budou při této slavnosti. Pro předběžná vydání povoleno jednotou 25 dollarů.

Během měsíce července a srpna jsou prázdniny pro evičence, dorost a žactvo; evičit se započne opět prvním týdnem v měsíci září. — Na zdar! V. Lipský.

Upozornění chicagským jednotám!

Bratři: — Kdykoliv jste žádáni o účast v průvodu nějakém mimo N. J. S., laskavě vyšetřete u Technického Odboru N. J. S., zda radno tak učiniti. Jos. Vokál, taj.

LISTÁRNA VÝPRAVČÍHO.

Oznámení nových a vyloučených členů museli jsme pro nedostatek místa odložit do příštího čísla.

Bratři, kteří sami oznamují novou adresu, mají tuto zaslati přímo výpravčímu, s udáním adresy staré a jména jednoty, k níž náleží. Mnozí zasílají změny adres br. pořadatelům Sok. Amer. Tito musí pak zasílati změny ty výpravčímu, což jest spojeno se zbytečným vydáním a ztrátou času.

Br. A. Šulz.

Br. A. Šulz narozen byl 12. května r. 1864 v Rabsbachu, okres Shrems v Dol. Rakousích. Absolvoval 3 reálky a pak se vyučil kupectví. Roku 1882 před odvodem ujel do Ameriky. V Detroit žil plných 33 roků. Po příjezdu do Detroit vyučil se doutníkářství, po čase začal vyrábět doutníky, v kterémžto obchodě byl až do své smrti. Zemřel 27. května 1915. — Do Těl. Jednoty Sokol Podlipný byl přijat 6. června 1890. Příští volby zvolen byl pokladníkem, kterýžto úřad zastával až do svého skonu s nevšední obětavostí a pílí. Možno jej stavěti za vzor.

ZÁPISY A RŮZNÉ ZPRÁVY.

**ZÁPIS O PRAVIDELNÉ SCHŮZI VÝK. VÝBORU N. J. S.,
konané dne 28. června, 1915.**

Br. jednatel zahájil schůzi a oznámil, že br. starosta do-
staví se později a br. náměstek z důležitých příčin nemůže
se této schůzi účastnit. Za prozatímního starostu zvolen
br. Čermák.

Nepřítomni v této schůzi byli bři. dr. Mueller, Jurka,
Špaček, Matas, Hejlik, Mareška a sestry Splavcová, Schefflo-
vá, Štěpánková a Hanzlíková. Později dostavil se br.
Šiman. Z nepřítomných omluveni byli bři. Mueller, Mareška
a sestry Splavcová, Schefflová.

Br. jednatel oznamuje, že Sokolky Rozvoj přihlášily
za zástupkyni sestru Šístkovou, která byla přítomna. Br.
proz. starosta uvítal zmíněnou sestru a žádal, by dle možno-
sti navštěvovala schůze V. V. co nejvíce pravidelně.

Br. Továrek omlouvá svoji nepřítomnost v předcháze-
jící schůzi. Omluva přijata.

Čten zápis o pravidelné schůzi V. V., obdývané dne 7.
června a přijat s opravou, že výbor na prozkoumání ná-
črtu stanov pro Č. A. O. S. měl pouze vypracovati odpovědi
výboru do New Yorku.

T. J. S. New Prague, Minn. zasílá dopis, v kterém při-
hlašuje se za člena N. J. S. Usneseno zmíněnou jednotu
přijmouti a br. jednatel poukázán ostatní vyříditi.

Plzenský Sokol v Chicagu navrhuje dopisem, by V. V.
požádal Č. S. Pomocný Výbor, by peníze odevzdané jedno-
tami N. J. S. přenesl na Č. Národní Sdružení, dále žádá
záslužné listiny pro br. J. Čuňáta, V. Donáta, J. F. Hon-
sika, V. Kadlece, F. Pecivala, F. Řihu, Jana Masáčka,
V. Šídlo, J. Vašumpaura, J. E. Zárobského, J. Urbana a
Stan. Rikla a doporučuje, by V. V. zaopatřil vkusnější
záslužné listiny. Dále žádá o vystavení opisu diplomu pro
jednotu. Po vysvětlení br. Vlka, zástupce do Č. S. Pom.
Výboru, hlasováno o návrhu požádati Č. S. P. V., by peníze,
odevzdané V. V. co výtěžek z veřejného cvičení, byly pře-
neseny Českému Národnímu Sdružení. Pro návrh hlasovali
bři. Vonášek, Vlk, Houser, Svoboda, Haller a sestra Šíst-
ková. Proti: bři. Roubal, Čapek, Lang, Továrek, Otcovský
a Chmatal. Br. proz. starosta přidal se k návrhu, čímž
tento přijat. Záležitost obstarávání vkusnějších záslužných
listin odkázána výboru na diplomy, by vyšetřil, zdali jest
nutno tyto listiny měniti a podal zprávu do příští schůze.
Br. jednatel požádan, by vystavil žádaný opis diplomu a
záslužné listiny jmenovaným bratrům, pakli shledá, že jsou
k nim oprávněni.

T. J. S. Berwyn zasílá dopis, v kterém oznamuje, že
pořádání bude zvláštní sokolské představení a žádá, by
V. V. spolupracoval na úspěchu tohoto. Zástupcům dáno
na vědomí, by ve svých jednotách pracovali ve prospěch
totoho představení.

Svaz Chorvatského Sokola zasílá pozvání k účasti
se sletu, který pořádá v Clevelandu. Rozhodnuto požádati
Župu Severo-Vých. by dle možnosti N. J. S. na onom sletu
zastupovala a bude-li nutno finanční pomoci, že V. V. vy-
jde částečně vstříc.

T. J. S. Montgomery zasílá stanovy k schválení. Br.
T. Vonášek za výbor na stanovy sděluje, že tytéž přehlédl a
neshledal v nich nic, co by se přičilo stanovám N. J. S.

T. J. S. Fuegner v Long Island City žádá záslužný li-
stinu pro br. V. Zvoníka. Odkázáno br. jednateli k vy-
šetření.

T. J. S. Vyšehrad v Lucas, Kans. a T. J. Schuyler, Neb.
zasílají čtvrtletní poplatky a děkují za poshování.
Zprávy přijaty.

T. J. S. Žižka v Dallas, Tex. žádá, by V. V. rozeslal
na jednoty k odhlasování, by jednotě této byly poplatky
na jeden rok poshovány. Žádosti vyhověno.

Slavnostní Výbor Sokola St. Louis děkuje dopisem za
účast V. V. na slavnosti 50 letého trvání jednoty. Dopis
přijat.

Ústřední výbor Župy Střední odporučuje, by V. V.
předložil jednotám k odhlasování, by br. Erben, zakláda-
jící člen nejstarší sokolské jednoty v Americe, byl jme-
nován čestným členem Národní Jednoty Sokolské. T. J.
S. St. Louis zasílá resoluci, žádající totéž. Usneseno
návrh tento rozeslati jednotám k odhlasování.

T. J. S. Tyrš, Waco, Tex. zasílá zprávu o svojí činnosti.
Vzato na vědomí.

T. J. S. St. Louis žádá o zaslání různých tiskopisů.
Br. jednatel oznamuje, že již vyřídil.

Čten dopis Svazu Svobodomyslných v Americe, v kte-
rém činí V. V. pozvání ku účasti na sjezdu v Chicagu, v
červenci pořádanému. Vzdělávací Odbor zasílá dopis,
týkající se tohoto sjezdu. Rozhodnuto, by Výkonný Výbor,
Technický Odbor a Vzdělávací Odbor byly zastoupeny po
jednom zástupci a za V. V. jmenován br. Vonášek. Br.
jednatel požádan oznámiti T. O. a V. O., by si samy svoje
zástupce ustanovily. Výbor na stanovy oznamuje, že pro-
hlédl a schválil stanovy U. V. Župy Západní a Sokola Tábor
Slovanské Lípy.

Výbor na diplomy oznamuje, že diplomy jsou hotovy,
předkládá tyto a účt na \$100.00. Diplomy přijaty a účet
povolen k vyplacení.

Ústřední Výbor Župy Střední oznamuje, že uzavřel
smlouvu s br. Sedlákem na pořádání cestovních kursů, za-
sílá opis této a oznamuje, že s kursem započato bude 1.
července. Smlouva schválena.

Br. Vokřál za T. O. sděluje, že bylo nutno z některých
příčin započít s kursem v Cedar Rapids na místě v Chicagu,
jak původně usnešeno. Přijat návrh na znovuvyřízení usne-
sení v minulé schůzi, by s kursem započato bylo v Chi-
cagu, načež usneseno schváliti zahájení kursu v Cedar
Rapids.

Br. Čapek za účtující Výbor oznamuje, že výbor pro-
hlédl knihy a vynašel tyto v úplném pořádku. Zpráva
přijata.

Vreční náčelník br. Pokorný podává zprávu o účasti
v zákonodárně při jednání o tělocvičných předlohách a
oznamuje, že vydání s touto cestou hraditi si bude sám.
Zpráva přijata a br. náčelníku poděkováno.

Br. jednatel oznamuje, že Plzenský Sokol v Chicagu
zaslal částku \$200.00 pro České Národní Sdružení a táže se,
má-li tyto peníze ihned odevzdati, aneb podržeti do doby,
kdy se sejdou větší částka. Rozhodnuto, by veškeré dary
od jednot v budoucnosti byly přijímány a potvrzeny jedna-
telem a ihned odevzdány na příslušné místo na jméno
Národní Jednoty Sokolské.

Zpráva jednatele za měsíc červen zní, jak následuje:

Příjem za červen.

4. června Sokol Chicago, přisp.	\$106.80
Sokolky San Francisco, přisp.	1.05
12. T. J. S. Schuyler, Neb. přisp.	34.00
do fondu sjezd.	8.40
na výměnu	.10
15. J. Sazima New York City za knihy	.90
21. T. J. S. Vyšehrad, Lucas, Kas., přisp. za r. 1913..	17.90
T. J. S. Vyšehrad, do fondu sjezd.	4.00
T. J. S. Vyšehrad, přisp. za r. 1914	19.20

T. J. S. Vyšehrad, za I. ¼l. 1915	4.80
22. T. J. S. New Prague, Minn., zápisné	5.00
23. T. J. S. Owatonna, Minn., přisp.	12.90
24. T. J. S. Westfield, Mass. přisp.	12.30
25. Sokol Blesk, Baltimore, Md.	65.20
25. Sokolky Newark, N. J., přisp.	1.65
Plzeňský Sokol Č. N. Sdružení	200.00
American State Bank, úroky	2.74
30. K. H. Borovský, Ennis, Tex., přisp.	8.10

Úhrnný příjem \$ 505.04
Z minulého měsíce 2678.58

3183.62

Vydání 1695.29

Hotovost na banku \$2488.33

Vydání.

Čís. poukázky.

917 Vonásek T. za redakci červnového S. A.	\$ 45.00
918 Čermák J. za redakci T. Hl. v S. A.	15.00
919 Národní Tiskárna za tisk zvětšeného S. Amer.	329.09
\$293.95, dopravu 35.14	1.20
920 Goes Lithograph Co. za prázdnostisky	5.00
921 Franklin Engr. Co. za stočky	100.00
922 Bohunek R., za tisk 100 diplomů	200.00
923 Česk. Národní Sdružení	

Úhrnem \$695.29

Příjem.		Vydání:	
Příspěvky	\$283.90	Tisk S. A.	\$293.95
Vstupné	5.00	Doprava	35.14
Fond sjezdový	12.40	Redakce	60.00
Úrok z banku	2.74	Stočky	5.00
Knihy	.90	Různé	1.20
Různé	200.10	Různé	100.00
		Různé Č. N. S.	200.00
	505.04		\$695.29

Finanční stav.

Dluhopisy.	\$3,000.00
Hotovost v poklad.	2,488.33
Směn. pohledávky za přisp. a f. sjzd.	1,475.45
Záloha na nářadí	581.50

Celkem \$7,545.28

Z toho patří do fondu.

Různé	\$ 10.00
Sjezd. fond.	1,102.37
Dluh do fondu sjezd.	109.00
Základní N. J. S.	300.00
Úrazový	438.50
Pro evičit. běh	54.85
Ústřed. Mat. Škol.	6.20

Celkem \$2,020.92

Ad. Vlk, tajemník.

T. J. S. Dallas, Texas žádá tímto poshovění poplatků k N. J. S. na celý rok. Podnikla stavbu vlastní tělocvičny a tu každý cent musí být nyní věnován na umoření nejnaléhavějších dluhů. Jelikož V. V. nemá práva vyhověti žádostem druhu takového, je nutno, by jednoty hlasováním žádost tuto buď podpořily neb zamítly.

PROTOKOL ZE SCHŮZE VZDĚLAVACÍHO ODB. N. J. S. KONANÉ DNE 14. KVĚTNA 1915.

Schůzi zahájil předseda br. Dr. Anton Mueller za přítomnosti následujících členů: Dr. Františka Išky, Dr. Jos. Pecivála, F. C. Layera, Vik. Soukupa, Tomáše Vanáška, Karla Krásného a sestry Kláry Klausové.

Byl čten dopis od p. Tomáše Čapka, autora nově vydaného anglického spisu "Bohemia under Habsburg Misrule," jenž vzat ku vědomí.

Bratr Vonásek oznamuje, že Výkonný Výbor N. J. S. byl by ochoten zakoupiti pro každou ze svých 96 jednot po jednom exempláři panem Čapkem vydaného spisu, ale že V. V. předává záležitost koupě knih Vzdělavacímu Výboru k odporučení.

Bylo vyměřeno několik názorů, jeden byl, by se knihy zakoupily ihned, tak aby nakladatel, nedal-li je ještě do tisku, byl pozvuzen a lépe ji vypravil. Dále bylo poukázováno, že již jména přispívatelů, jako prof. Miller, Monroe a j., jsou dosti dobrou zárukou, že spis bude literárně cenným.

Jiný návrh zněl, by se s koupí posečkalo, až dílo vyjde tiskem a bude možno je prostudovati a teprve pak, shledáno-li bude za skutečně cenné, je Výkonnému Výboru odporučiti k zakoupení. Tento druhý návrh byl přijat a s koupí knih má se posečkati.

Mezi došlými dopisy byla opět řada povzbuzujících dopisů, které došly od různých jednot jako odpovědi na zasláné dotazníky. Následují dopisy byly čteny:

Od Tělocvičné Jednoty "Lorain", Lorain, O. T. J. Sokol Hawthorne, Hawthorne, Ill. Sokol Tábor Slovanské Lípy, Chicago, Ill. T. J. Sokol "Oklahoma City", Oklahoma City, Okla. T. J. Sokol Čtenářské Zábavní Besedy, Portland, Ore. T. J. Sokol Karel Jonáš, Cicero, Ill. T. J. Sokol Tyrš, Omaha, Neb. Česko-Americký Sokol, Chicago, Ill. T. J. Sokol Vrehlický, Marshalltown, Ia. T. J. Sokol Podlipný, Detroit, Mich. T. J. Sokol Omaha, Omaha, Neb. T. J. Tyrš, Cedar Rapids, Ia. Tělocvičný Sbor Dívek a Paní v Long Island City, L. I. Sbor Sokolek Libuše, Dallas, Tex. Sbor Omažských Sokolek, Omaha, Neb.

Všechny dopisy byly přijaty a tajemníku uloženo, by všechny dotazy co nejdříve zodpověděl.

Přítomný br. F. C. Layer sděluje, že i Plzeňský Sokol s návrhem Vzdělavacího Odboru plně souhlasí a oznamuje členy Vzdělavacího Odboru Plzeňského Sokola bratry: Josefa Čermáka, Josefa Voborského a A. Nováka. Zpráva br. Layera vzata s potěšením ku vědomí.

Bylo jednáno o tom, jakým směrem měl by Vzdělavací Odbor postupovati, by jeho snaha setkala se s žádoucím pochopením.

Všeobecně bylo uznáváno, že program nesmí býti suchopárně vědecký, ale že má vyvážet v pořádání zábavních přednášek, neboť jinak minul by se účinkem.

Br. Dr. Iška odporučuje, by Vzdělavací Odbor vypracoval pro všechny jednoty kratší řeči, pro každý měsíc jinou, odpovídající době, kdy je přednášena a kterou by některý schopný Sokol při evičení buď přečetl neb přednesl. Dr. Iška dovozuje, že tělocvik sokolský liší se od obvyklého sportu tím, že v sokolstvu poji se pěstění těla s pěstěním ducha a tím že obě tyto zásady byly by spojeny.

Br. Layer podotýká, že každá jednotka má jednou měsíčně evičiti pořadová evičení a míní, že dr. Iškou navržené proslovy hodily by se dobře k této příležitosti, při nástupu k pořadovým evičením. Pro zimní sezonu odporučuje br. Iška přátelské večírky.

Dr. Pecivál míní, že na venkově setkaly by se přednášky s větším zájmem, kdyby provázeny byly hudební produkcí.

Bratr Tomáš Vonásek navrhuje, by se nejprve vypracoval Sokolský kalendář, který by obsahoval všechna důležitá data, jež mají být sokolstvem vzpomínána. Návrh tento přijat a usneseno, by kalendář vypracoval dr. Fisher dle kalendáře používaného Č. O. S. a až bude vypracován, bude uveřejněn v Sokole Americkém. Dle kalendáře vypracují se pak proslovy jednotám.

Sestra Klausová sděluje, že vyjednává stále ohledně zamýšlených dětských večírků s několika dámami a výsledkem že sdělí později.

Usneseno, by příští schůze konala se v pátek, dne 11. června v 8 hodin večer v Plzenském Sokole. Tajemník má obeslati k ní členy Vzdělávacích Odborů všech místních jednot za účelem poradním.

Jelikož jiného k projednávání nebylo, prohlásil br. předseda schůzi za skončenou.

Karel Krásný, tajemník.

Na žádost T. J. S. St. Louis, projevenou touto resolucí,

Jelikož jest naší sokolskou povinností, projevit uznání za každou významnou službu ve prospěch sokolství, národní neb humanitní vykonanou a jelikož založení první tělocvičné jednoty v Americe za takovou významnou službu považujeme a jelikož v našem středu dosud žije jeden z oněch zakladatelů, který jest podobného uznání hoden, pročť budiž usneseno, by br. Jan B. Erben, byl jmenován čestným členem Nár. Jedn. Sokolské.

Fr. Holman, starosta; Josef Král, tajemník.

předkládáme tímto všem jednotám k uvážení a odhlasování návrhu, by br. J. Erben jmenován byl čestným členem Národní Jednoty Sokolské.

Stanovy naše sice předepisují, že pouze sjezd jmenuje čestné členy, v tomto případě dlužno však učiniti výjimku, neb do sjezdu je ještě daleko a br. Erben již 82 roků stár je. Prání St. Louiské jednoty je současně i přáním předsednictva Ústředního výboru župy střední, které přišlo s podobným návrhem. — Žádáme jednoty o brzké sdělení výsledku hlasování.

Třetí sjezd svobodomyšlných.

V neděli dopoledne, 4. července, zahájen byl v Chicagu sjezd svobodomyšlných a skončil v pondělí odpoledne. Průběh jeho byl dosti hladký díky předsednictví občana E. V. Vosky z New Yorku. Ke sjezdu se vrátíme v příštím čísle.

Uctění památky M. Tyrše.

Chicagským sestrám a bratřím naskytuje se vhodná příležitost uctít památku nesmrtelného zakladatele Sokolstva M. Tyrše a při tom podpořiti i čilou jednotu naší Berwyn. V sobotu dne 7. srpna představí Dramatický Odbor jmenované jednoty založení první jednoty sokolské třemi scénami, které byl sestavil nadšený pracovník a písmák sokolský K. Domorázek, nám více známý jako Ruch. Na 7. srpna připadá 31. výročí úmrtí M. Tyrše a v listopadu r. 1865 — tedy před 50 lety, zemřel náš Fuegner. Hlediště Sokola Chicago mělo by býti dne toho zaplněno sestrami a bratřimi do posledního místečka.

Výňatek ze zprávy o veřejném cvičení.

Jak se toto shoduje s myšlenkou pravé výchovy tělesné? „Byli to caparti od 6 do 9 let stáří a nejmladší 4 letý Sokolík, který s největší námahou nesl činky, byl odměňován zvláště bouří pochvaly, radostného smíchu a údivu. Hoši se drželi statečně, 4 oddíly soustavy ne snad nejjednodušší, se cvičeny.“

Přehled oslav Husových.

Abychom měli správný přehled toho, co jednoty naše vykonaly k uctění 500 leté památky mistra Jana Husa, žádám dopisovatele každé jednoty, aby napsal stručnou zprávu o tom, co jeho jednotou bylo vykonáno a jak se přípravy zdařily, jaká na oslavách účast. Přehled tento bude jakýmsi obrazem pochopení povinností našich a bude také i ukázkou směrnatnou vzdělávací činnosti naší. Rád bych měl obraz tento v celku a proto je nutno, abych zprávy měl nejdříve do 1. srpna. Kde jednoty pracovaly společně se spolky místními, je dlužno uvést, jaký podíl brali zástupci její na přípravných pracích. Představuji si to takto: Jednota N. N. pořádala oslavu dne..... v síni Českým řečníkem byl anglickým Účast byla as hlav. Program byl následovní..... Neb: jednoty N. N. pracovaly na oslavě s místními svobodomyšlnými spolky. Měla v sdružení zástupců Pořad slavnosti byl: Pořadatel.

Vzpomínky na naše velikány.

29. července 1793 narodil se Jan Kollár. Slávin v úvodu k životopisu jeho píše: „Člověk prý zemře! Básník zemře! Jen málo, velmi málo těch, kdož poslání jsou z mnohých tisíců, aby pro věčné časy žili v srdcích svého národa, či dokonce aby všem národům stejně zářili, bohatě obdařeni věčnými vavříny, na věky obdivováni a zbožňováni. A jen přeskrmný hlouček jest jich od tisíců let a k málo těm vyvolených patří i náš Kollár. Znáte jeho „Slávy deery“, znáte zpěvy ty opěvující naši slávu a v barvách odstrašujících úpadek náš, nejásali jste s Kollárem nad velikostí národa našeho a neplakali jste s ním nade hroby polabských Slovanů? Marná otázka. Kdož by, jsa jen poněkud obeznámen s historií vzkříšení národa našeho, neznal jméno Kollárovo, kdož by nebyl v dobách trudných čerpal z jeho „Slávy deery“ posilu pro dni nastávající, kdož by neznal toho nadšeného apoštola slávy národní, jenž národu a vlasti život svůj zasvětil?“

14. června 1798 narodil se Fr. Palacký, jenž zván jest vším právem otcem národa, protože jeho život byl přímo srostlý s nejnovějšími osudy jeho. Jemu děkujeme za vzkříšení a poznání své, jemu jsme zavázáni neskonale vděčností za to, že vzrumbav dějiny naše z zapomenutí, učinil nás národem, jenž se vztýčenou hlavou může vkročiti mezi ostatní národy a hrdě provolati: „Já jsem Čech!“

V Milwaukee bylo 5. a 6. června t. r. oslavováno 50leté výročí založení Wisconsinského turnerského okrsku. První okrskové cvičení bylo pořádáno v Racine r. 1865 — za těch 50 roků bylo jich odbýváno 38. Georg Brosius dostal tehdy první cenu, při oslavě 25letého výročí ještě vedl cvičení, tentokrát se však nemohl slavností účastnit a omluvil se dopisem.

Letní běh semináře evičitelského začal 28. června a skončil 24. července. Podrobnosti možno dostati adresováním: Normal College, North American Gymnastic Union, 415 E. Michigan St. Indianapolis, Ind.

Turnerské okrskové cvičení na pobřeží pacifického bude odbýváno 25. a 26. července v Stadium světové výstavy. Sjezd turnerů bude v dnech 27., 28. a 29. července.

Vydavatel německého úředního turnerského listu „Amerikanische Turnzeitung“ stěžuje si na nedostatek finanční podpory. Přičítá to odumírání starých Turnerů, mladí turneré, byť ještě německy mluvili, číst již nedovedou, aspoň ne z německého písma. Aby náprava byla učiněna, doporučuje se sjezdu by list byl tištěn latinkou. Jest také vypsána odměna na nejlepší odpověď na otázku: Jak možno

zájem mladíků o turnerství získati a udržeti?" Podobná otázka je časovou i u nás a pořadatel listu, vypisuje také odměnu a to deseti dollarů za nejlepší pojednání o této otázce.

ZE SOKOLA BERWYN.

Příštího měsíce dne 8. srpna připadá jedenatřicáté výročí úmrtí Dr. Mir. Tyrše a zároveň tento rok jest 50letým výročí úmrtí Jindřicha Fuegnera a 50leté jubileum založení Sokolstva v Americe. Dram. Odbor Sokola Berwyn pořádá slavnostní tento rok sokolské divadelní představení v sobotu dne 7. srpna t. r. v síni Sokola Chicago. Jsou to dvě scény ze života Dr. M. Tyrše a Jindřicha Fuegnera obou to zakladatelů Sokolstva a účastníků pracovníků Ferd. Náprstka, Em. Tonnera, JUDr. Tomáše Černého, Dr. Juliuse Grégra, Jana Kryšpína, knížete Dr. Thurn-Taxisa a jiných. Na této první schůzi, konané dne 2. března 1862, řečnil ohnivě MUDr. E. Grégr o účelu spolku odchovávat vlasti i národu muže statečné i svobodomyšlné.

Poněvadž dosud poměry o založení první Sokolské Jednoty vůbec širšímu obecnstvu a i zde rozeným Sokolům a Sokolkám známy nejsou, odhodlal se Dram. Odbor Sokola Berwyn předvésti to na divadelní scéně, dle sepsaného díla K. Domorázek-Mráz: Tři scény, v nichž znázorněn jest průběh tehdejšího jednání a zjevení touhy Dr. Tyrše, které on cele podlehl, posvětil jí veškeré záhyby ducha svého, celý život svůj. Některé výstupy jsou opět veselého rázu, takže představení jest nejen poučné nýbrž i humorem protkané. Žádný uvědomělý národovec, zvláště Sokolové, neměli by si nechatí ujiti tak vzácnou příležitost. K doplnění scenerie sestaven pak bude živý obraz. Režie nalézá se v osvědčených rukou p. Fr. Lesčinského.

Každý dopisovatel stěžuje si na ty samé nesnáze: Jednoty podobají se úlům včel, kde jest málo pracovníků a mnoho trubečů, ačkoliv i včely dospěly tak daleko, že počet trubečů omezují — příroda sama dobré věci pomáhá. V našem městečku jsme tak na tom jako některé západní venkovské Jednoty avšak my musíme závoditi se silnými Jednotami sousedického Chicaga. Ten hrozný úpír "prohibice" roztahuje makadla všude i kam by neměla, a při takových suchých zábavách pořádající výbor finančně pohoří a stává se že mnohdy při podání zprávy stydí se za deficit ač se snaží co síly stačí by program neb samotná zábava byla co nejlepší. Nemyslím říci, že pivo jest naším požitkem ale jest jediným zdrojem příjmů. Nebudou-li občané Chicaga bedlivě na stráži i oni počítí tihu a sevření prohibice. Cvičení pořádané v měsíci květnu pod řízením cvičitele br. J. Holána vydařilo se morálně ale finančně doznali jsme schodek.

Minulé zimy sebral Dram. Odbor několik představení avšak vzhledem k tomu, že tento první rok bylo mnoho vydání k úpravě našeho malého jeviště či spíše podíum z něhož si jeviště utvoří, tak rovnalo se skorem vydání příjmům.

Dne 31. května zemřel po týden trvající nemoci, při které do posledního dne chodil, br. J. Fuksa na zánět léních svalů (Erysipelas) což rozšířilo se až k mozku. Zemřel byl neunavný a nezištný národní pracovník a dovedný malíř písmen zanechav za sebou pomník jeho práce vyzdobené jeviště a scenerii hradu Křivokláta na oponě.

Měsíční vydání budovy Sokola jest tak veliké, že zábavy a divadla nevynáší dosti příjmů k jich hrazení. Měl bych těch stezků mnoho zvláště o liknavosti mnohých bratrů ale co jest to platno, toho se dočítám od všech br. dopisovatelů ze všech končin.

Přál bych si ze srdce, by tento odvážný krok, který Dram. Odbor podniká, obdařen byl též korunou úspěchu i finančně, aby vyčerpaná pokladna sborová s jistotou hleděla budoucnosti vstříc. Nuže, na shledanou! E. B. Čámský.

NECHTE PŘENÉST PŘÍSPĚVKY DO FONDU Č. N. S.

Česko-Slovanský Pomocný Výbor, jehož sběrací listiny přijmul Výk. Výb. N. J. S. za své a rozeslal je po všech jednotách, nemůže posílati do Čech na úlevu bídy vdov a sirotek ani jednoho centu. V Rakousku pohlížejí na Výbor ten jako na revoluční a každá jeho finanční záležitost byla by vládou zabavena. Výbor ten sebral na \$18,000.00, z čehož již část byla poslána do Srbska, Francie. Do Srbska šla v podobě spodního prádla a oděvů pro české zajatce a v lékařských obvazech a pomůckách. České Národní Sdružení potřebuje nyní nutně peněz na podporu akce, směřující k osvobození naší milé vlasti a tu by mohl Pomocný Výbor pomoci, kdyby větší část peněz sebraných přenesl do pokladny Národního Sdružení. Sám o sobě to nechce učiniti. Je k tomu zapotřebí svolení každého, kdo přispěl na účel ve sběracích listinách vytknutý. Proto vyzíváme všechny naše jednoty, které přispěly do fondu Pomoc. Výb., aby požádaly týž o přenesení příspěvků jejich do pokladny Č. N. Sdružení, aby toto mohlo výhodněji pracovati. Veškeré sbírky bud' tež nyní konány pouze pro České Národní Sdružení a bud' tež posílány k rukoum jednatele V. V. bychom věděli s určitostí, jakým obnosem jednoty v N. J. S. sdružené přispěly na podporu hnutí toho.

DÍKŮVZDÁNÍ!

Tímto projevujem naše uznání a bratrský dík ctěnému Výk. Výb. Nár. Jed. Sok. za vyslání zástupce a vzorného družstva; při slavnosti upomínky 50tiletého výročí založení prvního Tělocvičného Spolku v St. Louis, Mo.

Dále dík milé Střední Župě a Sokolům z Cedar Rapids, Iowa, bratrské jednotě Tábor Slovanské Lípa za vyslání družstva, jakož i všem jednotám, které vyslaly své zástupce.

Bude nám milou a dlouhou upomínkou Váš milý pobyt mezi námi.

Všem platí naše sokolské Na zdar!

Slavnostní Výbor Těl. Jed. Sok. v St. Louis, Mo.

Fr. J. Holman,

před. výboru.

Vác. K. Triska,

tajemník výboru.

VYSLOVENÍ SOUSTRASTI.

Neúprosná smrt' zasáhnuvši ledovou svojí rukou v kroužek náš, sklátila v předčasný hrob naše milého bratra, drahého přítele Josefa Fišera.

Bratr Josef Fišer nejen jako nadšený Sokol ale i jako člen toho největšího spoločujícího kolosa, lidské společnosti choval se vždy vzorně, snaže se při tom přírodou mu svěřené hřivny co nejvíce rozmnožiti, pročez jest nám smrti jeho želeť tím více.

Truchlícím pozůstalým projevujeme nejhlubší soustrast'.

Za Těl. Jed. Sokol Tyrš, Waco, Tex.,

Jan Faltejsek,

Jan Kapoun.

Zpráva náčelníka Župy Východní za I. čtvrtletí 1915.

Jméno Jednoty:	Počet členů	Členů cvičících	Kolik družstev ?	Počet hod. cvič.	Úhrnná návštěva	Prům. návštěva	Žáků od 14 roků	Kolik družstev ?	Počet hod. cvič.	Úhrnná návštěva	Prům. návštěva	Žáček od 14 roků	Kolik družstev ?	Počet hod. cvič.	Úhrnná návštěva	Prům. návštěva	Žáků do 14 roků	Kolik družstev ?	Počet hod. cvič.	Úhrnná návštěva	Prům. návštěva	Žáček do 14 roků	Kolik družstev ?	Počet hod. cvič.	Úhrnná návštěva	Prům. návštěva
Sok. Jednota Blesk, Baltimore, Md..	223	19	3	31	445	14	25	3	26	523	20	36	2	26	779	30	16	1	23	725	14	39	1	25	828	33
Sokolky Blesk, Baltimore, Md.....	39	16	1	12	106	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
T. J. S. Fügner, L. I., N. Y.....	66	7	1	4	14	3	3	1	4	10	2	—	—	—	—	—	27	2	23	510	22	9	1	12	74	6
T. Sbor D. a P. Fügner, L. I., N. Y..	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	necvičí.
T. J. S. Little Ferry, N. J.....	—	11	1	9	59	7	8	1	9	50	6	—	—	—	—	—	26	1	9	220	25	35	2	8	229	26 za leden.
T. Sbor D. a P. Little Ferry, N. J..	42	12	1	22	223	10	—	—	—	—	—	8	1	22	174	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
T. J. S. New York, N. Y.....	526	82	8	24	1194	50	69	6	21	817	39	—	—	—	—	—	287	14	22	4867	221	—	—	—	—	—
T. Sbor D. a P. New York, N. Y....	272	25	2	12	199	17	—	—	—	—	—	27	2	12	208	18	—	—	—	—	—	210	10	24	3456	144
T. J. S. Svornost, Morisania, N. Y..	47	4	1	10	24	3	3	1	10	21	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— za leden pouze.
T. J. S. Westfield, Mass.....	41	6	1	18	51	5	8	2	18	69	7	6	1	18	49	5	16	2	18	139	15	24	2	18	198	22 zpráva za leden.

Počet a jména jednotlivých odborů v Župě:

Cvičení pořadových	5
Cvičitelských sborů	6
Odbory dramatické	3
Tělocvičny vlastní	5
Návštěva	189
Členů	32
Pěvecké	2
Trubačský	1

Zprávy nezaslaly následující jednoty:

Č. T. Z. Sp. Sokol Bohemia, L. I., N. Y.; T. J. S. East Islip, L. I., N. Y.; T. J. S. Newark, N. J.; T. Sbor Dívek a Paní Newark, N. J.; T. J. S. Philadelphia, Pa.

Povšechné poznámky župního náčelníka:

Poněvadž skoro polovice jednot zprávy nezaslala, žádám tímto bratry náčelníky a sestry náčelnice, aby zaslali zprávy vždy nejdéle jeden měsíc po ukončení každého čtvrtletí. V pádu že necvičí necht' zašlou zprávu s počtem členů, odborů atd. s poznámkou "necvičíme" a možno-li udat příčinu. V pádu, že jednota nemá cvičitele, necht' se obrátí na župního náčelníka.

Na zdar!

Antonín Mysliveček, župní náčelník.

Zpráva náčelníka N. J. S. za rok 1914.

Jméno jednoty:	Počet všech příslušníků jednoty								Sokolové				Sokolky				Žačky od 14 r.				Žačky do 14 r.				Žáci od 14 roků				Žáci do 14 r.			
	Všech členů	Členů cvičících	Žáků od 14 roků	Žáků do 14 roků	Žáčků od 14 roků	Žáčků do 14 roků	Všech Sokolek	Sokolek cvičících	Kolikrát cvičili	Kolik družstev	Úhrnná návštěva	Prům. návštěva	Kolikrát cvičili	Kolik družstev	Úhrnná návštěva	Prům. návštěva	Kolikrát cvičili	Kolik družstev	Úhrnná návštěva	Prům. návštěva	Kolikrát cvičily	Kolik družstev	Úhrnná návštěva	Prům. návštěva	Kolikrát cvičily	Kolik družstev	Úhrnná návštěva	Prům. návštěva	Kolikrát cvičili	Kolik družstev	Úhrnná návštěva	Prům. návštěva
Župa Východní.																																
T. Sbor Dívek a Paní, L. I., N. Y.	65	7	3	34	—	8	30	—	56	1	225	4	necvičili				—	—	—	—	24	1	168	7	56	1	141	3	84	2	1640	20
T. J. S. Fugner, Long Island City.	217	20	18	38	12	14	38	23	152	2	2232	20	104	1	1788	17	108	1	1260	12	104	1	1372	13	152	2	2208	15	108	2	3552	13
Sokolky Blesk, Baltimore, Md.	59	8	—	20	—	24	39	7	120	1	696	6	28	1	208	4	88	1	824	9	64	1	1232	19	—	—	—	64	1	984	16	
T. J. S. Newark, N. J.	12	necvičili							—	—	—	—	—	—	—	—	39	1	101	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Č. T. Z. Sp. Sok. Bohemia, L. I., N. Y. ..	52	5	5	—	—	—	—	—	39	1	100	3	—	—	—	—	39	1	101	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
T. J. S. Svornost, Morrisania, N. Y.	527	70	63	277	34	210	265	26	88	8	4131	47	40	2	656	16	40	2	656	16	92	10	12960	141	76	6	2668	35	56	14	16352	215
T. Sbor Dívek a Paní New York, N. Y.	42	6	16	28	4	25	—	—	18	1	90	5	—	—	—	—	14	1	62	4	14	1	321	20	14	2	229	14	14	2	351	22
T. J. S. New York, N. Y.	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
T. J. S. Philadelphia, Pa.	86	6	7	27	9	35	39	14	108	1	476	4	88	1	960	11	88	1	824	9	104	2	1232	32	—	—	—	—	108	1	2340	22
T. S. D. a P. Little Ferry, N. J.	66	7	3	34	—	8	—	—	32	1	232	4	32	1	172	3	—	—	—	—	24	1	167	7	—	—	—	—	84	2	1640	20
T. J. Sokol Little Ferry, N. J.	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
T. J. Sokol Fugner, L. I., N. Y.																																
T. J. Sokol East Islip, L. I., N. Y.																																
Župa Západní.																																
Sokolky Omaha, Neb.	195	20	19	29	13	30	57	41	100	2	884	8	63	2	1104	17	48	1	627	13	25	1	609	24	100	2	1104	11	92	2	1844	20
T. J. S. Omaha, Neb.	130	18	7	35	7	31	35	16	92	2	996	11	64	1	736	11	92	1	356	4	96	2	2804	29	64	1	304	5	54	1	1196	21
Sokolky Libuše, So. Omaha, Neb.	120	38	—	35	—	31	—	28	102	3	2894	29	14	1	302	21	—	—	—	—	36	2	901	27	—	—	—	—	96	2	2496	26
Fugner-Tyrš, So. Omaha, Neb.	65	4	10	—	—	—	10	1	23	60	3	—	—	—	—	—	23	1	110	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
T. J. S. Tyrš, Omaha, Neb.	42	10	—	14	—	16	10	10	5	1	35	7	10	1	96	9	—	—	—	—	14	1	163	12	—	—	—	—	14	1	162	11
T. J. S. Crete, Neb.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
T. J. S. Dodge, Neb.	52	6	6	7	—	—	11	8	40	1	138	3	38	1	208	5	—	—	—	—	—	—	—	—	60	1	204	3	60	1	244	4
Sokolky Vlastenky, Schuyler, Neb.	40	9	4	5	—	—	—	—	50	1	348	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	1	162	3	50	1	156	3
T. J. S. Schuyler, Neb.																																
T. J. S. Prague, Oklahoma, Okla.																																

Zprávu nezaslaly: T. J. S. K. Jonáš, Abie, Neb., 16; T. J. S. Timken, Kans., 12; T. J. S. Black Wolf, Kans., 22; T. J. S. Ord, Neb., 22; Jirí Poděbradský, Clarkson, Neb., 63; T. J. S. Žižka, Bruno, Neb., 19; Sokolky Wilber, Neb., 10; T. J. S. Vyšehrad, Lucas, Kans., 19; T. J. S. Oklahoma City, Okla., 28; T. J. S. K. Jonáš, Wilson, Kans., 16; T. J. S. Ravenna, Neb., 18; T. J. S. Howells, Neb., 36; T. J. S. Plattsmouth, Neb., 40; Sokolky Libuše, Crete, Neb., 28.

Adresář Nár. Jed. Sokolské ve Spoj. Státech.

Výkonný Výbor Národní Jednoty Sokolské v Chicagu. Schůze poslední pondělí v měsíci v Plzenském Sokole, 18. a Ashland Ave. Jan Šiman, starosta, 2233 So. Ridgeway Avenue, Telefon Lawndale 137; Dr. A. Mueller, náměstek, 1854 W. 12. St., Tel. Monroe 3289; Jos. Jurka, pokladník, 1906 Washburne ave., Tel. Canal 132; Tom. Vonáček, jednatel, 1647 So. St. Louis Ave., Tel. Lawndale 4351; Jos. Čermák, 2533 S. Central Pk. av. Tel. Lawndale 1611; J. Svoboda, 5529 — 22 Pl., Cicero, Ill.; Fr. J. Špaček, 3954 West 16th Street; Adolf Vlk, tajemník, 4132 W. 22nd St., Tel. Lawndale 3776; Wm. Otcovský, 2458 So. Kedzie Ave.; V. Houser, 4742 So. Honore St., Tel. Yards 2849; Ant. Pecival, 3442 W. 26th St., Tel. Rockwell 1316; V. Roubal, 2221 So. Kedzie av, Tel. Rockwell 428; A. Haller, 1814 So. Ashland ave., Tel. Canal 1270; V. Matas, 5025 N. Crawford Ave., Tel. Irving 405; Jos. Čapek, 1339 So. 42. Ct., Tom. Továrek, 1216 Lombard Ave. Oak Park, Ill.; Lud. Hejlik, 1612 Loomis St. Fr. Chmatal, 1109 N. Sacramento ave., Tel. Humboldt 1300. — Ottilie Splavcová, 1328 W. 18th St. Barbora Schefflová, 1436 W. 18th Street, Chicago. — J. Lang, 1433 — 59. ave., Cicero, Ill. — J. Mareška, 5419 W. 22. St., Cicero, Ill. — M. Štěpánková, 2232 So. Kedzie ave. — R. Hanzlíková, 2513 Central Pk av. **Technický Odbor:** J. Pokorný, náčelník, 1300-2 S. 41st Ave. — Tajemník: J. Vokrál, 1735 W. 18. St. — Schůze každou 3. středu v měsíci v Plzenském Sokole.

Vzdělávací Odbor: Tajemník Karel Krásný, 3035 W. 19. St., Chicago, Ill. V potřebách řečníka, divadelních knih a pod. obračejte se přímo na br. K. Krásného.

Župa Východní. Sídlo v New Yorku.

Ústřední výbor: Starosta Alois Wokál; náměstek Jos. Kolman; jednatel Max Grabenstein, 3531—3rd ave., New York City; tajemník Fr. Váně, 428 E. 67 St., New York City; pokladník Martin Klein; náčelník Ant. Mysliveček, 324 E. 74. St., N. Y. C.; 1. podnáčelník Jos. Gregor, 340 E. 71. St., N. Y. C.; 2. podnáčelník Jind. Vozáb, 203 Crescent St., L. I. City, N. Y.; účetní výbor: Josef Kolman, Jind. Vozáb a Karel Polák. — Schůze každý poslední čtvrtek v měsíci.

Sok. Jed. Blesk v Baltimore; schůze 2. pátek v Sokolovně, S. E. cor. Gay & Preston Sts.; tajemník Karel Matoušek, 815 N. Montford ave.

T. J. S. Fugner, L. I. City, N. Y.; 2. sobotu v měsíci v místnosti spolkové, 270 Prospect St.; taj. Vojt. Filip, 19—3rd Ave., Long Island City, N. Y.

T. J. S. Newark, N. J., 2. pondělí v Bohemian Auditorium, 17th St. & 19th Ave.; taj. Karel Šafránek, 307 So. 21. St., Irvington, N. J.

T. J. S. Svornost, Morrisania, N. Y., schůze 1. sobotu v měsíci v čísle 428—430 E. 166th St.; tajemník Fr. Goetz, 995 Boston Road.

T. J. S. New York; 2. a 4. pondělí, 420—424 E. 71st St.; taj. Vác. Kozák, 535 E. 78. St., box 3.

Sok. Jed. Philadelphia, Pa.; 1. neděle v měsíci v České Budově a Sokolovně, 2202 N. Marshall St. ve 3 hod. odpol.; taj. Tonda Jaroš, 2638 N. Sartain St.

T. J. S. Westfield, Mass. 1. a 3. středu v Sokolovně, 118—120 Meadow St.; taj. Fr. Třešnak, box 52.

Sbor Sokolek Sok. Jed. Blesk v Baltimore, Md.; 3. úterý v Sokolovně; taj. Emma Stupka, 816 N. Castle St.

Těl. Sbor Paní a Dívek v New Yorku Schůze poslední čtvrtek v Sokolovně. Taj. M. Kamila Wojtiskova, 319 E. 68. St.

Těl. Sbor Dívek a Paní v Long Island City, N. Y.; taj. Antonie Filipova, 59—2nd ave.

Těl. Sbor Dívek a Paní v Newark, N. J. Schůze vždy druhou středu. Taj. A. Kočovská, 92 — 19th Ave.

T. J. S. Little Ferry, N. J. Schůze 3. čtvrtek; tajemník F. Kallminzer, box 88.

Česko Těl. Záb. Sp. Sokol v Bohemia, L. I., N. Y.; schůze každý 2. čtvrtek v měsíci; taj. Jos. F. Thuma.

Těl. Sbor Dívek a Paní v Little Ferry, N. J. Schůze třetí neděle o půl 5. odpol.; taj. Ant. Smietansky, box 175, Little Ferry, N. J.

T. J. S. East Islip, L. I., N. Y. Taj. Fr. Tůma, P. O. Box 310.

Župa Sev.-Vých. Sídlo v Cleveland, O.

Ústřední Výbor: Starosta Leo Všetěčka, 2119 E. 90. St.; náměstek Josef Frčka; jednatel Jan Tichý, 3268 W. 54 St.; pokladník Vác. Přech, 3272 Fulton Rd.; náčelník Jos. Štíbr, 1. podnáčelník Fr. Šrámek, II. podnáč. Jan Jirásek, Detroit; organisátor Jan Fryš pro stát Michigan, Jan Nabělek pro Pennsylvanii; Ant. Novotný pro Ohio.

Sokol Cleveland. Schůze každou 3. neděle v měsíci ve 2 hod. odpoledne v Sokolovně, 8932 Quincy Ave., S. E.; taj. Lad. Huml, 5129 Dolloff Rd.

Sokol Čech, Cleveland, O.: 2. neděle v Sokolovně na Wendell Ave.; tajemník Vác. J. Štíbr, 3251 E. 55th St. S. E.

T. J. S. Nová Vlast, Cleveland, O.; 1. středu večer v síni Sokol na Clark ave.; jednatel Jan Kálal, 3613 Sackett ave. S. W.

Těl. a Podp. Jed. Budivoj, Detroit, Mich.; 1. pondělí v Sokolovně, roh Erskine a St. Antoine Sts.; tajemník Boh. Milý, 228 Maybury ave.

T. J. S. Podlipný, Detroit, Mich.; 2. a 4. středu v Sokolovně, roh Tillman a Ash ul.; taj. Fr. Hlavatý, 283 Maybury Gr. Av.; účetní Vác. Becker, 78 Humboldt Ave.

Sokol Lorain, Lorain O. Schůze 4. neděle v měsíci v Sokolovně, 2404 Kelley Pl. Taj. Fr. Harth, 606 W. 22. St.

T. J. S. Ríp, Allegheny, Pa.; schůze 1. neděle v Čes. Nár. Síní, 1000 Vinial St.; taj. Jan W. Novák, Butler Plank Road, Millvale, Pa.

T. J. S. Lev, Bridgeport, O. Schůze 3. neděle v měsíci v síni Č. S. P. S.; taj. Jos. Nový II., R. R. 2, box 79-a.

T. J. S. Saginaw, Mich. Taj. Cl. Krupka, 410 N. 13. St.

Župa Střední. Sídlo v Cedar Rapids, Ia.

Ústřední výbor: Starosta Jos. Halq, náměstek Václav Janda, jednatel Fr. Filip, Security Savings Bank, Cedar Rapids, Ia.; pokladník J. J. Hájek; Náčelník B. O. Hašek, 403—6th av. W., Cedar Rapids, Ia.; I. podnáčelník Fr. Jirásek, Cedar Rapids, Ia.; II. podnáčelník Fr. Štěpánek, Milwaukee, Wis. Výbor účetní: Fr. Jirásek, B. O. Hašek a J. J. Hájek. Schůze 3. čtvrtek v Sokolovně na 3. ul. a 5. ave.

Plzeňský Sokol, Chicago. 2. čtvrtek. Taj. Fr. Hartman, 5513 W. 25th Place, Cicero, Ill.

Sbor Plzeňských Sokolek, Chicago, Ill. Tajemnice Kateřina Kubíčková, 1417 So. Harding Ave.

Sokol Chicago, Chicago, Ill.; 1. a 3. čtvrtek v Sokolovně, 2335—2341 So. Kedzie ave.; taj. Jos. Zeman, 1933 So. Spaulding ave.

Sokolky Chicago. Schůze 1. pátek v měsíci. Tajemnice E. Sádilek, 2400 S. Sawyer Ave.

Těl. Jed. Čechie, Chicago, Ill.; 4. úterý v síni Atlas Hall, 1436—40 Emma St.; taj. Jan Votoček, 1801 W. North Avenue.

Sokol Tábor Slovanské Lípy, Chicago, Ill. Schůze 3. čtvrtek v měsíci v 1300 S. Karlov ave. Taj. Jos. Čapek, 1339 S. Tripp ave.

T. J. S. Praha, Chicago, Ill.; schůze 1. a 3. středu v síni patronátu Č.S.P.S. Taj. Mat. Beránek, 5118 Hermitage av.

T.J.S. Rozvoj, Chicago (Irving Park) Schůze 4. čtvrtek v měsíci ve Svob. škole F. B. Zdrůbek, 4624 N. Crawford Ave. Tajemník Fr. Hlavatý, 4630 N. Harding ave.

Sbor Sokolek Rozvoj, Chicago. Taj. Františka Bišek, 4640 N. Crawford av.

Česko Americký Sokol v Chicagu, Ill. Schůze 1. a 3. čtvrtek v Čes. Angl. Svob. škole, 1128 W. 18. St.; taj. Lad. Richter, 1429 W. 18. St.

T. J. Klatovský Sokol, Chicago, Ill.; schůze každou 3. středu v síni Ladimír Klácel, roh 19. a Leavitt ul.; tajemník Jan Hora, 2131 W. 18. St.

T. J. S. Oak Park, Ill. Schůze 1. čtvrtek v měsíci ve vlastní budově, 6512-14 z. 12. ul. Taj. F. Šindelář, 1509 Clarence ave.

T. J. S. Hawthorne, Ill. Schůze 1. pátek v měsíci. Taj. Em. Žaloudek, 5051 W. 29. Pl., Cicero, Ill.

T. J. S. Berwyn, Ill. Schůze 2. čtvrtek v měsíci v Sokolně. Taj. Karel Smíšek, 6510 W. 26. Pl., Berwyn, Ill.

T. J. S. Karel Jonáš, Cicero, Ill. — Schůze 1. a 3. středu v měsíci. Taj. Alois Hildebrandt, 5321 W. 25. St.

Čes. Amer. Sokol, Manitowoc, Wis.; 2. středu v síni Slov. Lípy; tajemník Alois Jaroš, 708 Chicago, St.

T. J. S. Milwaukee, Wis. Schůze 2. a 4. středu v Čes. Amer. Síní; jednatel Ant. Šabart, 1312 Vine St.

Těl. Jed. Tyrš, Cedar Rapids, Ia.; 1. neděle v Sokolně, na 3. ul. a 4. ave.; taj. Emil Tůma, c. o. Slovan Americký.

T. J. S. Edwardsville, Ill. Schůze 1. neděle o 2. hod. odp. v síni Č. S. P. S., Vandalia St., taj. Kar. Slavík, box 251.

T. J. S. Iowa City, Ia. Schůze 2. úterý v síni Č. S. P. S. Taj. Chas. Lepic, 631 N. Center St.

Č. A. J. Sokol v St. Paul, Minn. Schůze 1. středu v měsíci v síni Č. S. P. S., roh 7. a Western Ave.; taj. Ant. Kosík, 550 St. Clair St.